www.burmeseclassic.com

ရဇဝင်ထဲမှမိဘုရားများ

သန်းဝင်းလှိုင်

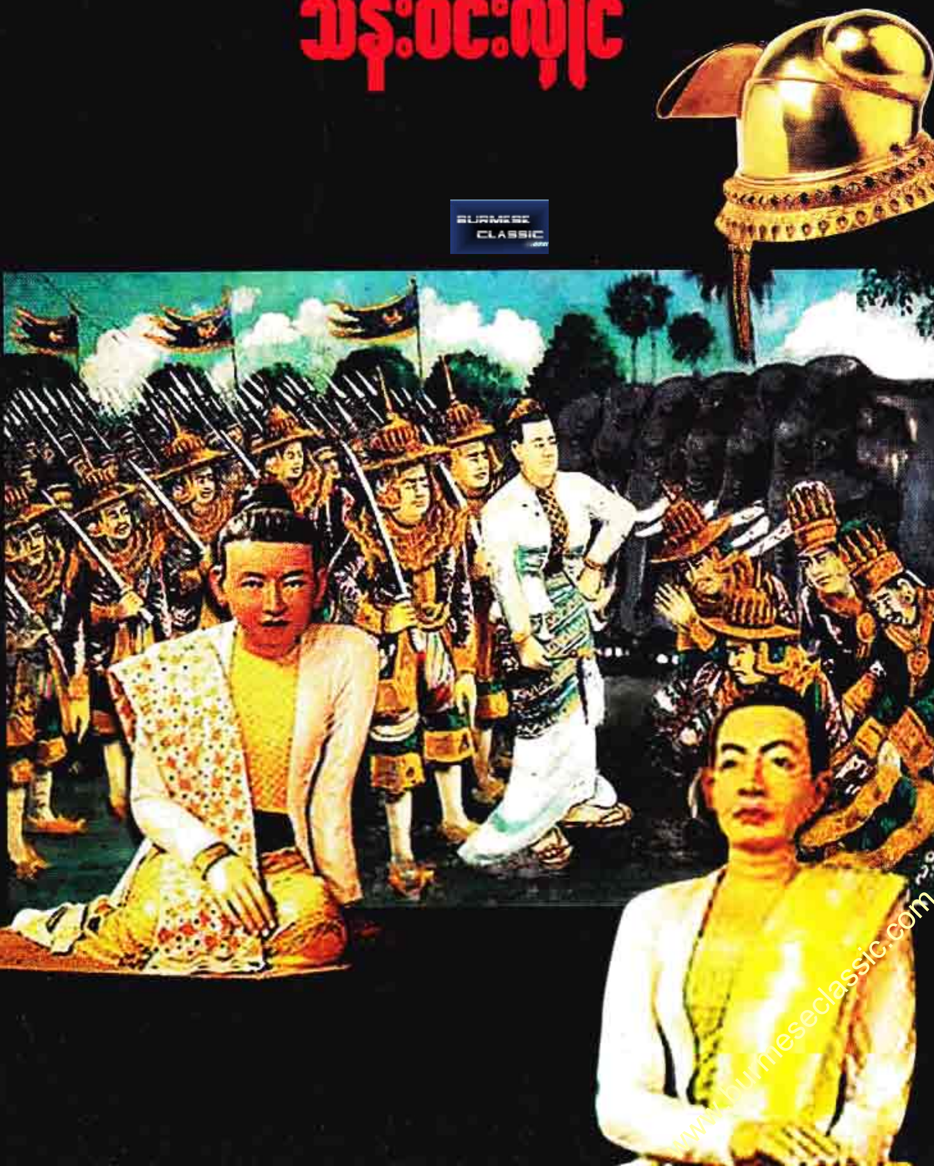

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေသူ
ဒေါ်ခင်မိလှိုင်
အမှတ် (၀၂၉/၂)၊ မိုးနန်းလမ်းသွယ် (၄)၊
သုဝဏ္ဏ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ
ဒေါ်ခင်မိလှိုင်
အမှတ် (၆၉)၊ ဒေသျှသုခလမ်း၊ သုဝဏ္ဏ၊
သင်္ဃန်းကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖြန့်ချိရေး
မိုးကျော်စာပေ
အမှတ် (၃၈၅) (၃၈၇)၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊
(ရွှေဘုံသာလမ်းနှင့် ၂၉ လမ်းကြား)
ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၀၉ ၇၃၀ ၂၆၅၉၉၀၊ ၀၉ ၇၃၂ ၄၅၂၅၇
၀၉ ၂၆၀ ၂၀၆၂၈၁၊ ၀၉ ၂၆၀ ၂၀၆၂၉၃၊ ၀၉ ၇၉၉၅၇၈၂၈၃

ထုတ်ဝေသည့်လ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ
အုပ်ရေ - ၅၀၀
တန်ဖိုး - [redacted] (ကျပ်)

သန်းဝင်းလှိုင်(မ) ၈၉၅.၈၈
ရာဇဝင်ထဲမှထင်ရှားသောမင်းမိဖုရားများ/
သန်းဝင်းလှိုင်(မ)၊ ရန်ကုန်၊ မိုးကျော်စာပေ၊ ၂၀၁၅
၁၄၄-စာ၊ ၉.၅ × ၁၄.၅ စင်တီ
(၁) ရာဇဝင်ထဲမှထင်ရှားသောမင်းမိဖုရားများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရာဇဝင်ထဲမှ ထင်ရှားသော မင်းမိဖုရားများ

သန်းဝင်းလှိုင် ⓥ

Famous Queens in Burmese History

Than Win Hlaing ⓥ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စာရေးသူ၏အမှာ

မြန်မာနိုင်ငံတော်သမိုင်း အဦးအစကပင် မြန်မာအမျိုးသမီးတို့သည် နိုင်ငံရေးအစဉ်အလာ ကြီးမားကြသူများဖြစ်သည်။ ယင်းကာလကပင် အမျိုးသမီးတို့သည် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ ဆက်နွယ်၍ နိုင်ငံရေး၌ ပါဝင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံတော်၏ အထွဋ်အထိပ်များဖြစ်သော ဧကရီဘုရင်မများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ မင်းတစ်ပါးကို နန်းတင်ပေးနိုင်သော ရာဇပလ္လင် နောက်ကွယ်မှ မိဘုရားများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ကဏ္ဍများ၌ ဝင်ရောက်စီမံခန့်ခွဲနိုင်ခွင့်ရှိသော မိဘုရားများအဖြစ် လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် အရေးကြီးသော နေရာမှ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးတို့ ပါဝင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

တကောင်းခေတ်၌ ဘဒ္ဒနုဝတီ၊ သရေခေတ္တရာ၌ မာလာစန္ဒီ၊ ဗိဿနိုး (ဗေဒင်တွင်းကြီး) ၌ ပန်ထွာဘုရင်မခေါ် စန္ဒဒေဝီ ဧကရီဘုရင်မ၊ တလ (ဒလ) တွင် သုဝဏ္ဏဒေဝီ၊ တောင်ငူ၌ စောစလာ၊ ဟံသာဝတီ၌ မွန်ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပု (အေဒီ ၁၃၉၄ - ၁၄၇၁) တို့သည် ဧကရီဘုရင်မကြီးများအဖြစ် ထီးနန်းစိုးစံ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။

ပုဂံခေတ် ထွန်းချစ်မင်း (အေဒီ ၅၉၈ - ၆၁၃) ၏ မိဘုရားက ပုပ္ပါးစောရဟန်းမင်း (အေဒီ ၆၁၃-၆၄၀) ကို လည်းကောင်း၊ မိဘုရား ဖွားစောသည် ဒလစား ကျော်စွာ (အေဒီ ၁၂၈၇ - ၁၂၉၈) ကို ပုဂံခေတ် နှောင်း၌ လည်းကောင်း၊ ရှစီယဝတ္တမင်းသမီးသည် မင်းရဲကျော်ထင်ကို

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အဝ (အင်း၀) ၌ လည်းကောင်း၊ ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရား (မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အလယ်နန်း မိဘုရား) သည် သီပေါမင်းကို ရတနာပုံရွှေမြို့တော်၌ လည်းကောင်း၊ မှူးမတ်တို့နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကာ နန်းတင်ပေးခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် မိဘုရားခေါင်ကြီးအရာ၌ တင်မြှောက်ခြင်းခံရသော ဘိသိက်ခံ ပြည့်ထောင်ဘက် မဟေသီမိဘုရားကြီးများသည် မင်းနှင့် မှူးကြီးမတ်ရာတို့နှင့် တန်းတူ နိုင်ငံရေး၊ နန်းတွင်းရေးတို့တွင် တိုင်ပင်ရာ၌ ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့သူများလည်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပါဝင်ခွင့်ရရှိခြင်းသည် နိုင်ငံတော်၏ ကံကြမ္မာနှင့် မူဝါဒကို ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိသော နေရာကို အမျိုးသမီးတို့ ရရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ရှေးမြန်မာမင်းလက်ထက်က ကလန့်၊ သံပျင်၊ အမတ်ကြီး၊ မင်းညီမင်းသား၊ မိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့် မင်းဧကရာဇ်ဟူ၍ တရားစီရင်ခွင့်ရှိသူ မင်းခုနစ်မျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့အနက် မိဘုရားခေါင်ကြီးအပြင် ကလန့်၊ သံပျင်အရာ၌ ထမ်းဆောင်သူများတွင် အမျိုးသမီးများပါ ပါဝင်၍ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း 'မြန်မာမင်း အုပ်ချုပ်ပုံ စာတမ်း' ဒုတိယပိုင်း၌ ဖော်ပြထားသည်။

မိဘုရားနှင့်ပတ်သက်၍ မာဂဓရက်အဘိဓာန် စာကိုယ် (စာမျက်နှာ ၁၆၈) ၌ "မဟေသီ သာဘိသေကာ" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ "သာဘိသေကာလဒ္ဓါဘိသေကာရာဇိတ္ထိမဟေသီနာမ" ဟူ၍ ဖော်ပြထားရာ သွန်းလောင်းအပ်သော အဘိသိက်ရှိသော မိဘုရားကြီးသည် မဟေသီမည်၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓာန်ဋီကာ၌ -

မဟာပူဇာယ၊ ကမ္မနိကူသော၊ ကူသော၊ ကာတော ဤ ဟူ၍ မိန့်အပ်၏။ မဟာ၊ မဟာသဒ္ဒါသည်။ ပူဇာယ၊ ပူဇော်ခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ကမ္မနိ၊ ကံအနက်၌။ ကူသော၊ ကူသပစ္စည်းသက်ရာ၏။ ကူသ၊ ကူအက္ခရာကို၊ ဧ၊ ပြေ၊ တတော ထိုနောင်မှ။ ဤ၊ ဤပစ္စည်းသက်ရောက်ရာ၏။

တစ်နည်းကား များစွာကုန်သော မင်းမိန်းမတို့ကို စိုးမိုးတတ်သောကြောင့် မဟေသီမည်၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓာန်ဋီကာ၌ပင်လျှင် -

မဟာတိယော် များစွာကုန်သော ရာဇိတ္ထိယော၊ မင်းမိန်းမတို့ကို ဤ သတိ အဘိဘဝတိ၊ စိုးမိုးတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ ထို့ကြောင့် မဟေသီ၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မဟောသီမည်၏။ ဤသ၊ ဤသ သဒ္ဒါသည် ဣသရိယေ၊ စိုးမိုးခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ဤ၊ ဤပစ္စည်းသက်။ ဤကားဋီကာ ပါဠိ၏ အနက်။

မိဘုရားခေါင်ကြီးမှတစ်ပါး အခြားမင်းမိန်းမများသည် ဘောဂိနီမည်၏။ အဘယ်ကြောင့် မိဘုရားခေါင်ကြီးမှတစ်ပါး အခြားမိန်းမများသည် ဘောဂိနီမည်သနည်းဟူမူကား စည်းစိမ်ရှိသောကြောင့် ဘောဂိနီမည်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အဘိဓာန်ဋီကာ၌ "ဘောဂယောဂါဣတ္ထိ" ဟူ၍ မိန့်အပ်၏။

မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် မင်းကဲ့သို့ အဘိသိက်ခံသင့်ကြောင်းကို အဘိဓာန်ဋီကာနှင့် အဘိသိက်ခံသော · ၃း။ အဘိသိက်ခံသော မိဘုရားတို့၏ သားသည် ရာဇပုတ္တမည်သောဟူ၍ လာသော သမ္မောဟဝိနောဒနီ ကဏ္ဍကထာ (စာ ၅၀၁) များကိုထောက်၍ သိရပေသည်။

မိဘုရားဟူသော ဝေါဟာရနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးမောင်မောင်တင် (K.S.M., A.T.M) ပြုစုသော 'ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရအဘိဓာန်' စာ ၇၆ ၌-

"မိဘုရားသည် ပြည်သူတို့၏ အမိဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒါသူဝစာအားဖြင့် 'အမိဘုရား' ခေါ်ဝေါ်သည်။ နောင်တွင် အ-ကြေ၍ 'မိဘုရား' ခေါ်ဝေါ်လာကြသည်။ အာလုတ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် ၅၈၅ (အေဒီ ၁၂၂၃) ခုနှစ်က ရေးထိုးသည့် လေးထောင့်ကန် လေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာတွင် 'အမိ ဘုရှားစသော မောင်းမတော်ခပ်သိမ်း' ဟူ၍ ထိုမုဂ်ခေတ်က အ, မကြေဘဲ 'အမိဘုရား' ခေါ်ဝေါ် ရေးသားကြောင်း ထင်ရှားသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၂ (အေဒီ ၁၈၆၀) ခုနှစ်က ရေးထိုးခဲ့သည့် မန္တလေး ရတနာပုံ ရွှေမြို့တော်သောင်ပြင် မဟာနွယ်စင်ရပ်ရှိ မဟာဗောဓိကျောက်စာတွင် 'စတုသဋ္ဌိလက္ခဏာ၊ အင်္ဂါအနဋ္ဌိ၊ အစုံရှိသော် နမတော်မြတ် သီရိနတ်အား အားကိုးပါးသော ကျောက်မျိုးတို့ဖြင့် ရစ်ဆင်ခြယ်လှယ်အပ်သော ရတနာဥကင် ခံပလ္လင်ထက် စကြာကမ္ဘူထီးရွက်နှဖြင့် ပြည်သူ့မိမြတ် သတ်မှတ်တင့်ကဲ ချီးဝှဲ့ပြင်္ခန်းတော်မူပြီးနောက်' ဟူ၍ မိဘုရားကြီး မြှင့်တော်မူသည်ကို (ပြည်သူ့မိမြတ် သတ်မှတ်သည် ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် ဆိုထားသည်။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နန်းမလှေ့ထုံးထမ်းအရ နန်းရှမိဘုရားလေးပါး (တောင်နန်းဒေဝီ၊ မြောက်နန်းဒေဝီ၊ အလယ်နန်းဒေဝီ၊ အနောက်နန်းဒေဝီ) အဆောင်ရ မိဘုရားလေးပါး (တောင်ဆောင်တော်၊ မြောက်ဆောင်တော်၊ တောင်ရွှေရေးဆောင်၊ မြောက်ရွှေရေးဆောင်) ဟူသော စုစုပေါင်း ရှစ်ပါးကိုသာလျှင် မိဘုရားဟု ခေါ်တွင်စေရန် သတ်မှတ်ထားခဲ့သည်။ ကျန်မိဘုရားငယ်များနှင့် ကိုယ်လုပ်တော်များကို မိဖြုတ်၍ ဘုရားဟုသာ ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည်။ သာမကအားဖြင့် မြို့စားအရာသာရသော သီပေါမင်းမယ်တော် လောင်းရှည်မိဘုရားကို လောင်းရှည် ဘုရားဟူ၍သာ ၄င်း၏သချိုင်းစာ၌ ရေးထိုးထားခဲ့လေသည်။

သက္ကရာဇ် ၆၆၀ (အေဒီ ၁၂၉၈) ခုနှစ်ရေးထိုးသည့် မိဘုရားစောကျောက်စာတွင် 'ရန်ခပ်သိမ်းကို နှိမ်နင်းနိုင်သော သီရိရာဇာမည်သော မင်းကြီးများဖြစ်သော မိဘုရားစောသည်' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ (အေဒီ ၁၈၂၁) ခုနှစ် မဇ္ဈိမဒေသ (အိန္ဒိယနိုင်ငံ) ဗုဒ္ဓဂါယာအရပ်ရှိ မဟာဗောဓိကျောက်စာတွင် 'မြတ်သောမိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့်တကွ' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ 'သီရိပဝရမဟာရာဇိန္ဒာ ရတနာဒေဝီအမည်ရှိသော တောင်နန်းမိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့်တကွ' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၅ (အေဒီ ၁၈၄၃) ခုနှစ်တို့ လောကမဏိစူဠာဘုရားကျောက်စာတွင် 'တိုင်းနေပြည်သူ လူအများတို့အား သနားဂရုဏာ မေတ္တာပင်စည်ခက်မှ တည်သက် ကြည်တော်မူသဖြင့် တောင်မိဘုရားခေါင်ကြီး' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၉ (အေဒီ ၁၈၄၇) ခုနှစ်တို့ ဆိတ်ဖေါက်ဘုရားကျောက်စာတွင် 'မင်းညီမင်းသား၊ မင်းမိဘုရား မွန်းကြားပေါက်ပြ' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၁ (အေဒီ ၁၈၄၉) ခုနှစ်တို့ စက်တော်ရာဘုရားကျောက်စာတွင် 'အဘိရူပ' ဒဿနကစသည့် ကျေးဇူးထူးကဲလွန်မြင့်သောမူသော ရှစ်သောင်းထွက်ဖျား မိဘုရားခေါင်ကြီး ဘုရားနှင့်' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ (အေဒီ ၁၈၅၉) ခုနှစ်တို့ မန္တလေးတောင်ခြေ သုခမ္မာကျောက်စာတွင် **'မြောက်နန်းတော်မိဘုရားသည်'** ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အသီးသီး ကျောက်ထပ်အက္ခရာဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား ရှိလေသည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၆၂ မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် အာဏာသိမ်းခဲ့သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းဦးဆောင်သော တော်လှန်ရေး ကောင်စီက ၁၉၆၃ တွင် မြန်မာစာပြုစုရေးနှင့် ဘာသာပြန် ကော်မရှင်ဖွဲ့ဆည်းပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၁ ခုနှစ်၌ မြန်မာစာကော်မရှင် (နောင် မြန်မာစာအဖွဲ့) ဖွဲ့ပြီးနောက် ယင်းအဖွဲ့က စက္ကူစာအုပ် ပြုလုပ်ရန် ကျောက်စာများကို စက်တင်ပုံနှိပ်သည့်အခါ ကျောက်စာမူ၊ လွှတ်တော်သုံးပေမူ၊ ပုရပိုက်မူတို့တွင် စာတွဲက္ခရာ ဘကုန်းနှင့် ရှိသည်ကို ဒုတိယ အက္ခရာ **ဖဦးထုပ်** သို့ ပြောင်းလွဲစက်တင်ပုံနှိပ်ကြရာမှ မိဘုရားဝေါဟာရသည် **မိဖုရား** ဟူ၍ မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးစွဲနေကြသည်မှာ ယနေ့ထက်တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်လေသည်။ အမှန်စင်စစ် ရှေးပညာရှိတို့ ကျောက်စာ အက္ခရာမူ၊ လွှတ်တော်သုံးပေမူတို့ကို တက်ယောင်ကောင်း ပြင်ဆင်ခြင်းကား အလျဉ်းပင် မပြုသင့်ပေ။

အချို့ကလည်း မန္တလေးရတနာပုံ ဒုတိယနန်းစံ မာန်အောင် ရတနာစေတီတော် ဒါယိကာမင်းတရား (သီပေါမင်း) လက်ထက်ရောက်မှ မိဘုရားကြီး စုဘုရားလတ် ဓားထက်သည်ကို ကြောက်ရွံ့ရသဖြင့် ဖဦးထုပ်နှင့် ဘကုန်းလဲလှယ်ပြောင်းပြီးကာလ မိဖုရားဟူ ရေးရလေဟန် မဟုတ်မမှန် လုပ်ဇာတ်ခင်းကြလေသည်။

မိဘုရား ဟူသော ပုဒ်အက္ခရာကို ပုဂံခေတ်ကောင်းစားစဉ် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၉၀၀ ကျော်လောက်ကပင် စာတွဲက္ခရာ ဘကုန်းတစ်ချောင်းငင် ဥသရနှင့် 'ဘု' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရကြီးအချတွင် ဝိသဇ္ဇနီနှင့် 'ရား' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရေးအသားရှိခဲ့သည့်အပြင် ကုန်းဘောင်ခေတ်တည် ပထမအလောင်းမင်းတရားကြီးမှစ၍ ၁၁ ဆက်သော မင်းတို့လက်ထက် နန်းတော်၊ အိမ်တော်နှင့်တကွ လွှတ်ရုံးငါးရပ်တို့၌လည်း စာတွဲအက္ခရာ ဘကုန်းနှင့်ချည်း ရေးသားသုံးနှုန်းခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်၌ မိဘုရားဟူသော ပုဒ်အက္ခရာကို မြန်မာစာအဖွဲ့က ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော မြန်မာအဘိဓာန်နှင့် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်းတို့၌ ဖော်ပြထား

www.burmeseclassic.com

သည့် **"မိဖုရား"** ဟူသောပုဒ်ကို ပယ်ဖျက်၍ ရှေးကာလမူဟောင်းအတိုင်း ကျောက်စာမူ၊ လွှတ်တော်သုံးပေမူ၊ ပုရပိုက်မူတို့အတိုင်း မိဘုရားဟူ၍ ရေးသားလိုက်ရပါသည်။

နိဝါတမြင့်
သန်းဝင်းလှိုင်
၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မာတိကာ

ပုဂံခေတ်

၁။ ဂူနီဖွားစောမိဘုရား ၃

၂။ ရာဇသူ အမိဖွားစော မိဘုရား ၁၂

အင်းဝခေတ်

၃။ ရှင်ဘို့မယ် ၂၃

ဟံသာဝတီခေတ်

၄။ မွန်ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပု ၃၁

၅။ ယိုးဒယားမိဘုရား ၄၀

တောင်ငူခေတ်

၆။ ရာဇဓာတုကလျာမင်းသမီး ၄၇

ကုန်းဘောင်ခေတ်

၇။ စန္ဒာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး ၅၅

၈။ နန်းမတော်မယ်နု ၆၃

၉။ အနောက်နန်းမိဘုရား မမြကလေး ၇၅

၁၀။ စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး ၈၀

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၁၁။ ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီး ၉၈
၁၂။ မြောက်နန်းမိဘုရားမယ်သဲ ၁၀၂
၁၃။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် ၁၀၄
၁၄။ ထိပ်စုဘုရားကြီး ၁၁၃
၁၅။ စုဘုရားလတ် ၁၁၉
၁၆။ စတုတ္ထသမီးတော် ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေး ၁၂၈

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပုဂံခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဂူနီဘုရားစော ဘုရား

မြန်မာရာဇဝင်နှင့် ပုဂံကျောက်စာ၊ မင်စာတို့တွင် ဖွားစောအမည်ခံ မိဘုရားကြီး လေးပါးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာလာ ဖွားစောလေးပါးအနက် ပထမဖွားစောမှာ နရသီဟပတိ ဥဇနာမင်း (အေဒီ ၁၂၃၁- ၁၂၃၅) ၏ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်သည်။ သူသည် ဥဇနာမင်း (အေဒီ ၁၂၄၉- ၁၂၅၆) ၏ မယ်တော်ဖြစ်သလို နရသီဟပတေ့ (အေဒီ ၁၂၅၆- ၁၂၈၇) ၏ ဖွားတော်ဖြစ်သည်။

သူ့ကို မင်းဝိုင်းတွင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြု၍ ကျောက်စာထိုးထားခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြုပြီး 'မင်းဝိုင်းဖွားစော' ဟုခေါ်ကြသလို၊ ဂူနီဘုရား ဒါယကာမကြီး ဖြစ်သောကြောင့် 'ဂူနီဖွားစော' ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ဂူနီဖွားစော၏ ကျောက်စာတွင် 'သီရိတြိဘာဝနာ ဒိတျပဝရ ဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ ဒါနပတိ နရသိဃ်ဥဇ္ဈနာ မည်သော တရားမင်း' ဟု ရေးထိုးပါလေရာ အဆိုပါမင်းကို သမိုင်းသုတေသီ အချို့က ဇေယျသိခ်နန်းတောင်းများမင်း (အေဒီ ၁၂၁၁-၁၂၃၁) ၏ သားတော်တစ်ပါးဖြစ်ပြီး၊ နန်းတောင်းများမင်းနှင့် အိမ်သည်မိဘုရားမှ အေဒီ ၁၁၉၅ ခုနှစ်တွင် နရသဃ်ဥဇ္ဈနာကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ နရသိဃ်ဥစ္စာနာမင်းသည် နန်တောင်များမင်း (နန်းတောင်းများမင်း) နှင့် ကျစွာမင်း (အေဒီ ၁၂၃၅-၁၂၅၁) အကြားတွင် စိုးစံသည်သော မင်းတစ်ပါး ဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းပါမောက္ခ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက ဖော်ပြခဲ့သည်။ အချို့ပညာရှင်များက မင်းတစ်ပါးအဖြစ် လက်ခံလို

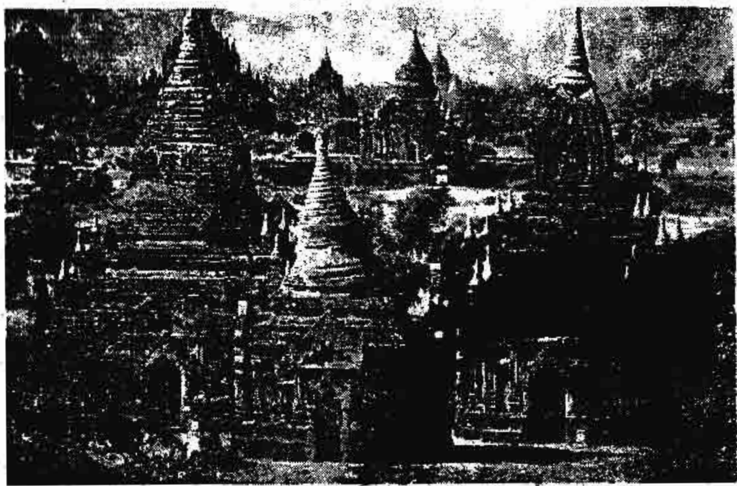

ခြင်း မရှိကြပေ။ ယင်းတို့အနက် **ဒေါက်**တာထင်အောင်လည်းပါသည်။ ဒေါက်တာ ထင်အောင်က သူရေးသား**ခဲ့သော** "ပုဂံမင်းများ" ဆောင်းပါးတွင်-

"နရသီဟ ဥဇ္ဇနာသည် ရာဇဝင်**များတွင် ဤ**မင်းအကြောင်း မပါရှိချေ။ သို့သော် ကျောက်စာတစ်ခုတွင် နန်း**တောင်းများမင်း**၏ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် ဖော်ပြပါရှိ၍ အခြားကျောက်စာ **တစ်ခုတွင်**မူ မင်းအဖြစ် ဘွဲ့မည်ရှည်နှင့် တကွဖော်ပြ ပါရှိသည်။ သို့သော်လည်း ဤကျောက်စာနှစ်ခုစလုံး၌ ယင်း၏နန်းစံနှစ် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ပုဂံမင်းစာရင်း အမှတ် (၁)တွင် (အေဒီ ၁၂၃၁- ၃၅)၊ မင်းစဉ် စာရင်းအမှတ် (၂) တွင် ၁၂၃၀- ၃၅ ဟုဒေါက်တာလုစ်က ခန့်မှန်း ယူဆကာ ဖော်ပြထားလေသည်။ နရသီဟဥဇ္ဇနာဟူသော မင်းရှိခဲ့သည်ဟု မိမိစထင်ကြောင်း၊ ရှိခဲ့ပါလျှင်လည်း ဤမင်းသည် ထီးမွေနန်းမွေနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားဖွယ်ရာရှိကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ဟန် မတူကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင် ရာဇဝင်များ၌ မဖော်ပြဘဲ ချန်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မိမိယုံကြည်ကြောင်း၊ ဓာတာတော်ပုံရာဇဝင်၌လည်း ထိုမင်းကို မဖော်ပြဘဲ ထားသည်မှာ ထူးခြားသည်ဟု ထင်မိကြောင်း" စသည်ဖြင့် ရေးသားထားလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပါမောက္ခဦးအေးမောင်နှင့် ဒေါ်မြမူတို့ကမူ နရသီဃ်ဥစ္စာမင်းသည် ရှိတော့ရှိမည်။ သို့သော် ခဏသာ နန်းစံခဲ့ရခြင်း ဖြစ်မည်ဟူ၍ ထင်မြင်ကြောင်း ရေးသားထားကြသည်။

နရသီဃ်ဥစ္စာနာမင်း၏ အကြောင်းကို တင်ပြလာရသည်မှာ မင်းဝိုင်းဖွားစော ခေါ် ဂူနီဖွားစော မိဘုရားကြီးနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဂူနီဖွားစောမိဘုရားကြီးမှာ နရသီဃ်ဥစ္စာနာမင်း၏ မဟေသီမိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြန်မာရာဇဝင်၌ ဂူနီဖွားစော မိဘုရားကြီး လက်ထက်တွင် နန်းတွင်းရှုပ်ထွေးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဇေယျသိင်္ခ နန်းတောင်းများမင်းသည် သက်တော် ၅၉ နှစ် အေဒီ ၁၂၃၁ ခုနှစ်တွင် နတ်ရွာစံခဲ့ပြီးနောက် ပုဂံနန်းတော်၌ အုပ်စုကြီး နှစ်စုကွဲ သွားတော့သည်။ ဤအုပ်စု နှစ်စုမှာ နရသီဃ်ဥစ္စာနာအုပ်စုနှင့် ကျစွာအုပ်စုတို့ ဖြစ်သည်။ စင်စစ် နရသီဃ်ဥစ္စာနှင့် ကျစွာတို့သည် မိဘုရားခေါင်ကြီးမှ ဖွားမြင်ခဲ့သော သားတော်များ မဟုတ်ကြချေ။ နန်းတောင်းများမင်းနှင့် အိမ်ထောင်သည် မိဘုရား ဖွားမြင်သော သားတော်များ ဖြစ်ကြသည်။ နရသီဃ်ဥစ္စာနာကို အေဒီ ၁၁၉၅ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်၍၊ ကျစွာကို ၁၁၉၈ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဇေယျသိင်္ခ နန်းတောင်းမင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီးကား အလောင်းစည်သူမင်း၏ မြစ်တော် ဘွားကြီး အမည်ခံသော တောင်ပြင်သည့် မိဘုရားကြီး ဖြစ်၍ မိဘုရားခေါင်ကြီးမှာ သားတော် သိန်ပတေ့ (မှန်နန်းရာဇဝင်တွင် သီဟပတေ့ ဟု ဖော်ပြထားသည်။)နှင့် ညီတော်တရားမွန်တို့ကို ဖွားတော်မူခဲ့သည်။ သားတော်ကြီး သိန်ပတေ့ကို နန်းလျာမင်းသားအဖြစ် လျာထားလေသော်လည်း မင်းသားဘဝမှာ ကံကုန်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သားတော်အငယ် တရားမွန်ကို အိမ်ရှေ့ပေး၍ နန်းလျာထားခဲ့သည်။ ထိုသားတော်သည်လည်း ခမည်းတော် လက်ထက်မှာပင် ကံကုန်သွားခဲ့ရပြန်သည်။

နန်းတောင်းများမင်းသည် အင်အားရှိသော သားတော်ကြီးများ ကံကုန်သည်သောကြောင့် နန်းလျာအဖြစ် ရွေးချယ်ရန် အခက်ကြုံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် နန်းလျာအဖြစ် တစ်ဦးကို မဖြစ်မနေ ထားရှိရမည်ဖြစ်ရာ နရသီဃ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဥစ္စာကို အိမ်ရှေ့အရာ ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့ ပေးခဲ့သည်ကို ညီတော် ကျစွာ အုပ်စုက မကျေနပ်ခဲ့ချေ။ နရသီဟပတေ့ ဥစ္စနာနှင့် ညီတော်ကျစွာတို့ကို မိဘုရားခေါင်ကြီးက ဖွားမြင်ခဲ့သူများ မဟုတ်သောကြောင့် ဂုဏ်ရည်တူချင်း ဖြစ်နေသည်။ သို့သော် နရသီဟပတေ့ ဥစ္စက အသက်ကြီးသောကြောင့် ထီးမွေနန်းမွေဆက်ခံရန် အိမ်ရှေ့အရာ ရခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

နန်းတောင်းများ မင်းမရှိသည့် နောက်တွင် နရသီဟပတေ့ဥစ္စာက ပုဂံထီးနန်းကို အေဒီ ၁၂၃၁ ခုနှစ်တွင် ဆက်ခံခဲ့သည်။ ဤတွင်အားပြိုင်နေသောညီတော်ကျစွာ အုပ်စုကလည်း ခေါင်းထောင်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဤနန်းတွင်းရေး ပြဿနာ ပြေလည်စေရန်အတွက် ပုဂံထီးနန်းကို ညီအစ်ကိုအုပ်စုနှစ်စုတို့ တစ်လှည့်စီ အုပ်ချုပ်သွားရန် သဘောတူညီမှု ရရှိသွားသည်ဟုဆိုရပေမည်။ ဤသို့ သုံးသပ်ရသည်မှာ တရုတ်ပြေးမင်း (အေဒီ ၁၂၅၆-၁၂၈၇) အထိ မင်းလေးဆက် အုပ်ချုပ်မှုကို ထောက်၍ ယူဆရခြင်းဖြစ်သည်။ နရသီဟပတေ့ဥစ္စနာမှ တရုတ်ပြေးမင်း အထိမင်းလေးဆက် မျိုးနွယ်များမှာလည်း အလွန်ရှုပ်ထွေးနေသော ပြဿနာများ ဖြစ်လေသည်။

နရသီဟပတေ့ဥစ္စာမင်းသည် မိမိနန်းဘက်ချိန်တွင် အိမ်တော်ဝါ မိဘုရားကို ဘိသိက်ခံ မိဘုရားကြီးအဖြစ် ဝ, မြှောက်ခြင်း မပြုပေ၊ မယ်တော်မိဘုရားခေါင်ကြီးကိုပင် ဆက်လက်၍ မဟေသီ မိဘုရားကြီး တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ မိဘုရားကြီးသည် ခမည်းတော်လက်ထက်ကပင် မိဘုရားကြီးဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် နန်းတွင်း အသိုင်းအဝိုင်းက ရိုသေလေးစားခြင်းခံရသောသြဇာတိက္ကမကြီးသူ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခမည်းတော်၏ မိဘုရားဧောကိုပင် ဆက်လက်၍ တင်မြှောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

နရသီဟပတေ့ဥစ္စာသည် မင်းဝိုင်း မိဘုရား ဖွားစော (ဂူနီဖွားစော) အား နန်းတွင်အစခြအနေအရ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်နေသော်လည်း နန်းတွင်းအသိုင်းအဝိုင်းကမူ သားတော်နှစ်ပါး အိမ်ရှေ့မင်းသား၏ အမိဖွားစောဟုခေါ်ဆိုကြဟန်တူသည်။ ဖွားစောကိုယ်တိုင်ကလည်း မိမိကိုယ်ကို ကျန်သွားခဲ့သော သားတော်ကြီးနှစ်ပါးကို အမွှမ်းတင်၍ သားများမိခင်ဟူသောဂုဏ်ကို ခံယူလိုဟန်ရှိသည်။ ဖွားစော၏ ကျောက်စာ၌ နရသီဟပတေ့ဥစ္စနာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မည်သော တရားမင်း၏ ပယ်မယားကြီး (ချစ်စွာသော မယားကြီး) သီဃပတိနှင့် တရာဖျာ မိဖွား အမိဘုရားစောသည်'' ဟူ၍ ရေးထိုးထား လေသည်။

ဤနေရာ၌ မိဘုရားဖွားစော၏ သားများကို ကျောက်စာထဲ၌ သီဃပတိနှင့် တရာဖျာ ဟုရေးထိုးထားသည်။ ရာဇဝင် ကျမ်းများ၌မူ သိန်ပတေ့နှင့် တရားမွန်ဟူ၍ ရေးသားထားကြသည်။ သိန်ပတေ့ဆိုသည်မှာ သီဃပတိ ကိုပင် အရပ်ခေါ်ဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ တရားမွန်မှာလည်း တရာဖျာကို ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဟု ယူဆရပေသည်။ အဆိုပါ မင်းသား နှစ်ပါးစလုံးမှာ နန်းတောင်းများမင်းနှင့် ဖွားမြင်သူများဖြစ်ပြီး နန်းတောင်းများ မင်းလက်ထက်၌ပင် အိမ်ရှေ့စံ မင်းသားဘဝဖြင့် ကံကုန်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။

မိဘုရားဖွားစောတွင် အစောလတ်ခေါ်သော သမီးတော် တစ်ပါးရှိ သေးသည်ဟု ကျောက်စာသုတေသီတို့က ဆိုသည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြခြင်းမှာ သက္ကရာဇ် ၆၂၃ ခုနှစ် (အေဒီ ၁၂၆၁) တွင် ရေးထိုးခဲ့သော အစောလတ် မောင်နှံ ကျောက်စာ၌ သီရိတြိဘဝနာဒိတျပဝရဓမ္မရာဇာ မည်သော မင်းကြီးသား အိမ်ရှေ့မင်း နရသီဃဉစ္စာသမီး အစဝ်လတ် ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ဆိုကြဟန် တူပေသည်။

အထက်ပါကျောက်စာတွင် အစောလတ်မင်းသမီးသည် နရသီဃ အိမ်ရှေ့မင်းဘဝကပင် အခြားမိဘုရားတစ်ပါးနှင့် ရသည် ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဖွားစောမှာ နရသီဃ ဉစ္စာမင်း၏ မိဘုရားပင် မဖြစ်သေး ပေ။

မိဘုရားဖွားစောသည် နရသီဃ ဉစ္စာ၏ မိဘုရားဖြစ်ချိန်တွင် သား သမီး မွေးဖွားခြင်း မရှိတော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နန်းတောင်းများ မင်းနှင့် ဖွားမြင်သော သားတော်ကြီးများသည်ပင် အိမ်ရှေ့မင်းသားကြီးများ ဘဝနှင့်ပင် ခမည်းတော် လက်ထက်က ကံကုန်သွားကြပြီဖြစ်ရာ နရသီဃ ဉစ္စာမင်း၏ မိဘုရားကြီး ဖြစ်ချိန်တွင် အရွယ်တော် တစ်ပိုင်းလှပြီ ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မိဘုရားကြီး ဖွားစော၏ မျိုးရိုးနောက်ခံကို ပြန်လှန် လေ့လာသော အခါ ရာဇဝင်များတွင် အများအားဖြင့် ရေးထိုးမှု တူညီကြလေသည်။ သို့ရာတွင် နာမည်အခေါ်အဝေါ်များ ကွဲလွဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် 'ရွှေဂူဒါယကာသမက်တော် ဝဂ်သူမြေးဘွား ကြီးအမည်ခံသော တောင်ပြင်သည် ဟုခေါ်သည်။ ဦးကုလားရာဇဝင်၌ အလောင်းစည်သူ၏ မြစ်တော်ဘွားကြီး အမည်ခံသော တောင်ပြင်သည် ဟုဖော်ပြထားသည်။

မှန်နန်းရာဇဝင်ကြီးတွင် 'ရွှေဂူဒါယကာသမက်တော် သခ်ိသူသား ဥတ္တရသူ သမီးဘွားတော်ကြီးဟူသော တောင်ပြင်သည်' ဟူ ဆိုသည်။

တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ်တွင်မူ 'ရွှေကူဒါယကာ သမက်တော် ကက်သူကြီးသား ဥတ္တရသူ သမီး ဘွားတော်ကြီးဟူသော အိမ်နိမ့်ပါ သောင်ပြင်သည်' ဟူ ဖော်ပြထားသည်။

စတုရင်္ဂဘွဲ့ရ မြန်မာပညာရှိ ဦးဖေ ပြုစုသော ရာဇဝံသ စာလိနီ ကျမ်းတွင် "ရွှေဂူဒါယကာ သမက်တော် သိခ်ိသူ၊ ၄င်းသား ဥတ္တသူ၊ သမီးငယ်မည် ဘွားတော်ကြီး" ဟူဆိုကြသည်။

အထက်ပါရာဇဝင်စကားတို့ကို ကြည့်ရှု၍ ဖွားစော၏ ငယ်မည်ကို 'ဘွားတော်ကြီး' ဟူခေါ်ကြောင်း သိရပေသည်။ ခမည်းတော်၏ ဥတ္တရသူ၊ ဥတ္တရသူရဟူ၍ နှစ်မျိုးတွေ့ရသည်။ အမှန်မှာ ဥတ္တရသူရသာဖြစ်ပြီး မြတ်သော သူရဲကောင်းဟု အနက်ရပေသည်။

ဘိုးတော်၏ဘွဲ့မည်ကိုလည်း ဝဂ်သူ၊ ကက်သူ၊ သခ်ိသူ၊ သိခ်ိသူ ဟူ၍ လေးမျိုး ကွဲပြားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါလေးမျိုးတွင် သိခ်ိသူသာ အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ဘွဲ့မည်အပြည့်အစုံမှာ သိဃ်သူရ (သိဟသူရ) ဖြစ်၏။ ထိုဘွဲ့မည်ကို ပုဂံကျောက်စာရေးထုံး၌ 'သိဃ်သူရ်' ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

သိဃ်သူရ် (သိဃ်သူရ) သည် ရွှေဂူဒါယကာ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး၏ သမက်တော်ဖြစ်သည်။ သိဃ်သူရအမတ်သည် သမီးတော်အရင်း နှင့် လက်ဆက်ရသော သမက်တော်မဟုတ်ပေ။ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၏ သောင်ပြင်သည် မိဘုရား၏ညီမ (ခယ်မတော်) မှာ လင်လေးယောက်ရှိသည်။ လင်တစ်ယောက်ကို သားသမီးတစ်ယောက်စီ ဖွားမြင်သည်။ လင်လေးယောက် စလုံး ကွယ်လွန်ခဲ့သဖြင့် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးက ခင်ဦးအမည်ဖြင့် မိဘုရားငယ် မြှောက်ထားသည်။ ယခင် လင်လတ်နှင့် မွေးသော 'အိမ်တော်သည်' မှာ သိင်္ဃသူရအမတ်ကြီး၏ မယားဖြစ်ပေသည်။

ဖွားစော၏ အဖိုးဖြစ်သူ သိင်္ဃသူရအမတ်ကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၅၅၂ ခုနှစ်တွင် ဓမ္မရံကြီးစေတီတော် တောင်ဘက် ပေ ၃၀၀ခန့်အကွာ၌ ဂူဘုရားကြီးတစ်ဆူကို တည်ဆောက်ထားသည်။ ကျောင်းတော်ကြီးကိုလည်း တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ အမတ်ကြီးသည် ဂူဘုရားနှင့် ကျောင်းနေ သံဃာတို့အတွက် လယ်မြေပယ် ၂၀၀နှင့် ကျေးကျွန် ၁၀၀ တိတိကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။

သိင်္ဃသူရ်အမတ်ကြီးသည် မိမိကုသိုလ်တော်မှတ်တမ်းကို ကျောက်စာဖြင့် စိုက်ထူထားခဲ့သည်။ သိင်္ဃသူရ်အမတ်ကြီးကျောက်စာတွင် သုတေသီတို့အတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ဝေါဟာရတစ်ခုကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ယင်းမှာ မြန်မာစာပေလောက၌ 'မြန်မာ' ဟူသော ဝေါဟာရကို အဆိုပါကျောက်စာတွင် အစောဆုံးတွေ့ရှိရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

မိဘုရားခေါင်ကြီး ၂ ဆက်ဖြစ်ခဲ့သူ ဖွားစောသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ ဘိုးတော် သိင်္ဃသူရ်အမတ်ကြီး၏ ကုသိုလ်တော်အနီးမြောက်ဘက်တွင် ဂူဘုရားတစ်ဆူကို တည်ထားခဲ့သည်။ ဂူဘုရားအနီးတွင် ဓမ္မသာလကို တည်ဆောက်ထားသည်။ စာသင်ကျောင်း ၁၀ ကျောင်းပါဝင်သော ကျောင်းတိုက်ကိုလည်း တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၃ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ကုသိုလ်အဝဝကို ရေစက်သွန်းချ၍ လှူဒါန်းခဲ့ပေသည်။

ဂူဘုရားအတွက် လယ်မြေပယ် ၂၆၀၊ နွားကောင်ရေ ၁၀၀၊ ဥယျာဉ် ၂ ခုနှင့် ကျေးကျွန်ပေါင်း ၁၇၈ ယောက်ကို လှူဒါန်းခဲ့သေးသည်။ ထို့ပြင် ဘုရား၏ ပရိဘောဂများကိုလည်း စာရင်းပြု၍ လှူဒါန်းထားသည်။

ကျောင်းတိုက်များအတွက် လယ်မြေပယ် ၃၀၀၊ ကျေးကျွန် ၁၇၄ ယောက်နှင့် ကျောင်းသုံးပရိဘောဂများကိုလည်း လှူဒါန်းသည်။

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

ဖွားစောသည် မိမိလှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှုတော်တို့ကို ကျောက်စာ တွင်း၍ စိုက်ထူထားခဲ့သည်။ ယင်းကျောက်စာကြီးများကို ရှေးဟောင်း မြန်မာကျောက်စာများ ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၂၄ တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။

အထက်ပါ ကုသိုလ်တော်များမှာ ဂူဘုရားကြီးနှင့် ကျောင်းတိုက် အတွက် လှူဒါန်းခဲ့သော ဥာနုပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ ထိုနှင့် တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၇ ရက်နေ့ကလည်း မင်းဆရာကို မုတ်တံပပ်ဆွယ်မည်သော လယ် မြေပယ် ၁၀၀ နှင့် နွား ၁၀ ကောင်တို့ကို လှူဒါန်းကြောင်း ကျောက်စာ တစ်ခုတွင် တွေ့ရှိရသည်။

မိဘုရားဖွားစော၏ နှစ်ထပ်ဂူဘုရားကြီးမှာ မြောက်ဘက်တွင် တည် ရှိနေသောကြောင့် 'မြောက်ဂူနီ' ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ ဂူနီ ဘုရားကြီးနှင့် ဂူနီကျောင်းတိုက်ကို တည်ဆောက်လှူဒါန်းခဲ့သော ဒါယိကာ မကြီးဖြစ်သောကြောင့် ဂူနီဖွားစောဟူ၍ ကမ္ပည်းတပ်၍ ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။

ဖွားစောကို ဆရာဦးဖေမောင်တင်က ပုဂံတစ်ဝန်းလုံးတွင် ဂုဏ်မာန အတက်ကြွဆုံးသော အမျိုးသမီးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး ဂျီအိပ်ချ် လူ့စ်က 'ဟောလီဝုဒ်'ဆန်သော ဆုကိုတောင်းခဲ့သည့် မင်းပိုင်းအမျိုးသမီး ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အသီးသီး အမွှန်းတင်၍ ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ကျောက်စာပါ ဖွားစော၏ ဆုတောင်းမှာလည်း ထူးခြားလှပေသည်။ သူသည် တခြားသူများအတွက်နှင့် သူ့အတွက်ဟူ၍ ခွဲခြားဆုတောင်းသည်။ သူ၏ ခင်ပွန်းမင်းကြီး၊ သားမင်းကြီး၊ မြေးမင်းကြီးတို့မှစ၍ သတ္တဝါခပ် သိမ်း အမျှဝေပြီးနောက် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ခဲ့၍ ဆင်းရဲမဲ့ သော နိဗ္ဗာန်ပြည်သို့ ရောက်စေကုန်သတည်း။' ဟူ၍ ဆုတောင်းထား လေသည်။

မင်းပိုင်းဖွားစော ခေါ် ဂူနီဖွားစော မိဘုရားကြီး၏ နတ်ရွာစံခဲ့သည့် ခုနှစ်တို့ကို ရှာဖွေမရပေ။ အေဒီ ၁၂၇၂ ခုနှစ်လောက်တွင် နတ်ရွာစံလွန် တော်မူခဲ့သည်ဟူ၍သာ ခန့်မှန်းရပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စာကိုး

၁။ ဗိုလ်မှူးဘရှင် "ပုဂံခေတ်ဖွားစောများ" ငွေရတုသဘင် အထိမ်းအမှတ် ပုံနှိပ်ပြီး စာတမ်းစု ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန နိုင်ငံသမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန၊ ပထမကြိမ်၊ ၁၉၈၂။

၂။ ဘုန်းနွယ် "မဟောသီဂူနီဖွားစော" မွေ့ရတနာ စာစောင်၊ ၁၃၅၈ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလ။

၃။ ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများ (ဒုတွဲ)

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရာဇသူ အမိဖွားစော မိဘုရား

မင်းဝိုင်းဖွားစောခေါ် ဂုနီဖွားစော မိဘုရားသည် မိမိ၏ အလှူဒါန ကောင်းမှုတို့ကို ခန့်ညားး၍ ကြီးမားသော မင်းဝိုင်းကျောက်စာကြီးတွင် ရေးထိုး ကမ္ပည်းတင်၍ ထားခဲ့သည့်နည်းတူ ရာဇသူအမိဖွားစောခေါ် ဒုတိယ ဖွားစောသည်လည်း မိမိ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အလှူဒါနအစုစုတို့ကို စောလှ ဝန်းကျောက်စာကြီးတွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။ ယင်းကျောက်စာတို့ မှပင် ဒုတိယဖွားစောခေါ် ရာဇသူအမိဖွားစောအကြောင်းကို အတော်အတန် သိရှိရပေသည်။ ကျောက်စာတို့၏ မျက်နှာတစ်ဘက်တွင် -

"ဤသို့သော ငါလှူသော အကျိုးကား ငါ့အဖိုး ကျစွာမင်းကြီး၊ ငါ့အဖွား စောမင်းလှ၊ ငါ့သခင်မင်းကြီး၊ ငါ့သခင်သား တရားမင်းကြီး၊ ငါ့မိ ငါ့ဖ၊ ငါ့ချစ်သား နှစ်ယောက်၊ ငါ့ဦးကြီး သိဃ်သူရ်၊ ငါ့မိထွေး သုံးလူလှ၊ ငါ့အမ ရတနာပုံ၊ ငါ့မောင်သုံးယောက်၊ ငါ့ညီမ နှစ်ယောက်"

(ဦးကုလား မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ပထမတွဲ စာမျက်နှာ ၂၈၉)

စသည်ဖြင့် အမျှဝေသည် စာရင်းတွင် ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ကို အခိုင် အမာ တွေ့ရပေသည်။

ရာဇသူအမိဖွားစော၏ အဖိုးမှာ ကျစွာမင်းကြီး (၁၂၃၅-၁၂၅၁) နှင့် မိဖုရား စောမင်းလှတို့ဖြစ်ကြသည်။ ကျစွာမင်းကြီးသည် ပိဋကတ်သုံး ပုံကို ကိုးခေါက်တိတိ ပြန်၍ သင်ယူခဲ့သူဖြစ်ပြီး အေဒီ ၁၁၉၈ ခုနှစ်၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

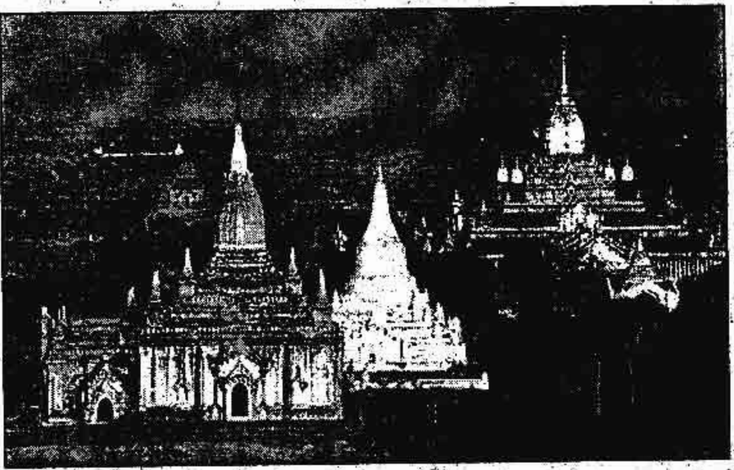

မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် နန်းတောင်များမင်းနှင့် အိမ်တော်သည် မိဘုရားတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

အေဒီ ၁၂၃၅၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ပုဂံထီးနန်းကို ရရှိ၍ ၁၂၅၂ ခုနှစ် မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။ နတ်ရွာစံစဉ်က အိမ်နိမ့် ၃၇ နှစ်၊ မင်းစည်းစိမ် ၁၅ နှစ် ရှိပြီဖြစ်သည်။

ကျောက်စာ၌ ရာဇသူဖွားစော၏ အမိအမည်ကို မသိရပေ။ သို့သော် ရာဇဝင်ကြီးများ၌ ဖွားစောသည် ပုပ္ပါးတောင်ခြေအနီး ဆိတ်ထိန်းကမ်းဖြူရွာမှ တောင်သူကြီး၏ သမီးဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ လမ်းသွားတက်ခါစ အရွယ်တွင် ဖခင်က ယာခင်းသို့ ခေါ်သွား၍ သိပ်ထားစဉ် မြွေနန်းကြီး တစ်ကောင်သည် သူငယ်မကို မထိပါစေဘဲ ပါးပျဉ်မိုးလျက် နေသည်။ အဖတောင်သူကြီးလည်း မြွေနန်းကြီးကို မြင်၍ ကပျာကယာသွားရာ မြွေနန်းကြီးလည်း ဖယ်ခွာ၍ ပြေးလေသည်။

အဖတောင်သူကြီးသည် ထိုအကြောင်းအရာကို တက်သိပညာရှင်များအား မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ 'ဒီသူငယ်မဟာ အထင်အရှား ကောင်းစားလိမ့်မည်' ဟူ၍ နိမိတ်ဖတ်ခဲ့ကြသည်။

ထိုသူငယ်မသည် ၁၂ နှစ်အရွယ်တွင် မြတ်လေးပန်းပင်ကို စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။ အဆိုပါပန်းပင်မှ ပုန်းညက်၊ ချယား၊ စကား သုံးမျိုး ပွင့်သဖြင့်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထူးဆန်းသောဖြစ်ရပ်ကို တွေ့ကြရ၏။ ထိုအကြောင်းကိုလည်း ရှေးပညာရှိတို့က 'ဒီသူငယ်မဟာ မကြာမီ အထွဋ်အမြတ် ဖြစ်စေလိမ့်မည်ဟု' ဆိုကြပြန်သည်။ ထို့နောက် ဥစ္စနာမင်းကြီး (အေဒီ ၁၂၁၃-၁၂၅၆) ပုပ္ပါးတောင်သို့ ကြွရောက်လာရာတွင် ထူးဆန်းသော ဖြစ်ရပ်နှင့် ထိုသူငယ်မ၏သတင်းကို ကြားသိရသောအခါ ဆိတ်ထိန်းကမ်းဖြူကျေးရွာသို့ ဝင်ရောက်လေ့လာသည်။ သူငယ်မကို ခေါ်ယူကြည့်တော်မူရာ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ကောက်ယူတော်မူခဲ့သည်။ ပုဂံနန်းသို့ ရောက်လျှင် အနီးကပ်ပြုစုစောင့်ရှောက်စေသည်။ မိဘုရားလည်း မကျူ၊ မောင်းမလည်း မကမြှောက်စားလေသည်။ ဥစ္စနာမင်းသည် နရသိင်္ဃဥစ္စနာမင်းနှင့် ပထမဖွားစော မိဘုရားတို့မှ အေဒီ ၁၂၁၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ အိမ်နိမ့် ၃၈၊ မင်းစည်းစိမ် ၅ နှစ် ခံစားပြီးနောက် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ ဥစ္စနာမင်းသည် အလောင်းစည်သူသားတော် မင်းရှင်စောမြေးကို မိဘုရားခေါင်ကြီးတင်ရာ သားတော် သီဟသူတစ်ပါး ထွန်းကားသည်။ ထို့ပြင် ပန်းပွတ်သည်သမီး စုလည်ထုံးကို မိဘုရားမြှောက်ရာ သားတော် နရသီဟပတေ့ ခေါ် တရုတ်ပြေးမင်း ခေါ် မင်းခွေးချေးကို ဖွားမြင်သည်။ မင်းခွေးချေးသည် နောင်တော် သီဟသူကို ဖမ်းဆီးကွပ်မျက်၍ ၁၂၅၆ ခုနှစ် မေလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပုဂံထီးနန်းကို စိုးစံခဲ့သည်။ မင်းခွေးချေးခေါ် နရသီဟပတေ့မင်းသည် ပုဂံထီးနန်းကို ရသောအခါ မိဘုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက် ခမည်းတော်၏ မိဘုရားတစ်ပါးဖြစ်သော ဖွားစောမိဘုရားကိုပင် ၁၂၆၂ တွင် မိဘုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ယင်း၏ အခြားမိဘုရားများမှာ ဖွားစော၏အမတော်၏သမီး စောနန်း၊ ဟူးရားဖြူသမီး စောလုံ၊ မိဘုရားငယ် ရှင်ပါး၊ ရှင်မောက်၊ ရှင်ရွှေတို့ ဖြစ်ကြသည်။

★ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖွားစောသည် နန်းတွင်း၌ ဩဇာတိက္ကမကြီး၍ ဘုရင်၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စများတွင်သာမက တိုင်းရေးပြည်မှု အရေးတို့တွင်လည်း ဝင်ရောက် အကြံပေးခြင်း၊ နည်းလမ်းပြခြင်းတို့ဖြင့် မင်းကြီးအား ကူညီခဲ့လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာရာဇဝင်၌ သီရိတြိဘုဝနာဒိတျာ ပဝရပဏ္ဍိတဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ နရသီဟပတေ့မင်းခေါ် မင်းခွေးချေးသည် နာမည်ကောင်းရသော မင်းတစ်ပါး မဟုတ်ချေ။ မင်းဆိုးမင်းညစ်အဖြစ်သာ ကျော်စောခဲ့သည်။ စိတ်ကြမ်းကိုယ်ကြမ်းရှိသူဖြစ်၍ ဘီလူးဘဝက လာသည်ဟူ ဟူးရားဆရာတို့က ဆိုကြသည်။ အမျက်ဒေါသကြီး၍ စိတ်လိုက်မာန်ပါ လုပ်တတ်သည်။ လောဘရမ္မက်လည်း ပြင်းထန်သူဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဘက်စုံ ညံ့ဖျင်းနေသူဖြစ်သောကြောင့် မိဘုရားဖွားစောက နန်းတွင်းရေးရာများကို ဖေးကူနေရသည်။

ရာဇဒဏ်ပေး၍ ဒလသို့ ပို့ထားသော ရာဇသင်္ကြံနှိအမတ်ကို ပြန်ခေါ်စေရန် ဖွားစောကပင် အကြံပေးခဲ့သည်။ ဖွားစော၏ အကြံပေးချက်အရ သရေပစ္စပတေ့ကို တွင်းသင်းကို ကြီးမှူးစေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မိဘုရားဖွားစောသည် -

- ရွှေတော်တွင်သမ်းမိသောသူကို မျက်တော်မူသော မင်းကြီး၏ ဓလေ့ဆိုးကို ပေးခဲ့သူ၊
- အိပ်ရာထလျှင် အနီးရှိအရာတစ်ခုခုဖြင့် ပစ်ခတ်တတ်သော မင်းကြီး၏ ဓလေ့ဆိုးကို ပြုပြင်ပေးသူ၊
- စောလုံကို ကွပ်မျက်စေပြီးမှ နောင်တရသော မင်းကြီးကို တရားသံဝေဂရရန် သတိပေးခဲ့သူ၊
- မင်းကြီး၏ စားတော်ဟင်းခွက် ၃၀၀ ကို ကမ္ဘည်းစာရင်းနှင့် နေ့စဉ်မပြတ် စီစဉ်ရသူ၊
- တရုတ်စစ်ပြေးရာမှ အဖြန် ဟင်းခွက် ၁၅၀ သာရ၍ မင်းကြီး ငိုကျွေးသည်ကို တရားပြသူ၊
- ပြည်ဝမ်းကို မဖောက်ရှာစေသော မင်းကျင့်တရားများ မပျက်ပြားအောင် မင်းကြီးအား အပြစ်ပြ၍ ဟောပြောသူ၊
- လုပ်ကြံခံရ၍ သေရသည်ထက် အဆိပ်သင့်၍ သေရခြင်းက မြတ်သည်ဟု မင်းကြီးအား အကြံပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ထိုမင်းကြီးလက်ထက် အေဒီ ၁၂၈၃ တွင် မွန်ဂိုတရုတ် စစ်သည်များ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ ၁၂၈၃ ဒီဇင်ဘာ ၃ တွင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ငဆောင်ချမ်းကျ၍ ဒီဇင်ဘာ ၉ ရက်တွင် ကောင်းစင် ကျခဲ့ရသည်။ နာရသီဟပတေ့မင်းသည် တရုတ် စစ်ကိုရှောင်ရန် ပြည်မြို့၏အနောက် လှည်းကျအရပ်သို့ ထွက်ပြေးခဲ့ရသောကြောင့် တရုတ်ပြေးမင်းဟု ရာဇဝင်တွင် စာတင်ခံခဲ့ရသည်။ နာရသီဟမင်းသည် တရုတ်တပ်များ ပြန်သည်သတင်း ကြားသိပြီးနောက် ပုဂံနေပြည်တော်သို့ အပြန် ပြည်မြို့အနောက်ဘက်၌ ၎င်း၏ မိဘုရားငယ် ရှင်မောက်၏သားတော် ပြည်စား သီဟ သူရ စားတော်ထဲတွင် အဆိပ်ထည့်ခပ် လုပ်ကြံခြင်းကြောင့် နတ်ရွာစံခဲ့ရ သည်။

မိဘုရားဖွားစောသည် နရသီဟပတေ့မင်း နတ်ရွာစံပြီးနောက် နတ်တင်ခြင်းကိစ္စကို ကိုယ်တိုင် ဦးစီး၍ စီမံပေးခဲ့သည်။ ဖွားစောသည် မှူးမတ်တို့နှင့် စုရုံးတိုင်ပင်၍ မိဘုရားငယ် ရှင်ပါး (ရှင်ဘား) ၏ သားတော် ဒလစား ကျော်စွာမင်းသားကို ၁၂၈၉ မေ ၃၀ နေ့တွင် မင်းမြှောက်ပေးခဲ့သည်။ ကျော်စွာမင်းသည် သီရိတြိဘုဝနာဒိတျပဝရ ပဏ္ဍိတ ဓမ္မရာဇာဘွဲ့ ခံခဲ့သည်။

ကျော်စွာမင်း (အေဒီ ၁၂၆၀-၁၂၉၈) နောက်ပိုင်းတွင် မိဘုရား ဖွားစောအား အတိုင်ပင်မပြုဘဲ မေ့ရစ်နေခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်ကို ဖွားစောသည် စိတ်နာလှသည်။ သို့ဖြစ်၍ လယ်တွင်းဒေသ၌ အုပ်စိုးနေသော မြင်းစိုင်း ရှမ်းညီနောင်သုံးပါး (အသင်္ခယာ၊ ရာဇသင်္ကြန်နှင့် သီဟသူ) တို့အား မိမိသစ္စာကို ခံစေ၍ ကျော်စွာအား ကျောက်ဆည်ရှိ ရွှေသာလျောင်း ဘုရား ဖူးရန် ပင့်ခေါ်စေခဲ့သည်။

ထို့နောက် မြင်စိုင်းသို့ ဖျားယောင်းခေါ်ယူပြီးလျှင် မြင်စိုင်းတွင် နန်းချပြီး ရဟန်းဝတ်စေခဲ့သည်။ ပုဂံမင်းကျော်စွာ နန်းကျပြီးနောက် ၁၂၉၉ မေ ၈ တွင် သားတော်ကြီး စောနစ်သည် သီရိတြိဘုဝနာဒိတျပဝရ ဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ၍ နန်းတက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် တရုတ်တပ်များ မြင်စိုင်းကို ဝိုင်းရံသောအခါ ရှမ်းညီနောင် သုံးပါးက ကျော်စွာကို ခရစ် ၁၂၉၉ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကွပ်မျက်လိုက်ကြသည်။ ကျော်စွာသည် ထီးနန်း ၂၇ နှစ်၊ မင်းစည်းစိမ် ၁၃ နှစ် ခံစားပြီးနောက် အသေဆိုးဖြင့် ကံကုန်ခဲ့ရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မိဘုရားဖွားစော၌ ရာဇသူ (ရစသူ) ခေါ်သော ချစ်မြတ်နိုးလှသည့် သားတော်တစ်ပါး ရှိသည်။ ဖွားစောသည် သားအမည်ကို မိမိ၏ အမည်ရှေ့တွင် ထည့်၍ မိမိအမည်ကို ရာဇသူ (ရစသူ) ဖွားစောဟု ခေါ်ဝေါ် ရေးသားလေ့ရှိသဖြင့် ရာဇသူအမိဖွားစောဟူ၍လည်းကောင်း၊ စောလှဝန်းဒေသတွင် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့သူဖြစ်၍ စောလှဝန်းဖွားစောဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

ရာဇဝင်ကြီးများ၌ ဖွားစောကို ဆိတ်ထိန်းကမ်းဖြူသူဟူ ဆိုကြသော်လည်း ကျောက်စာများ၌ မင်းမျိုးမင်းနွယ်က ဖွားမြင်သော သမီးတော်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဖွားစော၏မိခင်သည် ဥစ္စနာမင်း၏ မိဘုရားကြီး သုံးလူလှ ပုဂံထီးနန်းကို ခေတ္တစိုးစံသွားသော မင်းယန်ခေါ် သိင်ယ်သူ (ရတနသယ်ျသူ) တို့နှင့်လည်း မောင်နှမ အရင်းအချာများ ဖြစ်ကြသည်။ ဖွားစော၏ မိခင်သည် အရွယ်ရောက်သောအခါ မင်းမတ်သရေ (သရိယ်) နှင့် လက်ဆက်ခဲ့ရသည်။ ဖွားစောအပါအဝင် သားသမီး ၇ ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဖော်ပြခဲ့သော ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ကို ကြည့်လျှင် ဖွားစောသည် ထိုခေတ်ထိုကာလ၌ ပုဂံထီးနန်းတွင် ဩဇာတိက္ကမကြီးသော မျိုးနွယ်စု၌ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

နရသီဟပတေ့မင်းသည် မင်းဖြစ်လျှင် ဖွားစော၏ အစ်မဖြစ်သူ ရတနာပုံကို မိဘုရားခေါင်ကြီး တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ရတနာပုံမိဘုရားသည် ခရစ် ၁၂၆၂ ဧမလ ၂၀ တွင် နတ်ရွာစံသောအခါ ရတနာပုံ၏ ညီမတော် ဖွားစောကိုပင် မိဘုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့လေသည်။ ကျောက်စာအရ မိဘုရားဖွားစောသည် ခရစ် ၁၂၆၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှသာ မိဘုရားဖြစ်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

မြန်မာရာဇဝင်ကျမ်းများ၌ ဖွားစောမိဘုရား၌ သားသမီးမထွန်းကားဟု ဆိုကြသည်။ ကျောက်စာအရတွင်မူ ဖွားစောတွင် သားတော်နှစ်ပါးရှိကြောင်း အခိုင်အမာ ရေးထိုးထားသည်။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ (၃) စာမျက်နှာ ၄၃၆ ၌ သားတော်နှစ်ပါးမှာ ရာဇသူနှင့် ကျစွာဟူ၍ ရှိသည်။

 www.burmeseclassic.com

"မော်ကွန်ဒေါ်သန်းဆွေ ရေးသော 'သခင်ရာဇသူဖွားစောနှင့် အစောရာဇသူ' ဆောင်းပါးတွင်မူ 'နရသီဟပတေ့မင်းကြီးနှင့် သခင်ရာဇသူဖွားစောတို့၏ သားတော်ကျစွာ' ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ကျောက်စာ၌ ရာဇသူကိုသာ ဖွားစော၏ သားအဖြစ် အခိုင်အမာ ရေးသားခဲ့သည်။ ကျစွာကို သားတော်အဖြစ် ဖော်ပြခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ မင်းကြီး သားဟူသာ ဆိုပြီး ဖွားစောသားဟု မဆိုခဲ့ပေ။ ဗိုလ်မှူးဘရှင်၏ ပုဂံခေတ် ဖွားစောများ စာတန်းတွင်မူ-

'အခြားသားတော်တစ်ပါးမှာ ကျွစွာ (ကျွစွာ)ဟု ထင်ရ၏။ သို့သော် မင်းကြီးသား ကျစွာဟု ခေါ်ထားသဖြင့် ဖွားစောရင်ဝယ်ပိုက်ရသော သား တော်ကား မဟုတ်တန်ရာ' ဟု မတင်မကျ ရေးသားထားပါသည်။

ဆက်လက်၍ စဉ်းစားစရာ ရှိနေပါသေးသည်။ ရာဇသူသည် နရ သီဟပတေ့မင်းနှင့် မိဘုရားဖွားစောတို့၏ သားတော်ဖြစ်သောလည်း မင်း ဖြစ်ခွင့် မရခဲ့ပေ။ ဒလမြို့စား ကျော်စွာကိုသာ ပုဂံထီးနန်းအပ်ခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၆၅၁ (ခရစ် ၁၂၈၉) တွင် ကျော်စွာနန်းတက်ခဲ့သည်။ ကျော်စွာ သည် ဖွားစောကိုပင် နောက်ပိုင်း၌ ဆက်၍ မိဘုရားခေါင်ကြီးအရာ မြှောက်ခဲ့သည်။

ဖွားစောသည် နရသီဟပတေ့မင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက် နှစ်နှစ်အကြာ သက္ကရာဇ် ၆၂၆ တွင် ဖခင်သရေအမတ်ကြီးကျောင်းရှိ ရတနာသုံးပါးအား လယ်မြေ ၂၁၀ ပယ်နှင့် ကျေးကျွန် ၆၀ တို့ကို လှူဒါန်း ခဲ့သည်။ နရသီဟပတေ့မင်း လက်ထက်တွင် ဖွားစော၏ သာသနာထောက် ပံ့မှုကို ဤမျှသာ တွေ့ရသည်။

နရသီဟပတေ့မင်း နတ်ရွာစံပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၆၅၂ (၁၂၉၀ ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၇ ရက်နေ့တွင် သားချစ် ရာဇသူနှင့်အတူ မြတ်ကြီး အစရဗုဒ္ဓိ (အာစာရဗုဒ္ဓိ) ကို ကျောင်းတင်၍ ကြီးစွာသော အလှူကို ပေးခဲ့သည်။ ထိုကျောင်းတင်ပွဲတွင် လယ်မြေနှင့် ကျေးကျွန်များစွာကို လှူ ဒါန်းခဲ့သည်။

ထိုနှစ်တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တွင်လည်း ဖွားစောနှင့်ရာဇသူတို့ သည် ကထိန်အလှူပွဲကြီး ပြုလုပ်ကြပြန်သည်။ ထိုကထိန်ပွဲတွင် ရတနာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သုံးပါးအတွက် မြေပယ် ၂၀၀၀ နှင့် ကျေးကျွန် ၃၀ တို့ကို ပေးလှူပြန်သည်။

သက္ကရာဇ် ၆၃၅ တွင် ချစ်ခင်မြတ်နိုးရသော သားတော်ရာဇသူမှာ နာမကျန်းဖြစ်ခဲ့ရာ သမားတော်ကြီးများဖြင့် ကုစားသော်လည်း ဝေဒနာကား သက်သာလာခြင်းမရှိပေ။ ထိုနှစ် တန်ခူးလပြည့်နေ့တွင် ဖွားစော၏ ဘိုးတော်ကျောင်းရှိ ရတနာသုံးပါးအား ရည်ရွယ်လျက် သားတော်အတွက် အသက်အရွယ်ပဏ္ဍု မှဆိုးရွာမြေ ၃၀၀၊ ၁၅၊ တလုပ်ကယ် ၃၀၊ ကျွန် ၁၇၊ မင်းကွန်းလယ် ၁၀၀၊ ကျွန် ၉၊ တမာခါးတိုက်နယ် စောမင်းလှမြေ ၆၀၀၊ သန်လျင်တော်သည် ၃၀၊ ကြွံစိမ်းမြေစေင် ၂၀၀၊ ကျွန် ၇ ယောက် လှူတော်မူခဲ့သည်။

ဖွားစောသည် သားတော်အတွက် ကုသိုလ်ဖြင့် အသက်ဆက်ပါသော်လည်း ရာဇသူမှာ အသက်မရှည်ဘဲ ကံကုန်ခဲ့ရသည်။ ချစ်သားအတွက် ရည်စူး၍ ဖွားစောသည် "ရာဇသူစေတီ" ကို တည်ထားပြီး လွမ်းနာ ဖြေသိမ့်ခဲ့ရသည်။

ရာဇသူစေတီကျောက်စာ၌ သံဝေဂရခဲ့ပုံကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ရေးထိုးခဲ့သည်။

"သက္ကရာဇ် ၆၅၃ ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၁၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့ အစော ရာဇသူစေတီ တည်ထားသော သခင်ရာဇသူနှလုံးထိတ်လန့်ရကား၊ ငါ၏ မိဘဘိုးဘေးတို့လည်း အမွေဥစ္စာကို စွန့်ခဲ့၍ သွားခဲ့ရကုန် ၏။ ချစ်စွာသော ငါ့သားလှလည်း အမွေဥစ္စာတို့နှင့်တကွ ငါ့အမိရင်းကို စွန့်ခဲ့ပြီးတကား၊ ငါလည်း သူမယူနိုင်၍ ထားရစ်ခဲ့သော အမွေဥစ္စာကိုလည်း ထိုသို့လည်းကောင်း မပါတတ်သည့် အကြောင်းကို သိရကား ငါ့မိ၊ ငါ့ဖ၊ ငါ့သား၊ ငါ့အမျိုး ခပ်သိမ်းတို့ နိဗ္ဗာန်၏ အထောက်အပံ့ဖြစ်စိမ့်သောငှာ လှူကုန်သတည်း" ဟူ ရေးထိုးခဲ့လေသည်။

ရာဇသူအမိဖွားစောသည် သံဝေဂဉာဏ်အမြင်ဖြင့် မိမိပိုင်ဆိုင်သော ရတနာဥစ္စာပစ္စည်းများကို ရတနာသုံးပါးအတွက် ရည်စူးလျက် ကျူဒါန်း ပစ်ခဲ့လေသည်။ ကျောက်စာများအရ ရာဇသူအမိဖွားစောသည် ကျော်စွာ

www.burmeseclassic.com

မင်းနန်းမကျမီ ကံကုန်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ (ကျောက်စွာမင်းသည် ခရစ် ၁၂၉၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် နန်းချခံရသည်။) သို့သော် မည်သူခုနှစ်တွင် ကံကုန်ခဲ့သည်ကို ရှာဖွေမတွေ့ရှိခဲ့ရပေ။

စာကိုး

၁။ ဦးကုလား ရာဇဝင်ချုပ်၊ ဒုတိယအကြိမ် ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၁၁။

၂။ ဘုန်းနွယ် "ရာဇသူအမိဖွားစော" မှုရေတာရာစာစောင် (၁-၇-၁၉၉၇)

၃။ ဗိုလ်မှူးဘရှင် "ပုဂံခေတ်ဖွားစောများ" ငွေရတုသဘင် အထိမ်းအမှတ် ပုံနှိပ်ပြီး စာတမ်းစု၊ ၁၉၈၂။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အင်းဝခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရှင်ဘို့မယ်

"မင်းဆက်ငါးသွယ်၊ ရှင်ဘို့မယ်၊ နန်းလယ်တင့်သည်သာ" ဟု စာဆိုတော် စိန္တကျော်သူ ဦးဩ၏ ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံတွင် ရည်ညွှန်းစပ်ဆိုခံရလောက်အောင် မင်းငါးဆက်တိုင်တိုင် မိဘုရားတင်မြှောက်ခံရသူ ရှင်ဘို့မယ်ကား ပင်းယတစ်စီးရှင်သီဟသူ၏မြစ်၊ အဝ ဘုရင်မင်းကြီးစွာစော်ကဲ၏မြေးဖြစ်သည်။ သူသည် မင်းကြီးစွာစော်ကဲ၏တူဖြစ်သော သိင်္ခသူငယ်နှင့် မင်းကြီးစွာစော်ကဲ၏သမီးတော် စောစမာလာဒေဝီတို့ စုံဖက်ရာမှ ဖွားမြင်သော သမီးတော်ဖြစ်သည်။ ဘို့မယ်ကား ရုပ်အဆင်းလှသလောက် မာနခက်ထန်၍ ရက်စက်တတ်လေသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဘို့မယ် (၈) နှစ်အရွယ်တွင် ပုဆစ်ဒူးမျှလောက်သော ရွှေပုံထက်၌ ရှင်ဘို့မယ်ကို ရပ်စေလျက် အင်းဝပထမမင်းခေါင်(၇၆၇-၇၈၃)က မိဘုရားမြှောက်၍ တောင်ညာတင်သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင်၏မိဘုရားများမှာ ဆင်ဖြူရှင် တရဖျား၏နှမတော်စောခွေး၊ ညီမတော် မင်းပျို မောမင်းသိုင်ဘွား၏ သမီးရှင်မိနှောင်းနှင့် ရှင်ဘို့မယ်တို့ဖြစ်သည်။ ၇၆၉ ခုနှစ်တွင် မွန်တို့ပြည်သို့ ဘုရင်မင်းခေါင်စစ်ချီရာတွင် မိဘုရားရှင်ဘို့မယ်နှင့် မိဘုရားရှင် မိနှောင်း တို့လည်းပါသွား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မန္တလေးမြို့ရှိ ရှင်ဘို့မယ် အထိမ်းအမှတ်စေတီ

သည်။ စားရေးရိက္ခာ မလုံလောက်၍ မြန်မာတပ်များ ထပ်ဆုတ်သည်ကို မွန်တို့အပြင်းလိုက်တိုက်ရာ ရှင်မိနောက်ကို ဆင်နှင့်တကွ ပွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ် ရလိုက်သည်။ ရှင်ဘို့မယ်မှာမူ ဆင်ထက်မှလျောကျ၍ ချောင်းနားတွင် ကျန်ခဲ့သည့်ကို ဆင်နှေးသဖြင့် နောက်မှ တဖြည်းဖြည်းလိုက်လာသူ ဆင်ကဲ နှင့်တွေ့၍ ခေါင်ယူခဲ့ရသည်။ ရှင်ဘို့မယ်နှင့် ဆင်ကဲကို ဘုရင်မင်းခေါင်က ယုံကြည်တော်မမူသဖြင့် ဆင်ကဲအား ကွပ်မျက်သည်။ နောက်မှ မှားသွား ကြောင်းသိရသည်။ ဦးကုလားမဟာရာဇဝင်၌ကား ဘို့မယ်ဟု မဆို၊ မောင်းမ ငယ်တစ်ဦးဟုသာ ဆိုသည်။ ဘုရင်မင်းခေါင် နတ်ပြည်စံသောအခါ မိဘုရား ရှင်မိနောက်တွင်မြင်သော သားတော် ဆင်ဖြူရှင်သီ... (၇၈၃-၇၈၇) နန်းတက်၍ ရှင်ဘို့မယ်အား ဆက်လက်မိဘုရား မြှောက်သည်။ ဆင်ဖြူရှင် သီဟသူတွင် မိဘုရားကြီးစောမင်းလှရှိသော်လည်း သီဟသူသည် ရှင်ဘို့မယ် အား လွန်စွာမြတ်နိုးယုယတော်မူသဖြင့် မိဘုရားစော မင်းလှသည် နန်းတွင်း မှဆင်း၍ ရွှေစေတီအနောက်ဘက်၌ တန်ဆောင်းကြီး ဆောက်လုပ်နေလေ သည်။

www.burmeseclassic.com

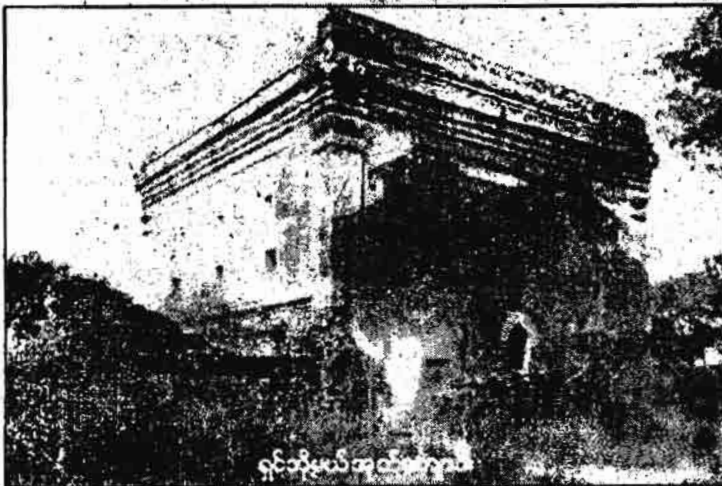

ရှင်ဘို့မယ်အုတ်ကျောင်း

ထို့ကြောင့် မိဘုရားစောမင်းလှကို ရာဇဝင်များ၌ တန်ဆောင်းရှင်စောမင်းလှဟု တွင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၇၈၄ ခုနှစ်၊ မွန်မင်းသမီး ရှင်စောပုရောက်လာသောအခါ သီဟသူသည် ရှင်ဘို့မယ်အား အမေ့အလျော့ထား၍ ရှင်စောပုအား ယုယတော်မူလှသဖြင့် ရှင်ဘို့မယ်သည် စိတ်နာကာ အုန်းဘောင်လယ် စော်ဘွားထံသို့ စေခဲ့သည်။ သီဟသူသည် အောင်ပင်လယ် အရပ်၌ ကိုယ်လုပ်မောင်းမနှင့် ပျော်ပါးနေခိုက် လုပ်ကြံပြီးလျှင် အင်းဝရွှေနန်းကိုတက်၍ မင်းပြုပါဟု မှာသည့်အတိုင်း အုန်းဘောင်လယ် စော်ဘွား အလုံးအရင်းနှင့်ချီလာကာ ဆင်နှင့်တိုက်သည်။ သီဟသူလည်း ရဲခက်စံလှယ်ဟူသော ဆင်ကိုစီး၍ ခံတော်မူသည်တွင် မခံနိုင်ချေ၍ ဆင်တော် ညွှန်သို့ကျလျှင် ကိုယ်တော်ကိုလည်း မြားသုံးချက်သင့်လေသည်။ ဆင်ဖြူရှင် ကံကုန်လျှင် အမှုးအမတ်တို့စည်းရုံး၍ ရှမ်းတို့ကိုတိုက်ရာ ရှမ်းတို့ပြေးရသဖြင့် အုန်းဘောင်လယ်စောဘွား အင်းဝနန်းကို မရချေ။

၇၈၇ ခုနှစ် တော်သလင်းလတွင် ခမည်းတော်အရိုက်အရာကို တန်ဆောင်းရှင်စောမင်းလှသားတော် မင်းလှငယ် ဆက်ခံသည်တွင် ရှင်ဘို့မယ်အား ထုံးစံအတိုင်း ဆက်လက်မိဘုရားမြှောက်သည်။ နန်းတက်စဉ်က မင်းလှငယ်သည် အသက် (၉) နှစ်မျှသာရှိသေးသည်။ ရှင်ဘို့မယ်သည် ရှေးက

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရည်ငံရင်းရှိသောကလေးကျေးတောင်ညှိုအား အလျှင်ချီလာရန် အခေါ်လွှတ်သဖြင့် ချီလာသော် မင်းလှယော်အား အဆီပ်ကျွေးသတ်ကာ ကလေးကျေးတောင်ညှိုအား နန်းတင်သည်။ ဤတွင် ရှင်ဘို့မယ်မိဘုရားဖြစ်ပြန်သည်။

၇၈၇ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လတွင် ကလေးကျေးတောင်ညှိုနန်းတက်စဉ် မိုးညှင်းသတိုး အင်းဝသို့ ချီလာသဖြင့် ကလေးကျေးတောင်ညှိုမင်းသည် ဘယဂါမဏိကို ရှေ့တည်စေပြီးလျှင် အလုံးအရင်းဆင်မြင်းနှင့်တကွ မိဘုရားဘို့မယ်ကိုယူ၍ ရခိုင်ဘက်သို့ ပြေးတော်မူသည်။ ရခိုင်သို့မရောက်မီ ပဲလွန်တောင်သို့ရောက်လျှင် ရုတ်တရက် နာမကျန်းဖြစ်၍ ကံကုန်သည်။ ဘို့မယ်သည် ဟံသာဝတီသို့ ပြေးဝင်ရန် အကြံပြုသော်လည်း ရာဇာဘိသေကခံမိဘုရားကို နှောက်တက်၍ မင်းပြုသောမင်းတို့သည် မရှုတ်ချဘူးလေ၊ ဤတွင် ပင် ပြည်ထဲရေးကို မျှော်တင်း၍ နေတော်မူသင့်သည်ဟု လျှောက်သဖြင့် မန်းစက်တော်ရာတွင် တပ်တည်၍ အလုံးအရင်းနှင့်နေသည်။

၇၈၈ ခုနှစ်တွင် မိုးညှင်းမင်းတရား အင်းဝရွှေနန်းကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မန်းစက်တော်ရာတွင် အလုံးအရင်းနှင့်နေသော မိဘုရားရှင်ဘို့မယ်ကိုဝေါ၊ ရွှေလှေ စသည်တို့ဖြင့် ဆောင်ယူ၍ ဘယဂါမဏိကိုမူ သံခြေကျဉ်းနှင့် ဆောင်ယူစေသည်။ မင်းတရားကြီးက ရှင်ဘို့မယ်ရောက်လျှင် ကိုယ်တော်မကျန်းသည်ကို စမ်းသပ်၍မေးတော်မူသည်ကို ရှင်ဘို့မယ်က ကျွန်စော်နံသည်ဟု ဆိုသည်။ မိုးညှင်းမင်းတရားကား အင်းဝပထမမင်းခေါင်မင်းသားဘဝက အလုပ်အကျွေးအံဖြစ်လိုက်နေသော မင်းဥဒိန်ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်ဘို့မယ် ဤသို့ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ရှင်ဘို့မယ်အား အင်းဝနန်းတွင်းတွင် သာယာစွာအိမ်တော်ဆောက်၍ နေတော်မူစေသည်။ ယင်းသို့လျှင် အင်းဝပထမမင်းခေါင်မှ မိုးညှင်းမင်းတရားလက်ထက်တိုင်အောင် မင်းငါးဆက်လုံး မိဘုရားတင်မြှောက်ခံရသော ရှင်ဘို့မယ်သည် မိုးညှင်းမင်းလက်ထက်၌ အင်းဝတွင် ကံကုန်သည်။ မိဘုရား ရှင်ဘို့မယ်တွင် သားသမီးထွန်းကားသည်ဟု သမိုင်းများ၌ မပါရှိချေ။

ရှင်ဘို့မယ် ကုသိုလ်တော်များကား ပုဂံမြို့၌တည်ထားခဲ့သော ဘို့မယ်အုတ်ကျောင်း (သမိုင်းစဉ်မော်ကွန်းအမှတ် ၂၃၁/၁၉၅(ခ)) ရွှေဟောင်းယည်

www.burmeseclassic.com

ကျေးမှုဌာန)၊ မင်းဘူးမြို့၌ မိဘုရားရှင်ဘို့မယ်နှင့် မိုးညှင်းမင်းတာရားတို့ တည်ခဲ့သော ချမ်းသာကြီးစေတီတော်တို့ ဖြစ်သည်။

မှီငြမ်းကိုးကား -

၁။ ဦးကုလား၊ ရာဇဝင်ချုပ်၊ ဒုကြိမ်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၁၁။

၂။ စိမ့် (ပညာရေး)၊ မင်းဆက်ငါးသွယ်ရှင်ဘို့မယ်နှင့် အင်းဝ-ဟံသာဝတီ အနှစ် ၄၀ ပဒေသရာဇ်အင်အားပြိုင်စစ်ပွဲ၊ ပကြိမ်၊ အားမန်သစ်စာပေ၊ ၂၀ ၁။

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဟံသာဝတီခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မွန်ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပု

မွန်ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပုသည် မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သော ဧကရီဘုရင်မကြီးဖြစ်သည်။ မွန်ဘုရင်မကြီးရှင်စောပုကို မွန်ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် မိဘုရားသုဒ္ဓမာယာတို့မှ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၇၅၅ တပေါင်းလဆန်း ၁၂ ရက် (ခရစ် ၁၃၉၄ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ရှင်စောပု၏မွေးနေ့ကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှစ၍ မွန်အမျိုးသမီးများနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်၍ မွန်အမျိုးသမီးများအစည်းအရုံးမှ အထိမ်းအမှတ်ကျင်းပခဲ့သည်မှာ ၂၀၁၄ ခု၊ မတ်လ ၁၂ ရက်၌ (၁၁) နှစ်တိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ခမည်းတော်ရာဇာဓိရာဇ်သည် ဟံသာဝတီကို စိုးစံခဲ့သော ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦးနတ်ပြည်စံခဲ့ပြီးနောက် ဟံသာဝတီထီးနန်းကို ခရစ် ၁၃၈၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့က ဆက်ခံစိုးစံခဲ့သော မွန်မင်းဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အမည်ရင်းမှာ ဗညားနွဲ့ဖြစ်သည်။

 www.burmeseclassic.com

မွန်ဘုရင်မရှင်စောပု၏ အမည်နာမကို မွန်ကျောက်စာများ၌ 'ဂြိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရ အတုလ အဂ္ဂမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာမဟာဒေဝီဘွဲ့ခံ 'ဝိဟာရဒေဝီ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ဗညားဝထော်' ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပြီး မွန်ရာဇဝင်များ၌ 'ဝိဘာရဒေဗီသုဒ္ဓရာဇာဓိရာဇာ (မင်းဆို)' နှင့် သော်စာဝ်ပေါဒ် (ရှင်စောပု) ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးဖော်ပြထားသည်။

သက္ကရာဇ် ၇၅၅ ခုနှစ်တွင် ခမည်းတော် ရာဇာဓိရာဇ် ရှိစဉ်ကပင် အသက် ၂၀ အရွယ်၌ သမီးတော် ရှင်စောပုမင်းသမီးအား ခမည်းတော်က သူ့တူတော် ဗညားမြဲ(သမိန်စည်သူနှင့်) ထိမ်းမြားပေးစားခဲ့ရာ မိပကောင်းခဲထော (နဲ့တကာထော်)၊ မိပကောင်းစွမ်း(နဲ့တကာသင်)၊ သမီးတော် ၂ပါးနှင့် ဗညားမရွှေ့ သားတော်တစ်ပါး ထွန်းကားခဲ့သည်။ အိမ်ထောင်သက် ၅ နှစ်၌ ကြင်ယာတော် သမိန်စည်သူ ကံကုန်ခဲ့ရာ မုဆိုးမဘဝရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရှင်စောပု အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် ခမည်းတော်ရာဇာဓိရာဇ်သည် နတ်ပြည်စံခဲ့ရာ မောင်တော် ဗညားဓမ္မရာဇာသည် ၃ နှစ်သာ နန်းစံခဲ့ရပြီး ၁၄၂၄ တွင် နတ်ရွာစံခဲ့ရာ ရှင်စောပု၏ တမိပေါက် မောင်တော် အရင်းဖြစ်သူ ဗညားရံကိုက်က ထီးနန်းဆက်ခံခဲ့သည်။

ဗညားဓမ္မရာဇာလက်ထက်မှစ၍ ... တော်များဖြစ်ကြသော ဗညားရံ၊ ဗညားကျန်းတို့နှင့် မသင့်မတင့်ဖြစ်နေချိန်မှာပင် ပထမမင်းခေါင်၏သား မဟာဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ ဆင်ဖြူရှင်သီဟသူသည် ဒဂုန်ဗညားကျန်းကို စစ်ကူခေါ်၍ ပုသိမ်မှတစ်ဆင့် ဒလမြို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဒလမြို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် သီဟသူရတပ်များနှင့် အခြင်းတများဖြစ်ကာ ဗညားကျန်းသည် ပဲခူးဗညားဓမ္မရာဇာနှင့် ပေါင်း၍ အဝတပ်များကို တိုက်ခိုက်ပြန်သည်။ အဝတပ်များ ဒဂုံကိုတိုက်ရာ မရချေ။ ဒဂုံမြို့ကို ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်ဝန်းရံ၍ တိုက်ခိုက်ရာ တစ်လခန့်အကြာတွင် ပဲခူးဓမ္မဗညားဓမ္မရာဇာတပ် စစ်ရှုံးသည်။ ထိုအခါ ဒဂုံမင်းဗညားရံခိုက်သည် နှမတော်ရှင်စောပုကို ဆက်သပါမည်ဟု လျှောက်ထားပြီး စစ်ငြိမ်းစေခဲ့သည်။ ယင်းနောက် နှမတော်အရင်း ရှင်စောပုကို 'သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရ အတုလအဂ္ဂမဟာ ဓမ္မရာဇာဓိရာဇ မဟာဒေဝီ' ဘွဲ့ဖြင့် မိဘုရားကြီးတို့၏ အဆောင်အယောင်များနှင့်တကွ အမတ် များခြံရံ၍ သီဟသူအား ဆက်သခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရှင်စောပုသည် သီဟ သူ၏ မိဘုရားဖြစ်ခဲ့ပြီး အင်းဝသို့ ပါခဲ့ရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မွန်ဘုရင်မကြီး
ရှင်စောပု
ဆောင်းခဲ့သော
ရွှေမကိုဋ်တော်

ယင်းနောက် ၁၄၂၅ ဩဂုတ်လတွင် အုန်းပေါင်လယ်သံဘွား လုပ်ကြံခဲ့သဖြင့် သီဟသူနတ်ရွာ စံခဲ့ရသည်။ သီဟသူ၏ အရိုက်အရာကို မိဘုရားရှင်ဘို့မယ်က ကလေးကျေးတောင်ညို (အေဒီ ၁၄၅၂-၁၄၂) ကို ပေးရန် လျာထားခဲ့သည်။ ကလေးကျေး တောင်ညိုသည် မင်းကြီးစွာ စောကဲ၏ သားတော်ကြီး တရဖျား၏သားဖြစ်သည်။

သို့သော် ရှင်ဘို့မယ်နှင့် မျူးမတ်တို့၏ အကြံအစည်ကို ကြိုတင်ရိပ်မိသွားသဖြင့် သီဟသူ၏ မိဘုရားကြီးတစ်ပါးဖြစ်သူ တန်ဆောင်းရှင်မိဘုရားက ၎င်း၏သားတော် မင်းလှငယ်ကို ၁၄၂၅ ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် ချက်ချင်းနန်းတင်ပေးခဲ့သည်။ ရှင်စောပုသည် နန်းတွင်းအားပြိုင်ပွဲ၌ မပါဝင်ခဲ့သော်လည်း မင်းလှငယ် မင်းဖြစ်သောအခါ မင်းလှငယ်၏ မိဘုရားဖြစ်လာခဲ့ရပြန်သည်။ မင်းလှငယ်ကို ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် မိဘုရားရှင်ဘို့မယ်၏ စေခိုင်းချက်အရ အတွင်းလူများက အဆိပ်ခတ်လုပ်ကြံခဲ့သဖြင့် နတ်ရွာစံခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ထီးနန်းအရိုက်အရာကို ကလေးကျေးတောင်ညိုက ၁၄၂၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဆက်ခံခဲ့သည်။

ထိုစဉ်မှာပင် မိုးညှင်းမင်းတရားသည် ရေအား၊ ကြည်းအားဖြင့် မိုးညှင်းမှ အင်းဝသို့ ချီတော်မူ၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ မိုးညှင်းမင်း ချီတော်မူလာစဉ်အတွင်း ကလေးကျေးတောင်ညိုသည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်၍

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပခန်းတရဖျားကို ရှင်စောပုအား ပေးအပ်ခဲ့သည်။ မိုးညှင်းမင်းတရားသည် ပခန်းမြို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မွန်မင်းသမီး ရှင်စောပုကို အဝ (အင်းဝ) နန်းတွင် စံအိမ်တော်ဆောက်ပေး၍ မိဘုရားအရာထားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ရှင်စောပုသည် မိုးညှင်းမင်းတရား၏ မိဖုရားဖြစ်ခဲ့ရပြန်သည်။

ထို့နောက် ခရစ် ၁၄၂၉ ခုတွင် ရှင်စောပုသည် မွန်ရဟန်းနှစ်ပါးဖြစ်သည့် ဓမ္မညာဏ်၊ ဓမ္မရေတို့ အကူအညီဖြင့် အင်းဝမှ ဟံသာဝတီ (ပဲခူး) သို့ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ထွက်ပြေးရန် စီစဉ်ခဲ့ပုံကို ဦးကုလား၏ **'မဟာရာဇဝင်ကြီး'** ဒုတိယ အုပ် စာ ၆၅ ၌ ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

"မိုးညှင်းမင်းတရားသည် ချစ်ချစ်ခင်ခင်မပြုပါသောကြောင့် မွန်ပြည်က စာသင်ရဟန်း ဓမ္မညာဏ၊ ဓမ္မရေတို့ကို ရွှေ၊ ငွေများပေးပြီးလျှင် ထိုဥစ္စာကို ကံကျွေးပြုစေ၍ လေ့။ တက်လှူသူဝယ်စေပြီးလျှင် မိဘုရားရှင်စောပုမှာ ကျွန်ပြုလေ၏။ မိုးညှင်းမင်းတရားလည်း ဆေးသမားတို့ကိုခေါ်၍ မြ၏။ ရှင်စောပုလည်း ချိပ်ကို အရည်ဖျော်၍ သောက်လေ၏။ ယင်းသို့သောက်လျှင် ဝမ်းက အနီ၊ အဝါကျလေ၍ ယင်းတို့မှ ဆေးဝါးကုသ၍ မသင့်လို၊ ချုတ် လွှဲပါမည်ဟူ၍ မိုးညှင်းမင်းတရားကို လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ယုံကြည်တော်မူ၍ ခွင့်ပေးတော်မူ၏။ ရှင်စောပုသည် ရဟန်းနှစ်ပါးတိုင်ပင် ပြီးရှိပြီးဖြစ်၍ အနောက်လုံတော်ပေါက်မှာ ချုတ်လွှဲမည်ဟူ၍ သွားလေ၏။ ရောက်လျှင် စီရင်၍ထားသော လှေကိုစီး၍ စုန်ပြေးလေ၏။ ရဟန်းနှစ်ပါး လည်း ခရီးအကြားတွင် အထွေထွေပရိယာယ်ဝေစုစ်စီရင်၍ သွားလေ၏။ မိုးညှင်းမင်းတရားက အမတ် ၅ ယောက်ကို လှော်ကား ၅ စင်းနှင့် လက်ပြည့်လှော်စေ၍ လိုက်စေသော်လည်း မတွေ့ချေ။ နေ့ကိုတောတွင်ပုန်း ၍ ညဉ့်ကို စုန်၍ မွန်ပြည်သို့ ရောက်လေ၏။ မွန်မင်း ဗညားရံလည်း နှမ တော်ရှင်စောပုရောက်လျှင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိ၍ နန်းတွင်းတွင် အိမ်ဆောက် ၍ နေရ၏။ ရှင်စောပုသား ဗညားမရွှလည်း မယ်တော်သည် အဝမှာ ရှိ ကြာလေသောကြောင့် အမိမှန်းမသိဟူ၏။"

ထို့နောက် ဗညားရံခိုက် နတ်ရွာစံပြီးနောက် ဗညားမရွှသည် ခရစ် ၁၄၄၆ ခုနှစ်တွင် နန်းစံခဲ့သည်။ ဗညားမရွှသည် ၄ နှစ်ခန့် နန်းစံခဲ့ပြီးနောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပု ဓမ္မစေတီမင်းအား
အိမ်ရှေ့စံ နန်းလျာမင်းသားအဖြစ် ခန့်အပ်နေစဉ်။

ဗညားကျန်းသည် ၁၄၅၀ တွင် ဆက်ခံခဲ့သည်။ ၁ နှစ်သာ နန်းစံ၍ ဗညားကျန်း ၁၄၅၁ တွင် နတ်ရွာစံရာ လိတ်မွတ်ထော ဆက်ခံခဲ့သည်။ ၎လည်း ၁ နှစ်သာ နန်းစံပြီး နတ်ရွာစံသည်။ ၁၄၅၃ ခုနှစ်တွင် ရှင်စောပုသည် သက်တော် ၅၃ နှစ်တွင် 'ဗညားထော' ဟူသော ဘွဲ့တော်ကိုခံယူ၍ ဟံသာဝတီရွှေထီးနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ထီးဆောင်းမင်္ဂလာ မဟာဥသဘ်သဘင် ဆင်ယင်တော်မူပြီးလျှင် ကြံဖော်ကြံဖက် ရဲထွက်ဝံ့သသူ၊ ပွဲကြီးလမ်းကြီးရသသူတို့ကိုလည်း ရွေးချယ်စီစစ်တော်မူ၍ အရည်အချင်းအားလျော်စွာ ထိုက်သင့်ရာဆုလာဒ်ဘွဲ့အမည်၊ အရည်၊ ရာထူးဌာနန္တရပေးခြင်း၊ မြို့စားရွာစားပေးခြင်း၊ ဘုရားကျောင်းကန်ဝတ္တကကံမြေများကို မေးစစ်တော်မူ၍ 'အသစ်ထပ်မံလှူဒါန်းတော်မူခြင်းမှတပါး တိုင်းသားပြည်သူရှင်လူတဝေးသူဌေးသူကြွယ်တို့ကို ဆင့်ခေါ်ဖိတ်မံ၍ 'ယနေ့ကစ၍ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတို့ကို မြဲမြံစွာအားထုတ်ဆည်းပူးကြပါရန်၊ ကျွန်ုပ်လည်း အားထုတ်တော်မူပါမည်' ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ရှင်စောပုနန်းတက်တော်မူသည်မှစ၍ ဟံသာဝတီ (ပဲခူး) ပြည်ကြီးသည် နတ်ထီးရိပ်ငြိမ်ကြီးကျယ်လှသော စည်းစိမ်ဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်အသွင် စည်ပင်သာယာခဲ့၏ဟု ဆိုကြသည်။

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

ထို့နောက် (၁) ဗညားအိမ်၊ (၂) သိရိမနု၊ (၃) ဗိုလ်ထရာဇာ၊ (၄) ဗရန်း၊ (၅) ဗညားကျန်းဟူသော အမတ်ငါးယောက်တို့ကို ကြပ်မတ်စေ၍ လက်ခကျေးများစွာပေးပြီးလျှင် လိပ်ပြင်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် ဝတ်မျိုးဝတ်မြေများစွာနှင့်တကွ ကပ္ပိယကျောင်းကျွန် ၃၀၀ နှင့်တကွ မွေးစားသားတော် ဓမ္မဓရကို လှူဒါန်းတော်မူသည့်အပြင် (၁) ဗညားထော၊ (၂) ဗရု၊ (၃) ရဲနောင်၊ (၄) ပိုက်ထသူရ၊ (၅) အဲကံကောင်း၊ (၆) နန္ဒသင်းရုံ၊ (၇) မနူကံပိုက်၊ (၈) အက္ကရပ်၊ (၉) လိုက်ကံကောင်း၊ (၁၀) ဖိမ်လကွမ်း၊ (၁၁) ပိုက်သင်ရန်ဟူသော အမတ်(၁၁)ယောက်တို့ကို ကြပ်မတ်စေလျက် အတုလဝါသမည်သော ကျောင်းတော်ကြီးကို ကျောင်းရံ ၃ထပ်နှင့် ဆောက်လုပ်စေ၍ ကြေးပိဿာတစ်ထောင်ထွက် ဝတ်မျိုးဝတ်မြေများနှင့်တကွ ကပ္ပိယကျောင်းကျွန် ၃၀၀ များပါ ရဟန်းတော်ဓမ္မဉာဏကို လှူဒါန်းတော်မူ၏။

ကျောင်းတော်ကြီးနှစ်ကျောင်းကို ရေစက်ချပွဲပြီးသည့်နောက် ရှင်စောပုသည် ဗညားအိမ်ကိုခေါ်ပြီး 'ငါ အင်းဝက မြေးလာစဉ်အခါက ပါလာသော ကျွန်ရင်းကျေးရင်းများကို မြှောက်စားချီးမြှင့်ရမည်' ဟု မိန့်တော်မူ၍ လှေလှော်သမား အောက်သားမြန်မာရှစ်ကျိပ်နှင့် မွန်တရာမျှကို အရည်အချင်းအလိုက် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ရှင်စောပုသည် ခရစ်နှစ် ၁၄၅၃ ခုမှစ၍ ၁၄၇၂ အထိ ၁၉ နှစ်တိုင်တိုင် ဟံသာဝတီထီးနန်းကို စိုးစံခဲ့ရာ သူ့နန်းသက်ကာလတွင် ဟံသာဝတီပြည်ကြီးသည် စစ်မက်ဘေးမှ ကင်းလွတ်၍ ပြည်တွင်းပြည်ပရောင်းဝယ်မှုများနှင့် အလွန်စည်ပင်အေးချမ်းသာယာခဲ့သည်ဟု မွန်ရာဇဝင်၊ မြန်မာရာဇဝင်ကြီးများ၌ ဆိုကြသည်။ ထိုစဉ်က ဟံသာဝတီရာမညတိုင်းပြည် နယ်နိမိတ်မှာ အထက်မြန်မာပြည်ကို ပိုင်းခြားထားသော မွန်၊ ဗမာနယ်စပ်မျဉ်း သရက်မြို့မှ ကော့သောင်းအထိတိုင်ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ရှင်စောပုသည် ဓမ္မပါလ၊ ဓမ္မဉာဏတို့ကို လူထွက်စေ၍ အနား၌ ခစားစေသည်။ ဓမ္မဉာဏလူထွက်ပြီးနောက် ရှင်စောပုသည် သမီးတော်အငယ် မိပကောင်းစွမ်း (နဲတကာသင်) နှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေး၍ ဓမ္မစေတီဘွဲ့ဖြင့် အိမ်ရှေ့အရာပေးခဲ့သည်။ ဓမ္မပါလကား [illegible]မကောင်းအကြောင်းမလှစွာဖြင့် ဇာတ်သိမ်းခဲ့ရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

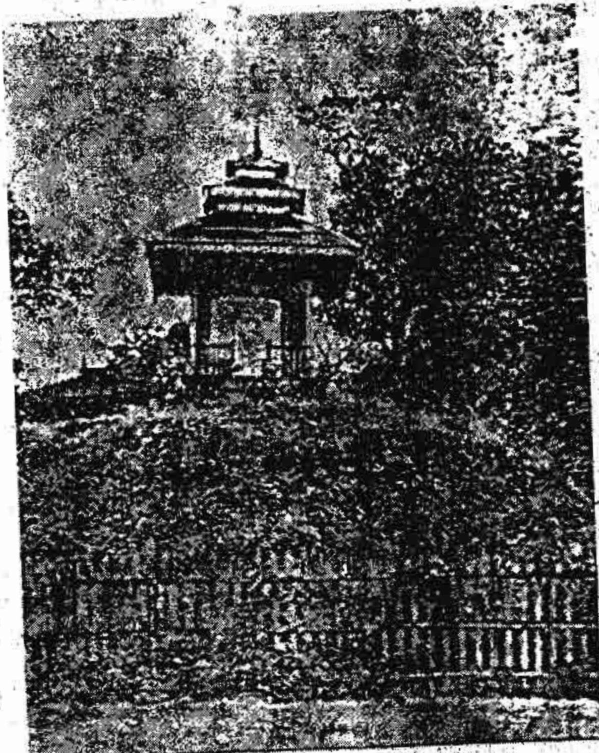

မွန်ဘုရင်မကြီး သချိုင်းတော်
(ယခု ရန်ကုန်မြို့ စမ်းချောင်းမြို့နယ်ရှိ ရှင်စောပုစေတီတော်)

မွန်ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပုသည် မင်းစည်းစိမ်နှင့် အာဏာကို တပ်မက်ခြင်းမရှိ၊ ဓမ္မစေတီအား အိမ်ရှေ့အရာအပ်နှင်းပြီးနောက် ဟံသာဝတီ (ပဲခူး)မှ ဒဂုံသို့ပြောင်း၍ ရွှေတိဂုံဆံတော်ရှင်ဘုရားခြေရင်း၌ ယာယီနန်းတော်ဆောက်၍ ဥပုသ်သီတင်းတည်ဆောက်ကာ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာအလုပ်တို့ကိုသာ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ရွှေတိဂုံဆံတော်ရှင်ဘုရားကိုလည်း ဘက်စုံပြုပြင်၍ စေတီတော်ကြီးကို လုံးတော်ပြည့် ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူပူဇော်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဟံသာဝတီ (ပဲခူး) ယခု ဥသာမြို့သစ်နေရာ၌ ကျိုက်ထောမုနိစေတီကိုလည်း တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၃၃ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၄၇၂ ခုနှစ်)တွင် ဘုရင်မကြီးရှင်စောပု နတ်ပြည် စံလွန်တော်မူသဖြင့် အိမ်ရှေ့မင်း

www.burmeseclassic.com

ဓမ္မစေတီသည် ဟံသာဝတီရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူလေရာ အောက်ပါ အမိန့်တော်ကို ထုတ်ပြန်တော်မူ၏။

"ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ဟံသာဝတီရွှေနန်းရှင် မယ်တော်ဘုရင်ဧကရီ နတ်ပြည်စံလွှတ်တော်မူရကား မယ်တော်ဘုရား အရိုက်အရာတော်ဖြစ်သော ရွှေထီးရွှေနန်းတိုင်းပြည်နိုင်ငံအပေါင်းကို ရာဇာဓိပတိ ဓမ္မစေတီအရှင်ဘုရင်မင်းမြတ် သိမ်းအုပ်စိုးစံတော်မူသည်။ မင်းညီမင်းသား၊ မှူးတော်မတ်တော်၊ ဝန်စု၊ မှူးစု၊ စော်ဘွား၊ မြို့စား၊ မြို့ဝန်၊ စစ်ကဲမှစ၍ စုရေး၊ စုကိုင်၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ မြို့ရွာသူကြီး၊ မြင်းခေါင်း၊ မြင်းစီး၊ ဒိုင်းခေါင်း၊ အခွန်း၊ ထောင်ကဲ၊ ပဲ့နင်းတို့ကို နန်းတော်တွင် သစ္စာပေးမြဲပေး၊ ရွှေမြို့တော်အလုံးခန့်ထားစီရင်ရန်ရှိသည်များကို ရာဇဝတ်ကြောင်း ကင်းလွတ်လုံခြုံအောင် ခန့်ထားစီရင်။ ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း တိုင်းသူပြည်သား ဆင်းရဲသားကုန်သည် ကျွန်တော်မျိုးအပေါင်းတို့ကိုလည်း မထိတ်မလန့်စေရ။ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား သွားလာနေထိုင်ကြမြဲ ငြိမ်ဝပ်ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြမည့်အကြောင်းနှင့် ထီးရုံ၊ နန်းရုံစော်ဘွား၊ မြို့စား၊ အစေးမြို့ဝန်တို့ ပြန်ဆိုမှာထားစေ။ ရွှေမြို့တော် မြို့တွင်းမြို့ပြင် ရပ်စု၊ ကွက်စုများမှာလည်း စေ့နှံ့အောင် မောင်းခတ်စေ"

ဘုရင်မကြီး ရှင်စောပုကို ဆက်ခံသူ ဓမ္မစေတီသည် မြန်မာ့သမိုင်း၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ရုံမျှမက မြန်မာနိုင်ငံသာသနာ့သမိုင်း၌လည်း သာသနာပြုဘုရင်တစ်ပါးအဖြစ် တင့်တင့်တယ်တယ် ထည်ထည်ဝါဝါ နေရာရရှိခဲ့သော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်သည်။

ဓမ္မစေတီမင်းသည် လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကလျာဏီမြစ်ဥဒကုက္ခေပ ရေသိမ်တွင် သပသံမွဒကံဆောင်ပြီး ပြန်လာသော ရဟန်းတော်များအား ဟံသာဝတီနေပြည်တော်၌ ကလျာဏီသိမ်သမုတ်စေသည်။ လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကလျာဏီမြစ်ဥဒကုက္ခေပရေသိမ်၌ ရဟန်းခံလာကြသော ရဟန်းတော်များ သမုတ်သောကြောင့် ဟံသာဝတီ (ပဲခူး) နေပြည်တော်ရှိ ဓမ္မစေတီမင်းကြီး၏ သိမ်ကိုလည်း ကလျာဏီသိမ်ဟု အမည်တွင်နေသည်။ ဓမ္မစေတီမင်းသည် ကလျာဏီသိမ်အပြင် အခြားသိမ်ကြီး ၉ သိမ်နှင့် သိမ်ငယ်၁၀၇ သိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရာမညတိုင်း အခြားဒေသတို့၌ သိမ်ပေါင်း ၂၀၀

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျော် ကိုလည်းကောင်း၊ စုစုပေါင်း သိမ် ၃၀၀ ကျော်ကို သမုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းသိမ်များမှ ရဟန်းသစ်ပေါင်း ၆၀၀ ကျော် မွေးထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ယင်းသိမ်များ၌ပင် သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိသော ရှိရင်းစွဲရဟန်းပေါင်း တစ်သောင်း ကိုလည်း သိက္ခာထပ်တင်ပေးခဲ့သည်။

မမွစေတီမင်းသည် ဘုရင်မကြီးရှင်စောပုကဲ့သို့ ပြည်သူချစ်သော မင်းတစ်ပါးဖြစ်သော်လည်း ခရစ် ၁၄၉၂ ခုနှစ်၌ သားတော် ဗညားရံ (အေဒီ ၁၄၉၂-၁၅၂၆) က လုပ်ကြံ၍ နတ်ပြည်စံခဲ့ရလေသည်။

မည်သို့ဆိုစေ မွန်ဘုရင်မကြီးရှင်စောပုသည် မြန်မာ့သမိုင်း၌ မင်းကျင့်တရား (၁၀)ပါးနှင့်အညီ စိုးစံခဲ့သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်အဖြစ် သမိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ယိုးဒယားမိဘုရား

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် (ဘုရင့်နောင်) မင်းတရားကြီး၏ မိဘုရား ရာဇဒေဝီဘွဲ့ခံ ရှင်ထွေးလှမှ သားတော် အနော်ရထာစောနှင့် သမီးတော် ရာဇမာတုကလျာ ဖွားမြင်လေသည်။ ဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရားကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၉၂၀ ပြည့်နှစ် (ခရစ် ၁၅၅၈)ကပင် ဇင်းမဲယ် (ယခု ချင်းမိုင်) ပြည်ကို တိုက်ခိုက်အောင်မြင်၍ လက်အောက်နိုင်ငံငယ်အဖြစ် ထားရှိလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၄၀ပြည့်နှစ် (ခရစ် ၁၅၇၈) တွင် ဇင်းမယ်ကို အုပ်ချုပ်ရန်တာဝန်ပေးထားသော ရာဇဒေဝီဘွဲ့ခံ ရှင်ထွေးလှ နတ်ရွာစံသဖြင့် သားတော် အနော်ရထာစောကို ဇင်းမယ်ဘုရင်အဖြစ် စေလွှတ်အုပ်ချုပ်စေလေသည်။ ဇင်းမယ်ဘုရင်အနော်ရထာစောနှင့် မိဘုရား ဆင်ဖြူမယ်တို့မှ သမီးတော်တစ်ပါး၊ သားတော် သုံးပါးဖွားမြင်ရာ ယိုးဒယားမိဘုရားဧချင်းအဖွဲ့ခံသူကား ဤမင်းသမီးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤမင်းသမီးကို သက္ကရာဇ် ၉၄၀ ပြည့်နှစ် (ခရစ် ၁၅၇၈)တွင်ပင် ဖွားမြင်သည်။ မင်းသမီး၏ ဧချင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကိုကား ဟံသာဝတီတွင် နေစဉ်ကာလပင်ရေးဖွဲ့လေသလော၊ ဓင်းမယ်ဖြစ်မှ ပင် ရေးဖွဲ့လေသလောဟု မသိရပေ။ စာပေဖတ်ရှုရခြင်းအားဖြင့် ဟံသာဝတီ တွင် ရှိစဉ်ကာလပင် ဖွဲ့ဆိုဟန်တူပေသည်။

ဤမင်းသမီး အရွယ်ရောက်အောင် ဓင်းမယ်နှင့် ယိုးဒယား မြို့စား ချစ်ကြည်မှုကို ရှေ့ထား၍ ယိုးဒယားဘုရင်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့လေ သည်။ တစ်ဖန်ဓင်းမယ်တွင် ခမည်းတော် အနော်ရထာစော နတ်ရွာစံပြီး နောက် သားတော်ကြီး နန်းတက်လျှင် ဤမင်းသမီးမှာ ဘုရင့်နှမတော် ဖြစ်၍နေပြန်သဖြင့် ဘုရင့်နှမတော်ဟုလည်း ခေါ်တွင်ပြန်လေသည်။ ထို့ ကြောင့် ဤချင်းကိုလည်း ယိုးဒယားမိဘုရား ချင်း (ဝါ) ဘုရင့်နှမတော် ချင်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုယိုးဒယားမိဘုရားမှာ ဓင်းမယ်ဘုရင် အနော်ရထာစောနှင့် ဆင်ဖြူမယ်တို့၏ သမီးတော်၊ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူ များရှင် (ဘုရင့်နောင်) မင်းတရားကြီး၏ မြေး၊ အလှဘုရင်မ ရာဇဒေဝီ ကလျာ၏ တူမအရင်း တော်စပ်လေသည်။

ချင်းဟူသည်မှာ မင်းသား မင်းသမီးငယ်များအား ပုခက်တင်၍သော ကျင်းပသည့်အခါတွင် ပုခက်တွင်း၌ အိပ်စက်စေရန် အေးအေးသာသာ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းစွာ သီဆိုပျော်ဖြေရသော ဂီတ ကဗျာမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ ဖွဲ့ဆိုရာတွင်မူ ရှေးရှေးက အေးဘိုးဘီဘင် အဆက်အနွယ်များနှင့် ဘုန်းတန် ခိုးကြီးသော မင်းများအကြောင်းကို ဝီရ ရသနှင့်ပြည့်စုံအောင် ဖွဲ့ဆိုလေသည်။ ခမည်းတော်၊ ဘကြီးတော်၊ ဘိုးတော်တို့၏ လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည် ကြီးမား ဖွံ့ဖြိုးပုံ စသည်များကို တခမ်းတနားဖော်ပြလေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် မင်းသား၊ မင်းသမီးငယ်များအား ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန်၊ မျိုးချစ်စိတ်၊ နိုင်ငံချစ်စိတ်များ လျှမ်းလျှမ်းတောက် ပေါ်ထွက်လာစေလေသည်။

ဤချင်းထက် စော၍လည်း ချင်းများ ပေါ်ခဲ့ဖူးသည်။ ရခိုင်ပညာ ရှိကြီး အဒူမင်းညိုက ရခိုင်မင်းသမီးချင်း၊ မြန်မာပညာရှိ ရှင်သုခုမာ သခင်ထွေးချင်း၊ လှော်ကား ၃၀၀၀ မှူးက မင်းတရားရွှေထီးချင်းများကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့ဖူးသည်။ နဝဒေးကြီးသည် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရား ကြီး၏ညီတော် ပြည်ဘုရင်သတိုးဓမ္မရာဇာ၏ သမီးတော် မင်းတရား မယ်တော်၏ ချင်းတစ်စောင်ကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့ဖူးလေသည်။ ပြည်ဘုရင်သတိုး ဓမ္မရာဇာတွင် ဆင်ဖြူရှင်မယ်နှင့် မင်းတရားမယ်တော်ဟူသော သမီးတော်

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

နှစ်ပါးရှိရာ ဇင်းမယ်ဘုရင်အနော်ရထာစော၏ မိဘုရားမှာ ဤဆင်ဖြူမယ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

နဝဒေးကြီးသည် ယိုးဒယားမိဘုရား ချေင်းကိုဖွဲ့ဆိုရာ ဇေစပ်သေချာ၍ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်စေသည်။ စကားလုံး ရှင်း၍ စာသား ပြေပြစ်သည်။ ရေးပုံစနစ်ကောင်း၍ စုံစုံလင်လင် ရှိပေသည်။

ယိုးဒယားမိဘုရား ချေင်းတွင် မင်းသမီး၏ ခမည်းတော် အနော်ရထာစော၏ စဉ်ဆက်မျိုးရိုးများကိုလည်း ပြသသည်။ မယ်တော် ဆင်ဖြူရှင်မယ်၏ စဉ်ဆက်မျိုးရိုးများကိုလည်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။ တစ်ဖန် ခမည်းတော်နှင့် မယ်တော် ဖြစ်ကြကုန်သော အနော်ရထာစောနှင့် ဆင်ဖြူရှင်မယ်တို့အား ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကိုယ်တော်တိုင် စုလျားရစ်ပတ် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ရေးဖွဲ့ထားသည်။

တစ်ဖန် ချေင်းအဖွဲ့ခံ မင်းသမီးကလေး ဖွားမြင်သည့် ရက်စွဲ၊ ဇာတာ၊ စန်းလက်များကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ နဝဒေးကြီးသည် ဗေဒင်ပညာတွင်လည်း ကျွမ်းကျင်ကြောင်း ဤစာပိုဒ်က ထင်ရှားလေသည်။

...ဖွားတော်မူနှစ် သက္ကရာဇ်မူ၊ ဇင်စစ်မှန်စွာ၊ ကိုးရာ လေးဆယ်၊ နေဝင်သာဟုန်၊ နယုန်ဆန်းတက်၊ လေးရက် ကြာသပတေး၊ ချမ်းအေး ငြိမ့်ဆင်း၊ နေ့ဝင်နာရီ၊ ငါးဗီ သုံးပါဒ်၊ ခါမှတ်ရောက်လေ၊ တနင်္ဂနွေတြွင်း၊ နဝင်းတနလ်ာ၊ လိတ္တာသုံးပါဒ်၊ နက္ခက်လေးလုံး၊ သုံးကားပါဒ်ညီ၊ ရာသီမှန်စွာ၊ အံ့သာဆယ်ခု၊ မနုမကွေ၊ စနေလက်မြတ်၊ ယှဉ်ပတ်တူကွ၊ ကန်ကဂုရု၊ ရာဟုမိန်မှာ၊ အင်္ဂါကုံတွင်၊ နေပင်မကြွာ၊ သောကြာ ဗုဒ္ဓဟူး၊ သုံးပေါင်းကြ၊ ပြိဿရောက်မှတ်၊ စန်းမြတ်ကျက်သရေ၊ မေထုန်နေလျက်၊ ပတ်ထွေထက်ကြွပ်၊ ဥစ်ရှစ်ထပ်နှင့်၊ ဆယ်ရပ်ထက်ဝန်း၊ ပင်ထွန်းလတွင်၊ မျက်နှာမြင်က၊ သခင်မင်းကျော်၊ မယ်တော်လွှန်းကြင်၊ သက်ပြင်ခင်သည့်၊ ဘွားရှင်တည့်မြတ်လေး၊ မှန်လှတွေး။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

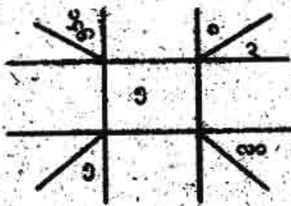

သက္ကရာဇ် ၅၄၀ ပြည့်
နယုန်လဆန်း ၄ ရက် ကြာသပတေးနေ့၊
ရောင်အမွှန် ထိုးအသား မင်းသမီး၏ ဇာတာ

ဤကဲ့သို့ ဆွေတော်စဉ် မျိုးတော်ဆက်များ၊ မင်းသမီး၏ ဖွားဇာတာ အကြောင်းကို စေ့စေ့စုံစုံ ရေးဖွဲ့ထားလေသည်။

ဂ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တောင်ငူခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရာဇဓာတုကလျာမင်းသမီး

ရာဇဓာတုကလျာမင်းသမီးသည် တောင်ငူခေတ် (အေဒီ ၁၂၇၉-၁၆၁၂) တွင် ထင်ရှားသော အမျိုးသမီးစာဆိုတော်ဖြစ်လေသည်။ ခရစ် ၁၅၅၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဟံသာဝတီရွှေနန်းကို သိမ်းပိုက်စိုးစံခဲ့သော သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတသုဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိဘွဲ့ခံ ဆင်ဖြူများရှင် ဘုရင့်နောင်မင်းတရား (၁၅၁၆-၁၅၈၁) နှင့် တပယင်းစတုကာမဏီ သမီး ရှင်ထွေးလှတို့ သင့်မြတ်ရာ သားတော် ဇင်းမယ်ဘုရင် အနော်ရထာမင်းစော၊ နှမတော် ရာဇဓာတုကလျာ၊ မောင်တော်သီရိသုဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ မုတ္တမမင်း သိဃ်ဘတ္တတို့ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီးသည် ဟံသာဝတီမြို့တွင် ကောင်းမှုတော် မဟာစေတီတော်ကြီးကို တည်တော်မူရာ ဓာတ်တော်မွေတော်များကို ဘုရားအတွင်း ဌာပနာရန် ဓာတ်တော်ပို့သည့် ၁၅၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မိဘုရားရှင်ထွေးလှမှ သမီးတော်ကို ဖွားမြင်တော်

www.burmeseclassic.com

မူသည်။ ဤသို့ ထို့ခေတ်တော်မွေတော်တို့ကို ဌာပနာသည့်နေ့ ဖွားမြင်တော်မူသည်ကို အစွဲပြု၍ သမီးတော်အား "ရာဇဒေဝီကလျာ"တွင်တော်မူစေသည်ဟု "မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး"၌ ဖော်ပြထားလေသည်။

ဤသည်နှင့်ပတ်သက်၍ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး စာမျက်နှာ ၄၉၄-၄၉၅ ၌ "သက္ကရာဇ် ၉၂၁ ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် (ခရစ် ၁၅၅၉၊ နိုဝင်ဘာ ၁၂) တွင် ဓာတ်တော်ကို သဘင်ကြီးစွာခံ၍ မင်းညီ၊ မင်းသား၊ မင်းဆွေ၊ မင်းမျိုး၊ မှူးတော်မတ်တော်အပေါင်းကြပ်မတ်၍ ရွှေနန်းတော်ကသည် ကောင်းမှုတော်သို့ ပို့ရသည်။ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားလည်း ကောင်းမှုတော် မဟာစေတီအရှေ့တွင် မင်းတဲကြီးစွာ ဆောက်၍ မင်းမိဘုရားကိုယ်လုပ်တော်မောင်းမအပေါင်းနှင့် ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ ယင်းနေ့တွင် ရာဇဒေဝီရှင်မိဘုရားမှ သမီးတော်ကို မျက်နှာမြင်သည်။ ဓာတ်တော်ပို့သည့်နေ့တွင် ဖွားတော်မူသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ ရာဇဒေဝီက လျာဟူသောအမည်ကို သမုတ်တော်မူသည်"ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေသည်။

မောင်တော် အနော်ရထာမင်းစောသည် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိမည်သော ဇင်းမယ် (ချင်းမိုင်) ကို စိုးစံခဲ့ရသဖြင့် ရာဇဒေဝီကလျာကို "ဇင်းမယ်ဘုရင်၏နှမ" ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီးသည် သမီးတော်ရာဇဒေဝီကလျာမင်းသမီးကို အခြားသမီးတော်များနှင့်အတူ ၁၅၇၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် နားထွင်းပေးခဲ့သည်။

ဟံသာဝတီမြို့တော်တွင် ရာဇဒေဝီကလျာအား အမှတ်မထင် တွေ့ဆုံမိခဲ့သော ခရစ်ယာန်သာသနာပြု ဓမ္မတာဘိုဗစ် (Mr.Bovis)က သူ၏မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရာဇဒေဝီကလျာအား ရေးသားထားလေသည်။

"ကျွန်တော်က ဟံသာဝတီဘုရင်ရဲ့ သမီးတော်ကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူက ကြန်အင်အဆင်းလက္ခဏာနဲ့ ပြည့်စုံပါတယ်။ ပြီးတော့ အဝါရောင်အဝတ်အထည်ကိုလည်း ဝတ်ဆင်ထားပါတယ်။ သူ့ရဲ့လက်ထဲမှာတော့ကြီးနဲ့သီထားတဲ့ သေးငယ်တဲ့ ကျောက်လုံးကလေးတွေ (စိပ်ပုတီး) ကို ကိုင်ထားပါတယ်။ သူ့ကို မကြာခင် သီလရှင်ဝတ်သွားတော့မှာလို့ အများကပြောဆို

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နေကြပြီး အားလုံးက ကြည်ညိုလေးစားကြတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်" ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

"ပိယေဟိဝိပ္ပယောဂေါဒုက္ခော၊ အပိယေဟိသမ္ပယောဂေါဒုက္ခော" ဆိုသော ဘုရားရှင်တရားဒေသနာတော်အတိုင်း ရာဇဓာတုကလျာမင်းသမီး ကလေး၏ ဖြစ်ရေးကုန်စင်တို့သည် အကျုံးဝင်လျက်ရှိလေသည်။ နှစ်ပါးပုံ မြတ်နိုးစုံမက်၍ မေတ္တာကြိုးယှက်နှောင်ခဲ့သော မောင်တော်နတ်သျှင်နောင် မင်းသားနှင့် အမျိုးမျိုးသောအကြောင်းကြောင့် မေတ္တာနှောင်ဖွဲ့ရေးမှာ နှောင့် နှေးကြန့်ကြာခဲ့ရသဖြင့် လွမ်းစာခွေရတုများရေးသားပြီး ချစ်တင်းနှီးနှောနေ ဆဲတွင် ရုတ်တရက် ချစ်ခင်နှစ်သက်ရသောသူနှင့် ကွေ့ကွင်းလျက် မချစ်ခင် မနှစ်သက်သော နန္ဒဘုရင်၏သားတော် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇမင်းကြီးစွာ၏ သိမ်း ပိုက်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် ယိုးဒယား-မြန်မာစစ်ပွဲ၌ အိမ်ရှေ့ဥပ ရာဇာ စိန်ပြောင်းသင့်၍ ၁၅၉၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်တွင် ကျဆုံးခဲ့ ရပြီး ငယ်ချစ်ဟောင်း နတ်သျှင်နောင်နှင့် စုလျားရစ်ပတ် လက်ဆက်ခဲ့ရပြန် သည်။

ရာဇဓာတုကလျာသည် နတ်သျှင်နောင်ထက် ၁၃ နှစ်ကြီးသည်။ ထို့ပြင် ရာဇဓာတုကလျာမှ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး၏ သမီးတော်ဖြစ်သော ကြောင့် နတ်သျှင်နောင်မှာ မြေးတော်ဖြစ်သောကြောင့် ရာဇဓာတုကလျာနှင့် နတ်သျှင်နောင်မှာ ဒွေးလေးတော်နှင့် တူတော်သည်။ တဖန် ဓာတုကလျာ၏ ပထမကြင်ယာတော်မင်းကြီးစွာနှင့် နတ်သျှင်နောင်မှာ ဝမ်းကွဲညီတော်သော ကြောင့် ဓာတုကလျာနှင့် မရီးတော်၊ မတ်တော် တော်ပြန်သည်။

နတ်သျှင်နောင်၏ ခမည်းတော် မင်းရဲကျော်ထင်သည် ခရစ်နှစ် ၁၆၀၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူထီးနန်းစံခဲ့ရာ သားတော် ကြီး နတ်သျှင်နောင်ကို အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာအပ်နှင်း၍ ၁၆၀၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရာဇဓာတုကလျာနှင့် စုံဖက်ပေးခဲ့သည်။ ရာဇဓာတုကလျာ သည် နတ်သျှင်နောင်နှင့် ထိမ်းမြားစဉ်က အသက် ၄၃ နှစ်နှင့် ၈ လရှိပြီ ဖြစ်၍ နတ်သျှင်နောင်သည် အသက် ၃၀ သာရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဓာတုကလျာသည် အရွယ်တော် နှစ်ဆိတ်ဟိုင်းလို့ လေးဆယ်ကျော်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

သို့သော် "ချစ်မေတ္တာ"ဟူရာတွင် အသက်လည်းကောင်း၊ အရွယ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဆွေတော်မျိုးတော် အရှိန်အဝါသည်လည်းကောင်း အရေးအရာမဟုတ်ချေ။ တွဲနှစ်ကိုယ်တဲအိုပျက်မှာ နေ၍နေရ ချစ်တာသည် ပဓာနပင်မဟုတ်ပါလား။

အရွယ်တော်အခါပတိုင်း၍ မုဆိုးမဘဝဖြစ်နေသော အိမ်ရှေ့မိဘုရား ယောင်း ရာဇဓာတုကလျာကို မင်းငယ်မင်းပျို မဟာဥပရာဇာ နတ်သျှင်နောင်ကိုယ်တော်က မြတ်နိုးတော်မူသည်ကို အားလုံးက အံ့ဩခဲ့ရသည်။ ရာဇဝင်များတွင် နတ်သျှင်နောင်သည် ရာဇဓာတုကလျာနှင့် သားတော်သမီးတော်မထွန်းကားခဲ့သော်လည်း ဦးကုလား၏ 'ရာဇဝင်ချုပ်'၌ သားတော်ငယ်ကလွန်တပါးဟူ၍ ရေးသားထားသည်။ နတ်သျှင်နောင်သည် အခြားကိုယ်လုပ်တော် ၅ ပါးနှင့် သားတော် ၆ ပါး၊ သမီးတော် ၃ ပါး၊ ပေါင်း ၉ ပါး ထွန်းကားခဲ့သည်။

သို့သော် ရာဇဓာတုကလျာနှင့် နတ်သျှင်နောင်တို့၏ မေတ္တာမပျက်သစ္စာဖက်ခဲ့သော သူတို့ချစ်ခရီးကား မကြာညောင်းခဲ့ချေ။ ဘဝရေစီးဆိုမှာ ကြုံလာကြိုက်လာ ဆုံလိုက်လာတဲ့ အခိုက်အတန့်လေးသည် တဒင်္ဂပင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ၇ လမျှသာ ပေါင်းဖက် ခဲ့ရပြီးနောက် ရာဇဓာတုကလျာသည် ၁၆၀၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် သက်တော် ၄၄ နှစ်ပြည့်ရန် (၁)လအလိုတွင် အသက်တမျှ ချစ်ရသော မောင်တော်နတ်သျှင်နောင်ကို စွန့်ခွာကာ နတ်ရွာစံခဲ့ရလေသည်။

ရာဇဓာတုကလျာနှင့် နန္ဒဘုရင်တို့မှာ အမိကွဲမောင်နှမများဖြစ်သည်။ နန္ဒဘုရင်သည် ဘုရင့်နောင်မင်းနှင့် မိဘုရားခေါင်ကြီး တပင်ရွှေထီးမင်းတရား၏ နှမတော် အတုလသီရိမဟာရာဇဒေဝီ၏ သားတော်ဖြစ်ပြီး ဓာတုကလျာမှာ ဘုရင့်နောင်မင်းနှင့် တပယင်းစကုကာမဏိ၏ သမီး ရာဇဒေဝီ (ရှင်ထွေးလှ) တို့၏ သမီးတော်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ဘုရင့်နောင်မင်း၏ မိဘုရားကြီးသုံးပါးအနက် အဝ(အင်းဝ) ရွှေနန်းကြော့ရှင်၏သမီးတော် ၏ဘုန်းထွင့်ကို စန္ဒာဒေဝီအမည်ဖြင့် မိဘုရားမြှောက်ရာတွင် တောင်ငူနန်းတည်မင်း၏ မိဘုရားဖြစ်လာရာမှ နတ်သျှင်နောင်ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ နန္ဒဘုရင်ကို ရာဇဝင်ကျမ်းများက 'ငါးဆုဒါယကာ'ဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဤသည်မှာ ကက္ကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမ၊ အရိမေတ္တေယျ ဘုရားရှင် ရုပ်ပွားတော်ငါးဆူကို သွန်းလုပ်လှူဒါန်းခဲ့ဖူး၍ ဖြစ်သည်။

ရာဇဓာတုကလျာသည် ရတနာသုံးပါးတွင် များစွာကိုင်းရှိုင်းတော်မူ၏။ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော သဘောလည်းရှိသည့်ပြင် ကဗျာဖွဲ့ဆိုခြင်းအရာ၌လည်း ကျွမ်းကျင်လိမ်မာတော်မူလှသည်။ အလွမ်းစိတ်ခောက်ခံရှိသူဖြစ်သည့်အတိုင်း ဆိုခဲ့သမျှသော စာပေအစုစုမှာ အခိပ္ပာယ်ကျယ်ဝန်းနက်နဲ၍ အလင်္ကာဂုဏ်ရသပြောင်မြောက်ခဲ့ပေသည်။

ထို့ပြင် လောကီလောကုတ္တရာ ပညာဉာဏ်ရင်သန်ခဲ့သောကြောင့် ထင်ရှားသော သူတို့စာဆိုတော်တစ်ဦးလည်းဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ရာဇဓာတုကလျာမှုင်းသမီးဆိုကျေးစေရတုပိုဒ်စုံ

(၁) **ယောမဝန်မှာ။** ။တောသာတခန်း၊ တောင်ထောင့်ယွန်း၌၊ သိုက်နန်းဗိမာန်၊ ခုမှသွန်၍၊ ဘုန်းဝှန်သနင်း၊ မွေး၍ပြင်းသာ၊ တပ်ခြင်းနားဝင်၊ လူမှုကျင်သည်၊ မြသွင်ကိုယ်မွေး၊ စိန့်ပြည်ကျေး။ ခြားဝေးမြေရှည်တရုတ်ပြည်ကို၊ ဖွေနယ်လုပ်ကြံ၊ ခန့်တိုင်းနှံ၍၊ မယ့်ထံဘုံနန်း၊ ရွှေမြို့ကွန်းသို့ စခန်းလှည့်ချ၊ ပျံ့လေပြီဟု၊ မိုးဆီတိမ်တွင်း၊ လေကိုချင်း၍ လျှင်ပြင်းသွားလေ၊ လျှောက်နှင့်ချေလော့၊ မြေတောပထွန်း၊ ဘုံရွှေနန်းဝယ်၊ ဘက်ကျွန်းစံတင်၊ နောင့်သခင်မှူ၊ ဖူးချင်သံပျောင်း၊ မှီအုံးလျှောင်းသည်။ ။ သျောင်စောင်းကျက်သရေဝယ်သော်ဝ်။

(၂) ဝေဇယန္တာ။ ။ နန်းသာတုလွတ်၊ ဘုံဖြားထွက်ဟု သုဒဿန၊ နာမတွင်သည်၊ သိကြားတည်သား၊ အမည်လွှမ်းရှိန်၊ တာဝတိန်နှင့်၊ နှိုင်းချိန်ပြိုင်ဆွယ်၊ ရွှေဇင်းမယ်သို့၊ မှတ်ရွယ်တူရှု၊ ပျံလေမှုကား၊ သဲဖြူပေါ်ထွန်း၊ ပြင်သာကျွန်းနှင့် ရစ်သန်းမြလား၊ သံလွှင်နားဝယ်၊ ပန်းအားပြေရုံ၊ နားပြီးတုံမှ၊ သံပုံပုထိုး၊ သုံးလူမျိုးကို၊ ညွှတ်ကျိုးကော်ရောက်၊ ပူဇော်ခဲ့လျှင်၊ တစ်ညဥ့်တွင်းမှ၊ မလင်း မှီခင်၊ သောင်ရောင်ထင်က၊ စောစောထ၍၊ ဌာနမင်းနေ ဘုံရွှေမြေသို့၊ ညနေချမ်းမှန်၊ ရောက်လေတန်၏ သဝဏ်ခွေစာ၊ ဆက်သိုက်ဂျာကား၊ သခ်ါအစစ်၊ အာနီနှစ်တွင် မြခြည်တင်သို့၊ အသွင်နှင့်လောင်း၊ ရှုမသျောင်းသည်။ ရောင်ကောင်းညက်ထရွှေ့ဝယ်သော်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

(၃) စေတမာန်သာ။ ။ ငသန်စာနှင့်၊ ပျူဂွာသံဖြ၊ မောင်နှုတ်ကလျှင်၊ ခွန်းမှုမကျန်၊ မှာတိုင်းပြန်လေ့၊ နှောင်ဆွန်းဖွားမြင်၊ မိသခင်၏။ လေးပင်သာပျော်၊ ငယ်မည်တော်ကို၊ ထုတ်ဖော်မရက်၊ စုံမက်လှည့်ကာ၊ ကြံရာကြံဖြန်၊ မိုးသို့ဝှန်မျှ၊ ရွက်ဟန်ထူးခြား၊ စကားဖြူညက်၊ မညူခက်ကို၊ ဆက်လိုက်သော်လည်း၊ ရှင်ပျော်နှစ်ခြိုက်၊ မိုးရောင်မြိုက်မှု၊ ဦးနှိုက်စံပယ်၊ မဆင်ဖွယ်ဟု၊ ဘုန်းကြွယ်တုလွှတ်။ စွယ်တော်မြတ်ကို၊ ရည်အမှတ်ရည်ထင်၊ ပူဇော်တင်၍ သံရှင်သံသြောင်း၊ ပြည့်ဆုတောင်းသည်။ နှောင်နှောင်းဘက်မကွေ့ရှယ်သော်။

မှီးငြမ်းကိုးကား

၁။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ **အမျိုးသမီးအနုပညာရှင်များ၊** စွဲစာပေရိပ်မြုံ၊ ပထမကြိမ်၊ ၁၉၇၆။

၂။ သန်းဝင်းလှိုင်၊ **အနှစ်ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်းအဘိဓာန်၊** ပညာရွှေတောင်စာပေတိုက်၊ ပထမကြိမ် ၂၀၁၀ ခုနှစ်။

၃။ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း၊ **စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊** ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၊ ပဉ္စမအကြိမ်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကုန်းဘောင်ခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စန္ဒာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး (မြန်မာ ၁၀၇၅-၁၁၃၃)

စန္ဒာဒေဝီမိဘုရားကြီးသည် အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျ၏ မိဘုရား ခေါင်ကြီးဖြစ်သည်။ စန္ဒာဒေဝီအမည်သည် အလောင်းမင်းတရားနန်းတက်သောအခါမှ မှည့်ခေါ်သောဘွဲ့မည်ဖြစ်သည်။ ဘွဲ့မည်အပြည့်စုံမှာ "မဟာမင်္ဂလာရတနာဓိပတိ သီရိရာဇာစန္ဒာဒေဝီ" ဖြစ်သည်။

မိဘုရားခေါင်းကြီးမဖြစ်မီက စန္ဒာဒေဝီ၏ နာမည်ကို မယ်ယွန်းစံ (ဝါ) ခင်ယွန်းစံဟု မှည့်ခေါ်ကြသည်။

အဘမျိုးရိုးမှာ ပုဗ္ဗာရာမ်မြို့ကိုင် မောင်ပုကြီးနှင့် ဇနီးစောလှမန်တို့သား စည်ပုဗ္ဗာရာရွှေကာတစ်ထောင်မှူး သီရိရန္တဇဘွဲ့ခံ ငယ်မည် မောင်ဖြိုးသည် မယ်ယွန်းစံခေါ် စန္ဒာဒေဝီ၏ အဘဖြစ်သည်။

အမိမျိုးရိုးမှာ မုဆိုးဖို စမြင်းကြီးသား ဘုမ္မသူရနှင့် မင်းဘိုးခင်နမ-စောသာထွေးသမီး စောလှမျိုးတို့ အိမ်ထောင်သင့်ရာတွင် သမီးမယ်ညက်ကို မွေးဖွားသည်။ ထိုသမီးမယ်ညက်သည် မယ်ယွန်းစံ (စန္ဒာဒေဝီ) ၏ မိခင်ဖြစ်သည်။

သီရိရန္တဇဇနီး မယ်ညက်တို့မှ သမီးသုံးယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၎င်းမှာတို့မှာ မယ်ကောင်းစံ၊ မယ်ယွန်းစံ၊ မယ်နှိုင်းစံတို့ဖြစ်သည်။

မယ်ကောင်းစံသည် အိမ်ထောင်နှစ်ဆက်ရှိသည်။ ပထမ ခင်ဘုံပါ ရွာသား မောင်ထင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျ၏။ မောင်သွင်ခေါ် သားတစ်ယောက် မွေးသည်။ မောင်သွင်သည်မြင်းရည်တက် ဖိုဇ ဦးဖွဲ့ရာတွင် "မင်းငယ်ကျော်"

www.burmeseclassic.com

ဘွဲ့ခံသည်။ ၄င်းနောက် မင်းရဲနန္ဒသူ၊ ၄င်းနောက် သတိုးသီဟကျော်ဘွဲ့များခံသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ နှမငယ် သီရိမဟာရတနာဒေဝီ ခေါ် မင်းခင်းမြို့စား၏ သမီးမယ်စွေ့နှင့် အိမ်ထောင်ကျသည်။

ဒုတိယအိမ်ထောင်မှာ မောင်စည်းစိမ်ဖြစ်သည်။ ၄င်းသည် ဟံသာဝတီရောက် မင်းလက်ထက်တွင် စည်သာမြို့ကိုစားရ၏။ အလောင်းမင်းတရားလက်ထက် မြင်းရည်တက် ဖ၈ ဦးဖွဲ့ရာတွင် 'မင်းလှစည်သူ' ဘွဲ့ခံသည်။ ၁၁၁၇ ခုနှစ်တွင်သံလွင်၌ မွန်တို့ပိုင်းမိ၍ ကျဆုံးခဲ့ရသည်။ ဒုတိယအိမ်ထောင်နှင့် မယ်ပြေနှင့် ရှင်သူဌေးခေါ် သမီးနှစ်ယောက် ထွန်းကားသည်။ မယ်ပြေသည် အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ မြောက်နန်းစံ မိဘုရားဖြစ်သည်။

မယ်ယွန်းစံသည် သက္ကရာဇ် ၁၀၇၅ ခုနှစ် မွေးဖွားသည်။ ဦးအောင်ဇေယျနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍ ဦးအောင်ဇေယျ မင်းဖြစ်သောအခါ စန္ဒာဒေဝီဘွဲ့ခံ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

မယ်နှိုင်းစံသည် ပိတ္တောက်ရွာသား မင်းမြင့်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ မင်းမြင့်သည် အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ မြင်းရည်တက် ခြောက်ကျိပ်ရှစ်ယောက် (ဖ၈ ယောက်) ဖွဲ့ရာတွင် 'နန္ဒသာရ' ဘွဲ့ခံသည်။ ထို့နောက် မဟာသင်္ခယာ၊ ထိုနောက် သတိုးမဟာသင်္ခယာ၊ စဥ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် သတိုးမဟာတရဖျားဘွဲ့နှင့် ရတနာသိင်္ဃမြို့ဝန်ဖြစ်သည်။ ၁၁၅၉ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။ ၄င်းတို့မှ သမီး မယ်တလိုင်းကို မွေးသည်။

မယ်ယွန်စံသည် သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ်ခန့်တွင် ဦးအောင်ဇေယျနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည်။ ဦးအောင်ဇေယျသည် မုဆိုးဖိုဇာတိဖြစ်သည်။ မိဘမျိုးရိုးဖြစ်သည်။ မိဘနှင့်ဘက်စလုံးမှ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်မှာလည်း ' ပုဂံမင်းရိုးမှ ဆင်းနွယ်၍ အင်းဝမင်းဆက် မိုးညှင်းမင်း၏ အနွယ်တော်ဖြစ်သည်ဟု ရာဇဝင်ကြီးများက ဆိုသည်။

ဦးအောင်ဇေယျနှင့် မယ်ယွန်းစံတို့မှ သွေးခြားသော သမိမ်းများမဟုတ်ကြပေ။ ဦးအောင်ဇေယျ၏မိခင် မဟာဒေဝီစောငြိမ်းညီနှင့် မယ်ယွန်းစံ၏ဖခင် သီရိရန္တဇတို့မှာ မောင်နှမအရင်းအချာများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဦးအောင်ဇေယျနှင့် မယ်ယွန်းစံတို့မှာ မောင်နှမတစ်ဝမ်းကွဲလည်း တော်စပ်ကြလေသည်။

ဦးအောင်ဇေယျနှင့် မယ်ယွန်းစံတို့မှာ သားသမီးတစ်ကျိပ် ထွန်းကားခဲ့သည်။ သားတော်ခုနစ်ပါး၊ သမီးတော်သုံးပါးတို့ဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ဇေယျသည် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် သားတော် သမီးတော်တို့ကို မြို့စားရွာစားများပေး၍ မြှောက်စားခဲ့သည်။ အချို့သားတော်များ နောက်ပိုင်းတွင်မင်းဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မယ်ယွန်းစံက ဖွားမြင်သော သားတော် သမီးတော်များကို အစဉ်အတိုင်း ဤသို့တွေ့ရသည်။

(၁) သားတော် သီရိသုဓမ္မရာဇာ

ကုန်းဘောင်ဆက်ရာဇဝင်၌ သီရိသုဓမ္မရာဇာဟု ပြသည်။ ထိုမင်းသားမှာ အလောင်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်၌ အိမ်ရှေ့စံရသည်။ တပယင်း၊ ရွှေတောင်၊ စဉ့်ကူးမြို့များကို ကံကျွေးခံ၍ ခမည်းတော် နတ်ပြည်စံပြီးသည့်နောက် မင်းဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်တွင် **'နောင်တော်ကြီးမင်း'** ဟု တွင်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်လှောက်ဟုခေါ်သည်။

(၂) သားတော် သီရိသုဓမ္မရာဇာ

ကုန်းဘောင်ဆက်ရာဇဝင်တွင် 'သီရိသုဓမ္မရာဇာ' ပြသည်။ ခမည်းတော်၊ နောင်တော်တို့လက်ထက် မြေဒူး၊ စလင်းမြို့များကို ခံကျွေးခံရပြီးနောက် မင်းဖြစ်သည်။ ရာဇဝင် **'ဆင်ဖြူရှင်မင်း'** ဟု တွင်သည်။

(၃) ငယ်ကလွန်သော သားတော်တစ်ပါး

(၄) သမီးတော် သီရိမဟာမင်္ဂလာဒေဝီ

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၀ ပြည့်နှစ်ဖွားသည်။ ခမည်းတော်နှင့် မောင်တော်နှစ်ပါး လက်ထက် ကန္နီမြို့ကို ကံကျွေးခံရသည်။ ရတနာသိင်္ဃမြို့၊ တလုတ်ဘုံသာကျောင်း ဒါယိကာမဖြစ်သည်။ ငယ်မည်တော် မယ်သာ။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

(၅) သားတော် သုမ္ဗရာဇာ

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၂ ခုနှစ်ဖွားသည်။ ခမည်းတော်နှင့် နောင်တော် မင်းနှစ်ပါးလက်ထက် အမြင့်မြို့၊ တလုပ်မြို့များကို ကံကျေးခံရသည်။ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ရေမှာ အဖျောက်ခံရသည်။ ငယ်မည်တော်မှာ မောင်ပိုး ဖြစ်သည်။

(၆) သမီးတော် သီရိမဟာရတနာဒေဝီ

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၄ ခုဖွားသည်။ ခမည်းတော်နှင့် မောင်တော်နှစ်ပါး လက်ထက် မင်းခင်းမြို့၊ ဗဒုံမင်းလက်ထက် ယန်းတောင်းမြို့များကို ကံကျေး ခံရသည်။ အဝမြို့ ဘုံသာစံလွတ်ကျောင်းဒါယိကာမဖြစ်သည်။ ငယ်မည် တော် မယ်မြတ်လှဖြစ်သည်။

(၇) သားတော် သတိုးမင်းလှရွှေတောင်မှာ ခမည်းတော်နှင့် နောင်တော် နှစ်ပါးလက်ထက် ဗဒုံ၊ မြဝတီမြို့များကို ကံကျေးခံရ၍ နောက် မင်းဖြစ်တော် မူသည်။ ငယ်မည်တော် မောင်ရွှေပိုင်းတွင်သည်။ ဘိုးတော်ပိုင်းဟု လူသီ များ၍ ဘိုးတော်ဘုရား ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗဒုံမင်းဟူ၍လည်းကောင်း ရာဇဝင်၌ တွင်သည်။

(၈) သမီးတော် သီရိရတနာမင်္ဂလာဒေဝီမှာ

ခမည်းတော်နှင့် မောင်တော်နှစ်ပါးလက်ထက် အုန်းတော၊ အောင်သာ ရွာနှင့် စကုမြို့ကို ကံကျေးခံရသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ရာဇဝင်တွင် သီရိမင်္ဂလာ ရတနာဒေဝီဟု ပြသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၉ ခုနှစ်တွင် လွန်သည်။ ငယ်မည်တော် မယ်အိပ်။

(၉) သားတော် သတိုးမင်းလှရဲကျော်ဖွားသည်

၁၁၁၆ ခု၊ နန်းထက်၌ဖွားသည်။ ခမည်းတော်နှင့် နောင်တော်များ လက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့၊ တလုပ်မြို့များကို ကံကျေးခံရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၄ ခုနှစ်တွင် မင်းကွန်းရွာရောင်းတွင် လွန်သည်။ ငယ်မည် မောင်စိုး ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

(၁၀) သားတော် သတိုးမင်းလှမင်းရဲကျော်

ဖြစ်သည် သက္ကရာဇ် ၁၁၁၆ ခု၊ နန်းထက်၌ဖွားသည်။ ခမည်းတော်နှင့် နောင်တော်များလက်ထက် ပင်းတလဲ၊ မြင်းစိုင်းမြို့များကို ကံကျေးခံရသည်။ နောင်တော်ဗဒုံမင်း (ဘိုးတော်ဘုရား) လက်ထက် ၁၁၄၇ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလတွင် ရေတွင် အဖျောက်ခံရသည်။ ငယ်မည်တော် မောင်ဘိုးရှင်။

မယ်ယွန်းစံက ဖွားမြင့်သော သားတော်များမှာ အလောင်းမင်းတရားအတွက် လက်ရုံးသဖွယ် အားထားရသော သားတော်များဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ဇေယျသည် ရန်အပေါင်းကို နှိမ်နင်းပြီးနောက် ခရစ် ၁၇၅၂ ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် 'အလောင်းမင်းတရား' ဟူသောအမည်ကို ခံယူ၍ ၁၇၅၃ ဇွန်လ တွင် မုဆိုးဖိုကို မြို့တည်ကာ ရတနာသိင်္ဃ (ရတနာသိခ) ကုန်းဘောင်ပြည်ကြီးသမုတ်ပြီး ထီးနန်း စိုက်ထူသည်။ ထိုအချိန်တွင် မယ်ယွန်းစံသည် 'မဟာမင်္ဂလာရတနာဓိပတိ သီရိရာဇာစန္ဒာဒေဝီ' ဟူသောဘွဲ့အမည်ဖြင့် အဘိသိက်ခံ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျသည် ၁၇၅၂ ခုမှစ၍ အောက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့တော်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် သိမ်းယူ၍၊ နိုင်ငံတော်သစ်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်နေရသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် နိုင်ငံတော်သစ် တည်ထောင်ရေးအတွက် နှစ်စဉ်လိုလို စစ်ထွက်၍ စည်းရုံးရသည်။ ကုန်းဘောင်ပြည်တွင် နားနေသည် ဟူ၍မရှိ။ ဤသို့ အလောင်းမင်းတရား မရှိသည့်အခါတွင် မိဘုရားခေါင်းကြီး စန္ဒာဒေဝီသည် ကုန်းဘောင်နေပြည်တော်၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူ နေရစ်ရသည်။

အလောင်းမင်းတရားကြီးကလည်း နေပြည်တော်၌ကျန်ရစ်သော မိဘုရားခေါင်ကြီးအား လုံခြုံရေးမှစ၍ အထွေထွေကိစ္စရပ်များကို အဂတိလေးပါး မလိုက်စားဘဲ ဆောင်ရွက်ရန် စစ်ခရီးလမ်းမှစ၍ သဝဏ်လွှာ ပေးပို့ မှာလေ့ရှိသည်။

စန္ဒာဒေဝီ မိဘုရားခေါင်ကြီးကလည်း အလောင်းမင်းတရား မရှိချိန်တွင် နေပြည်တော်ရှိ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သားတော်တို့နှင့်အတူ

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

လက်တွဲ၍ တာဝန်ကျေအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အလောင်းမင်းတရားကြီးသည် နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေးကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

မိဘုရားခေါင်ကြီး စန္ဒာဒေဝီသည် ရတနာသိင်္ခမြို့တော်ကို တည် ထောင်ပြီးနောက် ကျောင်းတိုက်ကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ မိဘုရားကြီး ကျောင်းတော်ကို **'အောင်မြေဘုံသာကျောင်းတော်ကြီး'** ဟု ကမ္ဗည်းတ ခေါ်ဆိုထားလေသည်။

မိဘုရားကြီးသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် အလောင်းမင်းတရားကြီးနှ စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါရသည်။ ဤသို့ လိုက်ပါရင်း လမ်းခရီး၌ အခြေအ ပေးသလို ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ကုသိုလ်မှု ထဲတွင် မင်းဘူးနယ်ရှိ မန်းစက်တော်ရာ၌ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ဇ ကြီးတစ်ဆောင်လည်း ပါဝင်သည်။ မိဘုရားကြီးသည် မိမိဆောက်လုပ်သေ ဇရပ်ကြီးကို 'မုန်ကင်း' စိုက်လိုသောကြောင့် အလောင်းမင်းတရားထံတွ ခွင့်ပန်ခဲ့ရသည်။ မုန်ကင်းမှာ မိမိတို့သဘောအတိုင်း စိုက်ထူနိုင်သည်မဟုတ ဘုရင့်အမိန့်တော်ရမှသာ တပ်ဆင်ခွင့်ရှိသည်။

မိဘုရားကြီး၏ ခွင့်ပန်ချက်အရ အလောင်းမင်းတရားသည် ဇ တော်ကြီး၌ မုန်ကင်းစိုက်ထူခွင့်ပြုသော အမိန့်တော်ကို ဤကဲ့သို့ တရား ထုပ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အရှိန္ဒမာလက် စကြာရတနာဆင်ဖြူများသခင် တိုင်းကြီးပြည်ကြီး ထီးဆောင်းမင်းတ တို့၏ သခင်ဖြစ်တော်မူသော အလောင်းစက်တော်ရာမှာ ဆောက်လုပ်သ ဇရပ်ကို မုန်ကင်း ၄-ဆူ စိုက်လှူစေ။

၁၁၂၁ ခု၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ပြန်သည့်အ တော်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၇ ခုနှစ်တွင် သားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် သိင်္ခခေါ် ရွှေဘိုမြို့တော်မှ ရတနာပူရ အင်းဝမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်စံ မူသည်။ ထိုအခါ မယ်တော်မိဘုရား စန္ဒာဒေဝီတို့လည်း အင်းဝမြို့တော် ရွှေပြောင်းလာခဲ့ကြ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မနုဒေဝီသည် အင်းဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီးနောက် ရှေးအခါက မဟာ သမ္မတ သီတင်းသုံးခဲ့သည့် လေးထပ်ကျောင်းဟောင်းနေရာတွင် အရံကျောင်းများနှင့်တကွ လေးထပ်ကောဝန်ရွှေကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လေသည်။

မနုဒေဝီ မိဘုရားကြီးသည် ကျောင်းတော်ကြီးကိုရေစက်ချ၍ တင်လှူ မသွားနိုင်ခဲ့ချေ။ ကျောင်းအမ်းကြီးများပြီးစီးမီမိဘုရားကြီးသည် သက်တော် ၅၀ နှစ်အရွယ်၊ ၁၁၃၃ ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၅ ရက်(ခရစ် ၁၇၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် နတ်ပြည်စံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

သားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် မယ်တော် ဆောက်လုပ်သော ကျောင်းတော်ကြီးကို "[illegible]" ခေါ် ကျောင်းတော်ကြီးကိုဆောက်လုပ်၍ အတုလဆရာတော် အမှူးထားသော သံဃာတော်များအား တင်လှူခဲ့သည်။

၁၈ အတုလဆရာတော်သည် စစ်ကိုင်းတော် အထောက်အပံ့ တရားကြီးကိုယ်တိုင် ကိုးကွယ်သော ဆရာတော်ဖြစ်သည်။ မင်းတရားကြီး "အတုလ ဆရာတော်ဘုရား" ဟု [illegible] သာသနာပိုင် ခန့်အပ်ထားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ သမီးတော်ကြီးသည် အင်းဝသို့ ပြောင်းရွှေ့သောအခါလည်း တော်ရုံအောင်ရတနာ ရှာရှာရတွေ့ထားတွင်း၌ ဘုရားရှင်မျှောရှည်၊ ပြာသာဒ်သုံးဆောင်တို့ကို ဆောက် လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြန်သည်။

သမီးတော်အလတ်ဖြစ်သော သီရိမဟာရတနာဒေဝီ မင်းသမီးသည်လည်း အင်းဝမြို့တော်၌ မယ်တော်ဆောက်လုပ်သော ဘုံကျောင်းတော့လွှတ် ကျောင်းတိုက်၏ အရှေ့တောင်ထောင့်တွင် အရံကျောင်းများနှင့်တကွ လေးထပ်ကောဝန်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ ကျောင်းတော်ကြီးကို "ဘုံသာခံလွှတ်ကျောင်းတော်ကြီး" ဟု ကမ္ပည်းထိုး၍ ဆရာတော်အား တင်လှူတော်မူသည်။

ဆင်ဖြူရှားရှင်မင်းတရားသည် မယ်တော်၏ ဘုံကျောင်းတော့လွှတ် ကျောင်းတိုက်ကြီးနှင့် နှမတော်၏ ဘုံသာခံလွှတ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို သက္ကရာဇ် ၁၁၃၄ ခုနှစ်တွင် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တပြိုင်နက်ရေစက်ချ တင်လှူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

[illegible] သမီးတော် [illegible] ၂၀

[illegible]

ကို [illegible]

မှတ်တမ်းမှတ်ရာ အဖြာဖြာတို့၌ ရှာဖွေ၍မရချေ။ [illegible]

[illegible]

၁။(က) [illegible]

[illegible]

[illegible]

၂။(ခ) ဘုန်းနွယ် "စန္ဒာဒေဝီနှင့်သမီးတော်များ" မှုရတနာမဂ္ဂဇင်း အမှတ် [illegible]

[illegible]

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နန်းမတော်မယ်နု

နန်းမတော်မယ်နုသည် စစ်ကိုင်းမင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးကိုသာ နန်းမတော်ဘုရားဟု ခေါ်ကြရသည်ဖြစ်ရာ မယ်နုအား နန်းမတော်ဟုမင်းနှင့် ရာဇဝင်၌ ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ နန်းမတော်မယ်နုသည် ဆောင်တွင်မင်းဟုနန်းမင်း၏ အလယ်နန်းမိဖုရားဖြစ်တော်သည့် ဆင်ဖြူမရှင်၏ မယ်တော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နန်းမတော်မယ်နုသည် ဆင်ဖြူမရှင်၏ သမီးတော်တို့သို့ပေါ်မင်း၏မိဖုရားခေါင်ဖြစ်သုဘုရားလပ်တော်၏ ပြည်ထောင် စော်ဘွားဖြစ်သည်။

မှုခံရင်းမင်းမြတ်ဘို့တွင်နန်းရင်းတော်များ (၄) ပါး၊ အဆောင်ရှိမိဖုရား (၅) ပါးရှိရာ အဆောင်ရှိနန်းမိဖုရားများ၏ အလယ်နန်းမိဖုရားကား အဆင့်မြင့်သည်။ မြောက်နန်းမိဖုရားကတော် တောင်နန်းမိဖုရားခေါ် အနောက်နန်းမယ်တော်သို့ နန်းမတော်ဘုရားက အဆင့်မြင့်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ မြောက်နန်းမြေရှင်အဆောင်မိဖုရားတို့ထက် တောင်နန်းမြေရှင်အဆောင်မိဖုရားက မြင့်သည်။ တောင်နန်းရှေ့ဆောင်မိဖုရားထက် မြောက်ဆောင်မိဖုရားက မြင့်သည်။ မြောက်ဆောင်တော်မိဖုရားထက် တောင်နောက်ဆောင်တော်မိဖုရားက မြင့်သည်။

www.burmeseclassic.com

နန်းမတော်မယ်နုကို မြန်မာနှစ် ၁၁၈၅ ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၅) ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ နံနက် (၄) ချက်တီးကျော်အချိန် မေထုံလဂ်၊ ကုံဇနိုးနက္ခတ် ၂၂ လုံး၊ ဥပါဒ် ၁၂ ဃဋီတွင် အဝ သီဟကျော့စွာကျွဲခံ တောင်သင်းမှူး၊ ဦးလှုပ်နှင့် အမိ ဒေါ်ငယ်တို့မှ အင်းဝ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မယ်နုအား ဖွားမြင်ပြီးနောက် အင်းဝမြို့တော်မှ ပြောင်း၍ အမရပူရမင်းနေပြည်တော် မြောက်မြင်ရပ်၌ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ မယ်နု၏ မွေးချင်းအစ်ကိုမှာ ဦးအိုဖြစ်သည်။ မယ်နု မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်လာပြီးနောက် "မောင်တောင်းစားနမ မီးဖိုချောင်၊ နမကောင်းစား မောင်ခေါင်းခေါင်းစကောင်" ဟူသော မြန်မာဆိုရိုးစကားနှင့်အညီ ဦးအိုသည် စလေမြို့ကို အပိုင်စားရသည်သာမက မင်းသားကြီး အရာ၌ အထူးချီးမြှင့်သူကောင်းပြုခံရသောကြောင့် အခြေလည်းမြင့်၊ အနေလည်းတင့်ခဲ့ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် စလေမင်းသားကြီး ဦးအို၏ ခြေရာတော်ဖြစ်သည့် ယောက်မတော် စစ်ကိုင်းမင်းတရားကြီးနှင့် ညီမတော် မိဘုရားခေါင်ကြီးမှလွဲ၍ အင်းဝနန်းမြို့တစ်ခွင်၌ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သူမရှိဟု ဆိုရပေမည်။ ဦးအိုသည် ကောင်းစားစဉ်က အင်းဝတွင် စေယျဝတီတောကြီးကို ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။

နန်းမတော်မယ်နုမျိုးရိုးကို လေ့လာကြည့်ပါက ရွှေဘိုမင်းရင်ရ ရေဦးမြို့ အနောက်မြောက်ဘက် (၄) မိုင်ခန့်အကွာရှိ ဒေါ်နုံရွာကို ရှေးဦးစွာ စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော ဗလသမန်းအကျွဲခံ ဦးမဲဂု၊ ဒေါ်မယ်ညက်တို့မှ ဖွားမြင်သော သားသမီး (၁၁) ဦးအနက် တတိယသမီး ဒေါ်မွန်ခေါ် သခင်မွန်နှင့် ဖလံရွာသူကြီး ဦးဖိုးကျင်တို့မှ လက်ဆက်၍ နန်းမတော်မယ်နု၏ ဖခင် ဦးလှုပ်ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဦးလှုပ်သည် အင်းဝတောင်သင်းမှူးဖြစ်လာပြီးနောက် သီဟကျော့စွာကျွဲ ရခဲ့သည်။ တောင်သင်းမှူး သီဟကျော့စွာဦးလှုပ်နှင့် ဒေါ်ငယ်တို့ စုံဖက်ရာမှ စလေမင်းသားကြီးဖြစ်လာသည့် ဦးအိုနှင့် စစ်ကိုင်းမင်း၏ နန်းမတော်ဖြစ်လာသည့် မယ်နုတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ နန်းမတော်မယ်နုမှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်လာသူမှာ မင်းတုန်းမင်း၏ အလယ်နန်းမိဘုရား ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားဖြစ်သောရှိသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားမှ မိုးနှောင်စုဘုရားကြီး၊ မြဲတောင်ဘုရားလေး၊ ရမည်းသင်းစုဘုရားကလေးဟူ၍ သမီးတော်သုံးပါးသာ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စလေင်းမင်းသားကြီး ဦးအို့သည် ဖလံခုံရွာအနီး မြင်းပေါက်ရွာသူ မမင်းသာနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည်။ ၄င်းတို့မှ အမြင့်မြို့စား သီရိသုကလျာနှင့် စကုမြို့စား သီရိသုရတနာဟူသော သမီးနှစ်ယောက် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ သမီးငယ် စကုမင်းသမီးကို စစ်ကိုင်းမင်းညီတော် မင်းတုန်းမြို့စားမင်းသား (ရှိုင်နိုင်အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် ဒုတိယအိမ်ရှေ့မိဘုရားတို့၏သားတော်) မဟာသီရိ မွှာရာဇာနှင့် စုံဖက်ပေးသည်။ ယင်းနောက် မယ်နုကို မိဘုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် သီရိပဝရမဟာ ရာဇိန္ဒာရတနာဒေဝီဟူသော တံဆိပ်နာမည်တော်ကို ခံယူစေသည်။ ဗဒုံမင်း၏မြေး စစ်ကိုင်းမင်းသားသည် ၁၁၇၀ ပြည့်နှစ် တန်ခူးလ ပြည့်ကျော် (၇) ရက်နေ့ အိမ်ရှေ့မင်းအပ်နှင်းခြင်းခံရသည်။ အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်လာသောနှစ်မှာပင် တောင်နန်းအပျိုတော်မယ်နုကို သိမ်းပိုက်ကောက်ယူလိုက်သည်။ ဘိုးတော် ဗဒုံမင်းနတ်ပြည်စံပြီးနောက် ၁၁၈၁ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၂) ရက် မယ်နုနှင့်ပင် သီဟာသနရာဇပလ္လင်တော်ထက်၌ ထီးဆောင်းမင်္ဂလာမဟာဥကသီဖွင့်တော်မူသည်။

နန်းမတော်မယ်နုနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် အင်းဝနန်းသို့ ရောက်ခဲ့သည့် နိုင်ငံခြားသားကုန်သည် အိတ်ချ်ဂေါ်ဂျာက သူ၏ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းစာအုပ်၌ ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

"ကျွန်ုပ်သည် မင်းတရားကြီးထက်ပင် ဘးထက်သော် မိဘုရားခေါင်ကြီးထံသို့ ဝင်ရောက်ခစားရဦးမည်။ မင်းတရားကြီးက မိဘုရားခေါင်ကြီးအား လက်ဆောင်တော်ဆက်သခွင့်ပြုခဲ့၏။

မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် မင်းတရားကြီးထက် အသက်အတန်ငယ်ကြီးသည်။ ရုပ်လက္ခဏာမှာ လှပတင့်တယ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။ သို့ရာတွင် မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် တန်ခိုးအာဏာကို အချက်ပိုင်ပိုင် သုံးတတ်သည်။ သတ္တိ၊ ဇွဲတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ ထို့ကြောင့် သဘောလွယ်သော လင်ယောက်ျားအပေါ်မှာ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည်။ နိုင်ငံတော်၌ အရေးကြီး အရာ ရောက်သော ရာထူးများကို သူ့လူသူ့ဘက်သားများသာ ပေးအပ်ထားသည်။

ကျွန်ုပ် ပထမအကြိမ် မိဘုရားထံ အခစားဝင်ရောက်သောအခါ အစစ်အဆေး အမေးအမြန်းမရှိဘဲ အဆောင်တော်တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပြုသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လက်ဆောင်တော်များကိုလည်း ယူဆောင်သွားရသည်။ အရာရှိအချို့ ခစားနေကြသဖြင့် ကျွန်ုပ်ဝင်သွားသောအခါ မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် မျှာတစ်ချပ်ကို ခင်းနိုင်းသည်။ ကျွန်ုပ်လာခြင်းကို နှစ်သက်သောလက္ခဏာဖြစ်၏။ မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် အရာရှိများနှင့် ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို ဆွေးနွေးနေကြဟန်တူသည်။ မိဘုရားခေါင်ကြီးအနားတွင် လက်ပါးစေအပျိုတော်များ ခစားနေကြသည်။

ကျွန်ုပ်၏ လက်ဆောင်တော်များကို သေသေချာချာရှုစားတော်မူသည်။ မန်ချက်စတာမြို့၊ ဂလပ်စဂိုမြို့များရှိ စက်ရုံများမှ ရက်လုပ်သော ပိတ်ချောများ နှစ်သက်တော်မူသည်။ ထိုအထည်မျိုး အမြောက်အမြားပါလာကြောင်း လျှောက်ထားသောအခါ မိဘုရားကြီးသည် ယူခဲ့ရန်နှင့် နောက်တစ်ခေါက်လာရောက်ရန် မိန့်တော်မူသည်။ သူ၏ အပျိုတော်များသည် အထည်များကို ဝယ်ကြမည်ဆိုသည်။ ထိုသို့မိန့်တော်မူလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ် မမျှော်လင့်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်က လာမည်ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့သည်။

မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်အား ကြည်ဖြူသည့်အထိမ်းအမှတ်ကို ပြလိုသဖြင့် ကွမ်းအစ်ထဲမှာ ကွမ်းတစ်ယာထုတ်၍ သနားတော်မူသည်။ ကွမ်းယာထဲတွင် ကွမ်းသီး၊ ထုံး၊ ဆေး၊ အမွှေးအကြိုင်တို့ပါသည်ဟု သိရသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်သည် ဇိုးစားဖွယ်ဝါးဖွယ်တို့ကို မကြိုက်၊ အလွန်အော့အန်လိုသည်။ ကျွန်ုပ်အဘယ်သို့ ပြုမူရမည်နည်း။ ရွံစရာကောင်းသောထိုကွမ်းယာကို ကြေညက်အောင် ဘယ်နည်းနှင့်မှ မဝါးနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကွမ်းယာကို ခေါင်းအုံးအိတ်အတွင်းသို့ ထည့်လိုက်သည်။

အပျိုတော်တစ်စုသည် ကျွန်ုပ်၏ အပြုအမူကြောင့် ဖက်ဖက်ပက်ပက်ရယ်ကြသည်။ ကျွန်ုပ်က ထိုကွမ်းယာကို တန်ဖိုးသောအဖြစ်ထားမည်ဖြစ်ကြောင်း မိဘုရားကြီးအား တင်လျှောက်သောအခါ အပျိုတော်တစ်စုသည် ရယ်ကြပြန်သည်။ ကွမ်းယာသက်သက်ကို ပေးသနားတော်မူသည်မှာ ပေါ့ပါသေး၏။ မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် ကွမ်းတစ်ယာကို ဝါးပြီးနောက် ကွမ်းဖတ်ယူပြီးလျှင် နောက်နား၌ ခစားနေသော အပျိုတော်အား ကမ်းပေးလိုက်သည်။ အပျိုတော်သည် ရိုရိုသေသေမြတ်မြတ်နိုးနိုး ခံယူ၍ သူမ၏ပါးစပ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထဲသို့ ထည့်ပြီးလျှင် ဆက်၍ စားသည်။ မိဘုရားခေါင်ကြီးကွမ်းဖွတ်ကို စားရခြင်းသည် ဂုဏ်ရှိသည်ဟု သူတို့ အယူရှိကြသည်။

ကျွန်ုပ်အား ထိုဂုဏ်မျိုးဖြင့် မချီးမြှောက်သဖြင့် ကံကောင်းလေစွ၊ ထို့ထက် အန်ချင်စရာချီးမြှင့်ပုံကို ကျွန်ုပ်မြင်ရသေးသည်။ ထိုချီးမြှင့်ပုံကား ကွမ်းတံတွေးပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အော့ချင်အန်ချင်မည်စိုးသဖြင့် ကွမ်းတံတွေးပေးပုံကို သေချာကျနစွာ ကျွန်ုပ်မရေးသားလိုတော့ပြီ။

ကျွန်ုပ်ဆက်သသော လက်ဆောင်တော်များအနက် ပန်းကန်ဆိုင်းတစ်စုံပါဝင်သည်။ ကျွန်ုပ်က တီးပုံတီးနည်းကို ပြသလျှောက်ထားနေဆဲတွင် ဘုရင်သည် အဆောင်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည်။ တီးတတ်သလောဟု ကျွန်ုပ်အားမေး၏။ ကြိုးစားတီးပြပါမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားလိုက်ရသည်။ အသံညှိရန် ရေတစ်ခွက်လိုကြောင်း ပြောသောအခါ မကြာခင် ရေတစ်ခွက် ယူလာသည်။ ဘုရင်သည် ထိုယူလာသည့် ရေတစ်ခွက်ကို လုယူပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်အား ပက်လိုက်ရာ ကျွန်ုပ်မှာ ရွှဲရွှဲစိုကုန်တော့သည်။ ဤသို့ကျီစယ်လိုက်ရသည်ကို အားရ၍ ဘုရင်ကြီးသည် ရယ်မော၏။ ဘုရင်ကြီးရယ်လျှင် ကျန်လူအပေါင်းတို့လည်း ရယ်ကြရမည်ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာလည်း ရယ်ကြရပေသည်။ ပန်းကန်ဆိုင်းတီးရန် ပန်းကန်များကိုပြန်စီ၍ ရေထည့်ပြီးသောအခါ ဘုရင်အား "ဘုရားသခင် စောင်မတော်မူပါ" (God Save The King) အင်္ဂလိပ်တီးလုံးကို တီးပြပါသည်။

အိမ်သို့ပြန်ရောက်သောအခါ အရှင်နှစ်ပါး ကျွန်ုပ်ကို ကျီစယ်ကြပုံ၊ ရွှင်ရွှင်ပျပျ ရယ်မောကြပုံ၊ နန်းတော်သို့ နောက်တစ်ကြိမ်လာရန် ခေါ်ပုံတို့ကို စဉ်းစားမိသောအခါ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပင် မယုံကြည်သလိုဖြစ်လာမိသည်။

မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း ကျွန်ုပ်သည် နံနက်စောစောကပင် အထုပ်အထည်များကို နန်းတော်သို့ ပို့လိုက်သည်။ မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်နိုင်ငံအကြောင်းကို မေးမြန်းနေစဉ် အပျိုတော်တို့သည် သူတို့ကြိုက်သောအဆင်များကို ရွေးယူပြီးကြလေပြီ။ မကြာခင် ဘုရင်လည်း ဝင်လာတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်ကိုမြင်သောအခါ အရေးယူလိုဟန်ဖြင့် ကျွန်ုပ်အနီးလာ၍ ထိပ်ကိုပုတ်လိုက်ပါသည်။ အရှင်နှစ်ပါးမကြွလာခင်က မြင်ရသော အပျိုတော်တို့၏ဖြစ်ပျက်ပုံကို ကျွန်ုပ်လျှောက်တင်သောအခါ ဘုရင်သည် အပျိုတော်များ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အား ဝယ်လိုသောအထည်ပစ္စည်းများကို ပြောကြရန် မိန့်တော်မူသည်။ ထိုအခါကျမှ ကျွန်ုပ်သည် အပျိုတော်များနှင့် တစ်ယောက်ချင်း စကားပြောဆိုခွင့်ရပါသည်။ အဝတ်အထည်များ၏ ဈေးနှုန်းကို တစ်ယောက်စီပြောပြရသောအခါ ပင်ပန်းစိတ်ညစ်ရပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင်၏အမိန့်အတိုင်း အပျိုတော်များသည် ကျွန်ုပ်ရှိရာသို့လာ၍ အထည်ဖိုးကို ပေးရသည်။ ဘုရင်သည် အမှန်အကန်ဖြစ်သည်ကို လိုလားတော်မူသည်။ အရောင်းအဝယ်ကို စိတ်ပါဝင်စားဟန်ဖြင့် ဝင်ရောက်ပြောဆိုတော်မူသည်။ အရောင်းအဝယ်ကို စိတ်ပါဝင်စားဟန်ဖြင့် ဝင်ရောက်ပြောဆိုတော်မူသည်။ အပျိုတော်နှင့် ကျွန်ုပ် ဈေးဆစ်ငြင်းခုံကြသောအခါတိုင်း ဘုရင်သည် အားရနှစ်သက်စွာ ရယ်မောတော်မူသည်။

အလေးနှင့် ချိန်ခွင်ကို ယူလာကြသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ရွှေ၊ ငွေများကို ချိန်တွယ်ယူရန် စကားပြန်မောင်ရွှေအိကို ခိုင်းရသည်။ အမှန်မှာ ကျွန်ုပ်သည် ရွှေကဲငွေကဲကို မခတ်တတ်ပါ။ မောင်ရွှေအိက ရွှေ၏အဖိုးအမှန်ကို ပြောပြသောအခါတိုင်း အပျိုတော်များက မမှန်ပါဟု စွပ်စွဲကြသည်။ မောင်ရွှေအိကို စနေခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်ကိုတိုင်သောအခါ ကျွန်ုပ်ကလည်း ငြင်းသော အပျိုတော်ကို အနိုင်ပေးလေ့ရှိသည်။ သူတို့ပေးသောတန်ဖိုးသည် အထည်၏ တန်ဖိုးထက် ငါးဆလောက်ပိုနေသည်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် သူတို့အပေါ်၌ အဘယ်ကြောင့် မရက်ရောစဲနေနိုင်အံ့နည်း။ ကျွန်ုပ်၏ရက်ရောမှုကို သူတို့က အနိုင်အထက်ပြုသောကြောင့်ရသည်ဟု အထင်ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်ကလည်း လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် သူတို့၏အလိုကို လိုက်လျောတတ်သဖြင့် အလွန်မျက်နှာပွင့်နေလေသည်။

အမှန်မှာ သူတို့ဝယ်ယူသော အထည်အားလုံးကို အဖိုးအခမယူဘဲ ကျွန်ုပ် လက်ဆောင်ပေးလိုက်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစရှိလျှင် ထုံးစံဖြစ်သွားမည်ကို စိုးရိမ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် မည်သူ့ကိုမျှ အလကားမပေးဘဲ ဈေးသည်နှင့်တူအောင် ပြုကျင့်လိုက်ရသည်။

မောင်ရွှေအိသည် ရွှေခွက်၊ ငွေခွက်တို့ကို အိတ်အတွင်းသို့ထည့်၏။ ကျွန်ုပ်သည် ပျော်စရာကောင်းသောကိစ္စတစ်ရပ် ပြီးလေပြီဟု ထင်လိုက်လေသည်။ သို့ရာတွင် မပြီးသေးပါ။ မိဖုရားခေါင်ကြီးက ကျွန်ုပ်အား လက်ဆောင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပေးတော်မူဖြန့်လိုသေးသည်ဆို၏။ ထိုလက်ဆောင်သည် ကျွန်ုပ်ရှောင်တိမ်း လိုက်နိုင်သော ကွမ်းယာလက်ဆောင်ထက်ပင် စိတ်ညစ်စရာကောင်းသေးသည်။ ထိုလက်ဆောင်မှာ နီရဲသော အချိတ်ပုဆိုးနှစ်ထည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ ဆန္ဒအတိုင်း လိုက်နာရန်မလိုဘဲ အသနားတော်မြတ် ခံရပါမူ ကျွန်ုပ်သည် ပုဆိုးနှစ်ထည်ကို အမြတ်တနိုး ခံယူပေမည်။ သို့ရာတွင် မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် သူ၏လက်ဆောင်ကို ဂုဏ်တင်လိုသောကြောင့် နန်းတော်သို့ လာတိုင်း ဝတ်ဆင်လာရန် ကျွန်ုပ်ကို မိန့်တော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်မည်သို့ ပြု ရပါမည်နည်း။ ထိုပုဆိုးနီနီကို ခါးမှာစည်းကာ ကျွန်ုပ် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဝတ်ဆင်လိုပါ။

သို့ရာတွင် အိမ်သို့ပြန်ရောက်သောအခါ စကားပြန်မောင်ရွှေအိကြောင့် အနည်းငယ်စိတ်သက်သာရာရခဲ့ပါသည်။ မောင်ရွှေအိက မိဘုရားခေါင်ကြီး သည် ထိုပုဆိုးကို ဝတ်ဆင်စေလိုသော်လည်း မဖြတ်မတောက်၊ မချုပ်မလုပ် ရန် တားမြစ်မည်မဟုတ်ဟု ပြောသည်။ မောင်ရွှေအိ၏ အဖြေအတိုင်း ကျွန်ုပ်သည် ချိတ်ပုဆိုးနှစ်ထည်ကို အပ်ချုပ်သည့်လက်သို့ အပ်၍ ဘောင်းဘီ၊ ကုတ်အင်္ကျီများ ချုပ်လုပ်စေသည်။ ထိုသို့ဝတ်ဆင်၍ နန်းတော်သို့သွားတိုင်း လူပျက်တစ်ဦးကဲ့သို့ ဖြစ်နေမည်ဟု ထင်ရသော်လည်း ကျွန်ုပ်အား မည်သူမျှ ပြောင်ခြင်းလှောင်ခြင်း မပြုတတ်ချေ။

နန်းတော်၌ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းရှိသည်. တစ်ဂိုဏ်းမှာ အကြီးအကျယ် ရန်ငြိုးဖွဲ့လျက်နေကြသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်တို့၏ အကြောင်း ကို အနည်းငယ်ရေးသားဦးမည်။ ဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်တစ်ဦးသည် သာယာဝတီ မင်းသားကြီးဖြစ်သည်။ သူသည် ဘုရင်၏ညီတော်ရင်းဖြစ်သည်။ ရဲရင့် သည်။ စိတ်နှောက်ကိုယ်ပါပြုတတ်သည်။ ဘုရင်၏အရိုက်အရာကို ဆက်ခံရန် ကြံရွယ်နေသူဖြစ်သည်။ တရားသောလမ်းအတိုင်း၊ မင်း၏ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံ ထိုက်သူကား ဘုရင်၏သားတော် (စကြာမင်း) သာဖြစ်သည်။

သားတော်သည် ၁၅ နှစ်မျှသာရှိသေးသည် သူ၏မယ်တော်မှာ ရှေးက စံပြီဖြစ်သဖြင့် သူ့ကို မည်သည့်ဂိုဏ်းကမျှ အရေးတယူမပြုကြဘဲချေ။ သူ၏ တန်ခိုးအာဏာသည် မှေးမှိန်လျက်ရှိသည်။ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းလုံးသည်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထိုအရေးတော်သို့ရောက်ပါ [illegible] ခေါ်ကို [illegible] မြင်မှုတ်စမ်း [illegible]
ဖွံ့ရသည်။ [illegible]
[illegible] အကြီးနှင့် [illegible] လူမိုက်လူဆိုး [illegible]
သူများ [illegible] အဖြစ် [illegible]
သိရသည်။ မင်းသားကြီးသည် [illegible] ပြုတတ်သူ [illegible]
ဆန်းရဲသားကျော်တော်မျိုးများကို မတတ်နိုင်ခဲ့ခြင်း အင်းရဲဘော်များနှင့် သင့်မြတ်
သည်ဟု ဆိုသည်။

အခြားတစ်ဂိုဏ်းမှာ မိဘုရားကြီး (နန်းမတော်မယ်နု) ၏ ညီတော်
မောင်ဘော်ကြောင့် လူသို့၊ လက်နက်၊ ငွေအားတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဂိုဏ်းဖြစ်သည်။
မိဘုရားခေါင်ကြီး၏မောင်တော် မောင်ဘိုသူသည် မင်းသားကြီးကို ခံ
တော် ထိုဂိုဏ်းကို ခေါင်းဆောင်လေသည်။ ဆိုးချင်တိုင်းဆိုး၍ ပွေချင်တိုင်း
ပွေသူဖြစ်သည်။ သူသည် မာနလည်းကြီးသည်။ ခက်လည်း ခက်ထန်သည်။
ရက်စက်ညီး ရက်စက်သည်။ [illegible] သောစိတ်ထားလည်း ရှိသည်။
[illegible] မင်းသားကြီးတို့ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
တပါး တစ်တိုင်းပြည်လုံး သိကြ [illegible]

[illegible] ရှုမြင်ဖူးသော
အမေရိကန် သာသနာပြု ဒေါက်တာဂျက်ဆင် (ဆရာယုဒသန်) (၁၇၈၈-
၁၈၅၀) ကလည်း ၎င်း၏ ကိုယ်တွေ့အင်းဝမှတ်တမ်းတွင် [illegible]

(မိဘုရားခေါင်ကြီးနန်းမတော်မယ်နု) သည် ထောင်မှူးတစ်ဦး
၏ သမီးဖြစ်သည်။ မင်းတရားကြီးအိမ်ရှေ့စံဘဝ [illegible] မိဘုရားငယ်တစ်ဦး
အဖြစ် နေရပါသည်။ သို့သော် မင်းတရားကြီး ခမ္မပါတွင် တစ်နေ့တခြား
အဆိုးအဆိုး [illegible] ကြီးမားလွန်းလာသည်။ သာယာဝတီမင်းသားကြီးနှင့်
အခြားဆွေတော်မျိုးတော်များက သူ့ကို စုန်းမကြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။
[illegible] သူ၏ [illegible] ကို မပြောကြပါ။

မိဘုရားခေါင်ကြီးမှာ မင်းတရားကြီးထက် တစ်နှစ် မသက်ပိုကြီး
[illegible] ကိုယ်သိလုံးကို [illegible] ပြော [illegible]

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သည်။ သူ၏ [illegible] ရုပ်ရည် [illegible] ပြည့်စုံပါသည်။ မင်းတရားကြီး
၏ [illegible] မိဘ [illegible] ရှိ [illegible] (၁၅) နှစ်သား
အရွယ်ရှိပါသည်။ [illegible] မိဘ [illegible] ကြီး [illegible] အသက် [illegible]
(၁) နှစ်ခန့်သာရှိပါသေးသည်။ မင်းတရားကြီး [illegible]
ရန်ခဲ [illegible] ကောင်း [illegible]
တရားကြီး [illegible] အရွယ် [illegible] ဖြစ်သည်။ [illegible]

မိဘ ရှေးကြီး [illegible] သိပါသည်။ [illegible] (၆) [illegible]
စရားမှုသည်။ [illegible] ကြီး [illegible] ကောင်းသော [illegible]
ရင်းနှီး [illegible] ပါသည်။ မိဘ [illegible] နိုင်ငံ [illegible]
ကို [illegible] သည်။ သာသနာ [illegible] ကိုင်းပြည် [illegible] မြို့
တက် မရှိပါ [illegible] ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ [illegible]

[illegible] ကိုင်းမင်းသည် နန်း [illegible]
နှစ်တွင် [illegible] သည်။ [illegible]
ရတနာ [illegible] (စုတ္တ [illegible] မြို့ [illegible] သည်။ [illegible])
အင်းဝကို ပထမမြို့နန်းတည်သူမှာ သတိုး [illegible]
ဘုရင် [illegible] မင်းတရားကြီး [illegible] ဖြစ်သည်။ [illegible]
တည်သူမှာ [illegible] မင်းတရားကြီး၏ [illegible]
ဆင်ဖြူရှင် [illegible] ဖြစ်သည်။ [illegible]
တွင် [illegible] သည်။ [illegible]
တစ်ပါးဖြစ်သည်။ [illegible]
ကား [illegible]
မင်းတစ်ပါးသာ [illegible] ဖြစ်ခဲ့သည်။ [illegible]
ကြောင့် [illegible] ရလွန်းသည် [illegible] ရွှေမင်းမိုး
လသည် [illegible]
သာဖြစ်ခဲ့ [illegible]
သော [illegible] မိဘ [illegible] ဖြစ်နေပါသည်။ [illegible]

[illegible] (၆) [illegible]
(၁) [illegible] သည် [illegible]

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အမရပူရမြို့တော်မှ ထွက်တော်မူကြ၍ ရတနာပုရအင်းဝရွှေနန်းသို့ ပြောင်းရွှေ့စံတော်မူသည်။ ယင်းနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၁) ရက်နေ့တွင် ရွှေနန်းသိမ်းမင်္ဂလာပွဲသဘင်ကို ဆင်ယင်၍ မင်းမိဘုရားနှစ်ပါးတို့သည် သာမန်သူတို့ခံယူခြင်းငှာ မထိုက်သော ဦးထိပ်၌မိုက်၍ သွန်းအပ်သည့် ရာဇဘိသေကမုဒ္ဒါဘိသိက်ကို ရတနာဆယ်ပါးစုံတင်ထားအပ်သော ရာဇပလ္လင်တော်ပေါ်၌ ခံယူတော်မူကြလေသည်။ ဖန်နန်းရှင်စစ်ကိုင်းမင်းမှာ 'သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်' ဟု တံဆိပ်နာမည်တော်ခံယူ၍ နန်းမတော်မယ်နုကို သီရိပဝရမဟာရာဇိန္ဒာဝရာဒေဝီဟူသော တံဆိပ်နာမည်ခံယူစေသည်။ နန်းမတော်မယ်နု၏ တံဆိပ်တော်မှာ အလွန်ထူးခြားသည်ဟု ဆို၏။ ရှေးဘုရင်နှင့် မိဘုရားတို့၏တံဆိပ်တော်များကို ရှေ့ပြုပေါ်၌သာ ဖျောခြားစီ၍ ထုလုပ်ရိုးရှိသည်။ အရာရာတိုင်း သူတစ်ပါးထက် ထူးရ၊ သာရမှ ကျေနပ်သော နန်းမတော်မယ်နုသည် သူ၏တံဆိပ်နာမည်တော်ကို ဖျော့ခြားရောက်သားပေါ်၌ ထုလုပ်စေခဲ့သည်။ နန်းသိမ်းပွဲကျင်းပစဉ်က စစ်ကိုင်းမင်းသည် သက်တော် (၃၈) နှစ်ရှိ၍ အရှင်နန်းမတော်မယ်နုမှာ သက်တော် (၃၉) နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။ နန်းစံသက်မှာ လေးနှစ်ရှိသေးသည်။

ထီးပြောင်းနန်းပြောင်းအချိန်အခါနှင့်တိုက်ဆိုင်၍ မြန်မာနှစ် ၁၁၈၃ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၁၃) ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် နန်းမတော်မယ်နုသည် နန်းဆောင်တော်တွင် မရေဒယာရတီမြူတော်ဆောင်တွင် သမီးတော်ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ နတ်တော်လဆန်း (၃) ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် သမီးတော်ကလေးအား ကြီးကျယ်သိမ်မွေ့စွာ မြှုစက်တင်တော်မူသည်။ ဤသမီးတော်ကား နောင်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အသယ်နန်းမိဘုရားဖြစ်လာသည့် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားပင်ဖြစ်သည်။

စစ်ကိုင်းမင်းသည် တောင်နန်းဒေဝီမိဘုရား၊ ၁၀၀၀၊ ငါကြီး နန်းမတော်မယ်နုအပြင် ဘထွေးတော် ပုဂံမင်း သမီးတော် သီရိကလျာဏဒေဝီဒ္ဓမြောက် နန်းမိဖုရား၊ ဘထွေးတော် ပုသိမ်မင်းသမီးတော် သီရိမဘာဒေဝီဘွဲ့ခံ အလယ်နန်း၊ နမတော်များဖြစ်သော ခမည်းတော်ဘုရားမိဖုရား သီရိရတနာ မလ္လာဝတီဘွဲ့ခံမိဖုရား၊ သီရိကလျာရတနာဝတီဘွဲ့ခံ မြတော်မိဘုရား၊ သုစာဝတီဘွဲ့ခံ မင်းမြရိုပ်မိဘုရား၊ ကျိုခံသမီး သီရိရတနာမင်္ဂ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မယောဘွဲ့ခံမိဘုရား၊ သီရိမြတ်စွာရတနာမယောဘွဲ့ခံ မိုးကောင်းမြို့စားမိဘုရား၊ ဝန်ကြီးမင်းလှနော်ရထာ၏သမီး သီရိရတနာစန္ဒာမယောဘွဲ့ခံ မိဘုရား၊ အကောက်ဝန်သမီး သီရိ မလ္လာရတနာမယောဘွဲ့ခံမိဘုရား စသည်ဖြင့် စုစုပေါင်း မိဘုရား (၉) ပါးလည်း ရှိသေးသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၄ ခုနှစ်တွင် နန်းမတော်မယ်နုသည် အောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးဆောက်လုပ်၍ ၁၁၈၉ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလတွင် ကျောင်းတော်ကို ပုညာတိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇမဟာ ဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု တံဆိပ်တော်ရ ညောင်ကန်ဆရာတော်ကြီး ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မြန်မာဘုရင်ကို ထီးနန်းတင်ထားသော မဏိပူရစော်ဘွားရူပရာဇာသည် သစ္စာဖောက်ဖျက်မှုကြောင့် တပ်များစေလွှတ်၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့ရခြင်း၊ အာသံ၌ မြန်မာတို့နန်းတင်ထားသည့် စန္ဒရကန္တရှိန် (Chandra Kanta Singh) သည် အင်္ဂလိပ်အရှေ့ အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ၏ သွေးထိုးမှုကြောင့် တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းခဲ့ရခြင်း၊ ရခိုင်ဒေသ နတ်မြစ်ဝရှိ ရှင်မဖြူကျွန်း (Shapuee Island) အရေးပေါ်ပေါက်ခဲ့ရခြင်း၊ ခရစ် ၁၈၂၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၅)ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ရခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲတွင် မြန်မာတို့ အရေးနိမ့်ခဲ့ရခြင်းကြောင့် ခရစ် ၁၈၂၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ (၂၄) ရက်နေ့တွင် မြင်းခြံခရိုင် ရန္တပိုရွာ၌ စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကာ စစ်လျော်ကြေး ကျပ်တစ်ကုဋေနှင့် မြန်မာပိုင် ရခိုင်ဒေသနှင့် တနင်္သာရီတို့အား အင်္ဂလိပ်တို့အား လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ရသည်။

စစ်ကိုင်းမင်းသည် ခရစ် ၁၈၃၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍ စိတ်ဝေဒနာခံစားနေရရာ နန်းမတော်မယ်နု၏အစ်ကိုဖြစ်သူ စလင်းမင်းသားကြီး ဦးအိုကို တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေးလွှဲပြောင်းပေးထားရာ ညီတော် သာယာဝတီမင်းသားအုပ်စုသည် ကျေနပ်မှုမရှိသောကြောင့် ရွှေဘိုမြို့မှ စတင်လူသူလက်နက်စုဆောင်း၍ ပုန်ကန်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် စစ်ကိုင်းမင်းသည် ညီတော် သာယာဝတီမင်းအား ၁၈၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် ထီးနန်းလွှဲပေးခဲ့ရသည်။ သာယာဝတီမင်းသည် နောင်တော်စစ်ကိုင်းမင်းအား ကောင်းမွန်စွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ထား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သော်လည်း စစ်ကိုင်းမင်းမိဘုရားခေါင်ကြီး နန်းမတော်မယ်နုနှင့် အစ်ကိုစလင်းမြို့စား ဦးအိုတို့ကို ဖမ်းဆီး၍ ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်၊ မေလ (၁၂) ရက်နေ့တွင် စီရင်ကွပ်မျက်ခဲ့သည်။ နန်းမတော်မယ်နုအား ကွပ်မျက်၍ ရေချခဲ့သည့်နေရာမှာ တောင်သမန်အင်းကြီး၏ အရှေ့မြောက်ထောင့် မယ်ဘာယက်ကျွန်း၏ အနောက်ဘက်ကမ်းစပ်ဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းသားသည် နန်းမတော်မယ်နု နတ်ရွာစံပြီး (၆) နှစ်အကြာ သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ၁၈၄၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၅) ရက်နေ့တွင် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အနောက်နန်းမိဘုရား မမြကလေး

ခရစ် ၁၈၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် နန်းစံခဲ့သော သာယာဝတီမင်း ခေါ် ရွှေဘိုမင်း၏ အနောက်နန်းမိဘုရား မမြကလေးကား ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် ဟင်္သာတမြို့၌ မင်းပုံ့ရိုးရှုံ့ခဲ့ ဟင်္သာတမြို့အစိုးရင်မောင်ဦးနှင့် ရေကင်းသူမယ်အိတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ငယ်မည်မှာ မမြကြူတ်ဖြစ်၍ အမိအဖတို့မှာမူ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး (ဗဒုံမင်း) လက်ထက်တော်အခါက အိမ်တော်ပါကျွန်ဖြစ်သော ဝေါတော်အမှုထမ်း မွန်လူမျိုး ဖိုးတောရာအား ပုသိမ်နယ်အပါအဝင် မိမိဇာတိချက်မြှုပ်ကျေးရွာကိုပင် 'သာရဝေါ' အမည်ပေး၍ စားကျေးသနားတော်မူလေသည်။ သာရဝေါ၏အမည်မှာ ဝေါတော်အမှုထမ်းဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ စားကျေးကိုလည်း 'ရတနာဝေါ'ဟု အမည်ပေးရာ 'သာရဝေါ'ဟု ရွှေလျှားခေါ်ဝေါ်ကြကြောင်း အဆိုရှိလေသည်။ တဖန် ထိုဖိုးတောင်ရာ၏သားကို 'သမိန်တောရာဇာဘွဲ့' နှင့် ပုသိမ်မြို့ဝန် ခန့်တော်မူပြန်သည်။ ထိုပုသိမ်မြို့ဝန်၏ဇနီးတွင် မောင်အရင်း ရေကင်းမြို့ဇာတိ မောင်ဦးဆိုသူ တစ်ယောက်ရှိပြန်၍ မောင်ဦး

ကိုလည်း သာရဝေါလှေခေတ်ပွဲနှင့် ခန့်တော်မူလေသည်။ နောက် ရာဇသတ်၊ ဓမ္မသတ်တို့တွင် အထူးကျွမ်းကျင်လှသည့် ဟသ်ာတမြို့နယ်တစ်ဝိုက်ကပင် မောင်ဦး၏ အစီအရင်ကို နှစ်မြို့က်ကြသည့်အလျောက် 'ခုံ' သမာဓိအရာကို တင်မြှောက်ထားကြလေကြောင်းကို မင်းထရားကြီးကြားသိတော်မူလေသော အခါ 'မင်းပျံ့ချို' ဘွဲ့နှင့် ဟသ်ာတမြို့အစီရင် ခန့်အပ်တော်မူပြန်လေသည်။ ထိုအခါ ရှေ့ကင်းဓာတိ မင်းပျံ့ချိုဘွဲ့ခံ မောင်ဦးနှင့် ဇနီး ရေကင်းသူမယ်အိတို့ ဟသ်ာတမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေလာခိုက်တွင် သမီးတော် မမြကြူတ်ကို ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။ မမြကြူတ်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ရုပ်ဆင်းရူပကာနှင့် အထူးပြည့်စုံ၍ ချစ်ခင်စဖွယ်ရှိရကား အိမ်နီးပါးချင်းအားလုံးက ချစ်စနိုးဖြင့် "မြမြ" ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

၁၈၂၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပဌမစစ်ပွဲ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုအခါ စစ်ကိုင်းမင်း ၁၈၂၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ညီတော် သာယာဝတီမင်းသား မဟာသီရိသီဟသူရဓမ္မရာဇာကို ဗိုလ်ချုပ်ခန့်အပ်၍ ဓနုဖြူသို့ ချီတက်စေသည်။ ထို့နောက် ဘိလပ်အရေးပိုင်နှင့် မြန်မာအရေးပိုင်လယ်ကိုင်းမြို့စားတို့ ပြည်ကြီးနှစ်ပြည်၊ တိုင်းကြီးနှစ်တိုင်း ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှုမရှိအောင် မြင်းခြံခရိုင် ရန္တပိုရွာတွင် ဆွေးနွေးပြီးနောက် ၁၈၂၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရန္တပိုစစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ရန္တပိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် သာယာဝတီမင်းသားသည် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ကြွချီတော်မမူသေးဘဲ ဓနုဖြူမြို့တွင် ရပ်တန့်နေတော်မူခိုက် နဂိုကပင် သတင်းကြားသိတော်မူပြီးသော မမြကြူတ်ကို ဟသ်ာတ သူကြီးဦးရွှေလူမှတစ်ဆင့် ဆင့်ဆိုခေါ်ယူသိမ်းပိုက်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါ မမြကြူတ်အား 'မမြကလေး' ဟူသောအမည်သို့ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်စေပြီး ကိုယ်လုပ်တော်အရာတွင် ထားလေသည်။ သာယာဝတီမြို့အပါအဝင် ရွှေလောင်းတိုက်ကိုလည်း သနားတော်မူခံရသောကြောင့် ရွှေလောင်းစားတိုက်သခင် မမြကလေးဟု စတင်ထင်ရှားခြင်းဖြစ်သည်။

သို့နှင့် ၁၈၃၃ ခုနှစ်တွင် နောင်စာဆိုတော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ဟု ကျော်ကြားလာမည့် သမီးတော် မဖွားကြီးကို ဖွားမြင်တော်မူလေသည်။ သမီးတော်မဖွားကြီး ၄ နှစ်အရွယ်တွင် မောင်တော် သာယာဝတီမင်းသားသည်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နောင်တော်စစ်ကိုင်းမင်းကို ၁၈၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် နန်းချကာ ထီးနန်းဆက်ခံသောအခါ ရွှေလောင်းသခင် မမြကလေးအား ဟသ်ာတမြို့ကို ထပ်မံစားစေ၍ 'သီရိသုရတနာစန္ဒာဒေဝီ' ဘွဲ့အပ်၍ အနောက်နန်းတင်တော်မူလေသည်။ သမီးတော်မဖွားကြီးကိုလည်း 'သီရိသုမြတ်စွာရတနာဒေဝီ' ရွှေဘွဲ့အပ်တော်မူ၍ လှိုင်မြို့ကို စားစေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ မမြကလေးသည် အနောက်နန်းမမြကလေးဟု ထင်ရှားခေါ်တွင်ခဲ့လေသည်။ သာယာဝတီမင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးမှာ ပုဂံမင်းသားကြီး ဦးပေနှင့် မင်းရွှေနန်းတို့၏ သမီးတော် ကျပင်းမင်းသမီးဖြစ်သည်။ အလယ်နန်းမင်းသမီးမှာ မရွှေဦးဖြစ်ပြီး မြောက်နန်းမိဖုရားမှာ ကျီဝန်ဦးမြကူး၏သမီး မယ်ရွှေပုံပင်ဖြစ်သည်။

တစ်ခါသော် အနောက်နန်းမမြလေးအား သာယာဝတီမင်းသည် အမျက်တော်ရှိသောကြောင့် ကြေးတိုက်တွင် ချထားလေရာ 'ချစ်သမျှကို' ချီပတ်ပျိုးကို ရေးသားဆက်သွင်းစေရာ အမျက်တော်ပြေပျောက်၍ အကျဉ်းမှ လွှတ်တော်မူခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ပြည်မင်းသား အရေးအခင်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ပြည်မင်းသားသည် သာယာဝတီမင်းနှင့် အလယ်နန်းမိဖုရားမှ ၁၈၀၉ ခုနှစ် ဖွားမြင်သောကြောင့် အနောက်နန်းမမြကလေးနှင့် သက်တူရွယ်တူဖြစ်သည်။ ပြည်မင်းသားသည် သာယာဝတီမင်းသည် ရန်ကုန်ချီခရီးစဉ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့ရ၏။ သာယာဝတီမင်းသည် ရန်ကုန်နေပြည်တော်၌ ၅ လခန့်နေထိုင်ပြီး အမရပူရသို့ ပြန်လည်ထွက်ခွာခဲ့သည်။ အပြန်ခရီးစဉ်အတွက် ၁၈၄၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၆ ရက်နေ့တွင် မင်းဘူးမြို့ ရွာသာတဲနန်း၌ ဆိုက်ကပ်နားနေစဉ် ပြည်မင်းသားသည် အခြွေအရံများနှင့် ရွှေစက်တော်ဘုရားသို့ သွားရောက်ဖူးမြော်ရာမှ တပ်မတော်သို့ အချိန်မှပြန်မရောက်ခဲ့ချေ။ ထိုအခါ သာယာဝတီမင်းသည် ပြည်မင်းသားအပေါ် အမျက်ရှကာ ရာထူးရုပ်သိမ်းကာ အကျယ်ချုပ်ချထားလိုက်၏။ ရေကြောင်းကွပ်ကဲရေးတာဝန်ကိုလည်း ကောင်းတုံဝန်ကြီး ဦးရွှေသားသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း စာပေ၊ ဂီတဝါသနာထုံသူ ပြည်မင်းသားသည် စာဆိုတော်အနောက်နန်းမမြကလေးနှင့် ရင်းနှီးစွာ ပြောဆိုဆက်ဆံလေ့ရှိသည်ကို လည်း နန်းတွင်းရှိ မလိုသူတို့က သာယာဝတီမင်းအား ချွင်းလျှောက်တင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြသည်။ ၁၈၄၂ ခုနှစ်၊ မတ် ၁၄ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီမင်းသည် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီးနောက် ပြည်မင်းသားအား အကျယ်ချုပ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခဲ့သော်လည်း လွှတ်တော်မင်းသားကြီးအရာကိုမူ ပြန်မပေးတော့ချေ။

ထိုစဉ်အတွင်း ယင်းတောဝန်ကြီး၊ ဆင်ဝန်၊ အင်းဝမြို့၊ ဆောအတွင်းဝန်ဟောင်း စသည့် ထိပ်တန်းအရာရှိများသည် ပြည်မင်းသားထံ မကြာခဏဝင်ရောက်ကာ တိုင်းရေးပြည်ရာများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်လေ့ရှိခဲ့သည်။

သာယာဝတီမင်းသည် ၁၈၄၂ ခုနှစ်မှစ၍ စိတ္တဇဝေဒနာ ခံစားလာခဲ့ရာ သားတော်ပြည်မင်းသားထံ နိုင်ငံရေးကိစ္စများ ဝင်ရောက်တိုင်ပင်သူတို့ကို မိမိအား ဆန့်ကျင်ရန် အားပေးအားမြှောက်ပြုနေသူများအဖြစ် ထင်မြင်ကာ စာရင်းနှင့်တကွ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးခဲ့သည်။ ၁၈၄၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဆောအတွင်းဝန်ဟောင်း ဦးရစ်နှင့် သံတော်ဆင့်လက်ဝဲတို့အား ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟုဆိုကာ စီရင်ကွပ်မျက်စေခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ၁၈၄၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ယင်းတောဝန်ကြီး သတိုးမင်းလှကျော်ထင်ဘွဲ့ခံ ဦးရွှေတုတ် (ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်၏ဖခင်) အား စံနန်းတော်ဦး မြောက်လှေကားအဆင်း၌ ကိုယ်တော်တိုင် လက်သုံးတော်လှံဖြင့် ထိုး၍ ကွပ်မျက်လိုက်ပြန်သည်။

ပြည်မင်းသားသည် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို လေ့လာသုံးသပ်ကာ ယင်းနွေညမှာပင် စံအိမ်တော်ကို ဝန်းရံထားသည့် သာယာဝတီမင်း၏ တပ်များအကြားမှ ဆင်ဖြင့် ဖောက်ထွက်ကာ မိုင်းခုံဘက်သို့ ထွက်ခွာတော်မူသည်။ ပြည်မင်းသားထွက်ခွာသည်နှင့် အမှုစစ်ဆေးဆဲဖြစ်သည့် အင်းဝမြို့ဝန်၊ ညောင်ပင်ကြီးမိုလ်၊ ဆင်ဝန်မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင် စသူတို့ကို စီရင်ကွပ်မျက်လိုက်၏။ ထို့နောက် ၁၈၄၅ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြည်မင်းသားနှင့် မိသားစုကို ပြန်လည်ဖမ်းမိခဲ့သည်။ ထိုအခါ မနာလိုသူတို့က အနောက်နန်းမမြကလေးသည် ပြည်မင်းသားနှင့် နှလုံးစိတ်ဝမ်းမကွဲပြားတရောတယှက်တည်း ကြံရာပါဖြစ်သည်ဟု ကုန်းချောကြလေသောစကားကို ယုံကြည်တော်မူသဖြင့် ထိုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်း အနောက်နန်းမမြလေးနှင့် လာရောက်နေထိုင်သော မယ်တော်မယ်အိနှင့်တကွ ဆွေတော်မျိုး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တော်အားလုံးကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းထားတော်မူလေသည်။ ထို့နောက် ၁၈၄၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက်တွင် အပြစ်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ သာယာဝတီမင်းအမိန့်ဖြင့် အနောက်နန်းမမြလေးနှင့် မယ်တော်မယ်အိတို့ကို အမရပူရမြို့ အနောက်မျက်နှာ သရက်တပင်သင်္ချိုင်းသို့ ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီးသော် ထုံးစံနှင့်အညီ လည်မျိုကို သံတုတ်ဖြင့်ရိုက်၍ ကွပ်မျက်ခဲ့လေသည်ဟူ၍ မမြကလေးနှင့် အစွပ်စွဲခံရသည့် ပြည်မင်းသားကြီး၏ သားတော် ထိပ်တင်တုတ်မှ ဖွားမြင်ခဲ့သော သမီးတော် ထိပ်တင်ဆင့် (ဦးမောင်မောင်တင်၏ဇနီး)က ဆိုခဲ့သည်။ ၄င်းကပင် မမြကလေးကို ရက်ရက်စက်စက် သံတုတ်နှင့် ရိုက်သတ်သည်မှာ အရိုးများပင် ညက်ညက်ကြေခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက် မမြကလေး၏အလောင်းကို ကတ္တီပါအိတ်ထဲထည့်၍ ဧရာဝတီမြစ်ထဲ ချခဲ့လေသည်။

မမြကလေးရေးသားပြုစုခဲ့သော ပတ်ပျိုးသီချင်းများမှာ-

(၁) "ကံဓေကြဲလေ" ချီပတ်ပျိုး
(၂) "ကြွင်ယောင်ခင်ယောင်" ချီပတ်ပျိုး
(၃) "ချစ်သမျှကို" ချီ ပတ်ပျိုး
(၄) "ဂန္ဓမာဒရိပ်သာ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၅) "ငွေစုံမြေစာ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၆) "နဝရတ်ကာယ ရောင်စုံ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၇) "နန်းမြေနှင့်ကျွာ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၈) "ပြာပြာညိုရောင်" ချီ ပတ်ပျိုး
(၉) "ဘုံလယ်ချွင်" ချီ ပတ်ပျိုး
(၁၀) "မြယဉ်ရေညို" ချီ ပတ်ပျိုး
(၁၁) "မြိုင်တွင်းကာသာ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၁၂) "ရှစ်စုံရွက်ကြာ" ချီ ပတ်ပျိုး
(၁၃) "ရွှေဖီဂေါ်ခင်" ချီ ပတ်ပျိုး

တို့ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီးသည် ရွှေဘိုမင်းခေါ် သာယာဝတီမင်းတရားကြီးနှင့် မိဘုရားခေါင်ကြီး သီရိပဝရတိလောက မဟာရတနာ ပဒုမ္မာဒေဝီဘွဲ့ခံ ကျမင်း-မင်းသမီးတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၅ ခု၊ ပြာသိုလဆန်း (၂) ရက် (ခရစ် ၁၈၇၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်) ကြာသပတေးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည့် သမီးတော်ဖြစ်သည်။

ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်း (ရွှေဘိုမင်း) နှင့် မောင်တော် ပုဂံမင်းတရားနှစ်ပါးလက်ထက်၌ သီရိပဝရလောက ရတနာမင်္ဂလာဒေဝီစသော ဘွဲ့များနှင့် စစ်ကိုင်း၊ ကျောက်မြောင်း စသော မြို့ပေါင်းအများ ကံကျေးခံရသည်။

ငယ်စဉ်ကပင် ဗေဒင်ပညာကို လိုက်စားတော်မူခဲ့သည်။ ရွှေနန်းတော်က ထက်ဖွား မင်းသမီးတစ်ပါးဖြစ်သောကြောင့် လိုလားတော်မူသမျှ ကျမ်းဂန်စာပေ ပြည့်စုံစွာ လေ့လာတော်မူနိုင်ခဲ့သည်။ မိဖုရားကြီးသည် မြန်မာ့ရိုးရာဗေဒင်နည်းများကိုသာမက ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် အိန္ဒိယမှရောက်ရှိလာသော သက္ကတဗေဒင်ကျမ်းများကို မြန်မာပြန်ဆိုခိုင်း၍ သင်ကြားလေ့လာတော်မူခဲ့သည်။

မိဘုရားကြီးသည် ဗေဒင်ပညာရပ်၌ အထူးကျွမ်းကျင်ကြသော မက္ခရာ မင်းသား၊ အရှင်သီရိမာလာ (နှောင် လှေသင်းဝန်ဦးချိန့်) တို့ထံအတူ အာကာသသျှတ္တုရခေါ် ကောင်းကင်အမြင်ကြည့် နက္ခတ္တဗေဒပညာကိုပင် ဗြိတိသျှကုန်သည်ကြီး မစ္စတာလိမ်းထံမှ သင်ယူခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး

မိဘုရားကြီးသည် အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်ကပင် ပိဋကတ်ဗေဒင် လောကဓမ္မအကျိုးအဖြစ် အမြောက်မြင်ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတော်မူ၍ ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်းတရားကြီး၏ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း၊ အကြံဉာဏ်ကောင်းယူ ခြင်းများကို ခံယူတော်မူခဲ့ရသည်။

မိဘုရားကြီးသည် မိမိတတ်မြောက်ထားသော ဗေဒင်ပညာဖြင့် ခမည်းတော်သည် မည်သည့်အချိန်ကာလ၌ မင်းဖြစ်တော်မူမည်ကို ကာလ သမယ၊ နှစ်၊ လ၊ ရက်ကို အတိအကျ ပိုင်းခြား၍ လျှောက်တင်ခဲ့သည်။ မိဘုရားကြီး လျှောက်တင်ထားခဲ့သည့်အတိုင်း ခမည်းတော် သာယာဝတီ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မင်းသားကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၂) ရက် (၁၈၄၆ ခု၊ ဧပြီ ၃၀) တနင်္လာနေ့တွင် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။

ဤသို့ပင်လျှင် မိဘုရားကြီးသည် ဖလိတခေါ် ဗေဒင်အဟောပညာ၌ တစ်ဖက်ကမ်းခပ်တတ်မြောက်သည်ဟု ကျော်ကြားခဲ့သည်။

ခမည်းတော် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်ကာလ ခတ္တိယဘိသေက ဖြစ်သော မုဒ္ဓါဘိသိက်ခံယူတော်မူရမည့်အချိန်ကို မြန်မာပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏား ပညာရှိ စသော ပညာရှိအသီးသီးတို့ တင်သွင်းကြရလေရာ သမီးတော် စကြာဒေဝီမိဘုရားသည် ပညာရှိတစ်ပါးအဖြစ် တင်သွင်းရသည်။

ဖခမည်းတော် မင်းအဖြစ်တည်မူသည့် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ်ကား ထာဝရကိန်းမကြိုက်သေး၍ မုဒ္ဓါဘိသက်ခံတော်မူရန် မသင့်သေးကြောင်း ၁၂၀၂ ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း (၁၁) ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင်မှ ထာဝရကိန်းကြိုက်၍ မုဒ္ဓါဘိသိက် ခံယူတော်မူသင့်ကြောင်းကို သိုက်၊ ဓာတ်၊ ကိန်းခန်း၊ ဝေဒကျမ်း အထွေထွေတို့ကို ကိုးကား၍ လျှောက်တင်တော်မူရာ ပညာရှိအပေါင်းတို့က ညီညာဖြဖြ သဘောတူကြပြီး စကြာဒေဝီမိဘုရားအား ဝမ်းသာအားရ ချီးမွမ်း ကြလေသည်။ ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်းတရားကြီးသည် သမီးတော်၏ ပညာအရာ၌ သတ္တိဗျတ္တိစွယ်စုံစွမ်းဆောင်ချက်တို့ကို နှစ်ထောင်းအားရ ရှိ တော်မူလှသည်ဖြစ်၍ သမီးတော်လျှောက်ထားသည်ကို ပညာရှိများက လက် ခံကြသကဲ့သို့ လက်ခံတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုနေ့မှစ၍ ဆောင်းတော်မူသော ရွှေထီးအထွဋ်တွင် ထီးဖြူချည်၍ ဆောင်းတော်မူစေသည်။ ဆင်ယာဉ်၊ မြင်းယာဉ်၊ ရထားယာဉ် လှော်ကားတော်၊ လှေတော်များတွင် စိုက်ဖောက်ခင်းကျင်းထားသည့် ထီးဖြူ တော်များကို ရုပ်သိမ်းတော်မူသည်။

ဤသည်ပင်လျှင် မိဘုရားသည် သံဟိတာခေါ် ယတြာပညာရပ်၌ တစ်ဖက်ကမ်းခပ် တတ်မြောက်သည်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ခမည်းတော်မင်းတရားသည် အရေးတော်ပေါ်တိုင်း အထင်ထပ်အရ လီ မဆိုင်းမတွ သမီးတော်မှ လျှောက်တင်နိုင်ခဲ့သည်ကို လွန်စွာ နှစ်သက် တော်မူသည့်အပြင် သမီးတော်၏ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ကို လေးစားယုံမှတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တော်မူသဖြင့် စိဝိတဒါနဆုကို ပေးတော်မူသည်။ စီဝိတဒါနဆု (အသက်ဒါနဆု) ဆိုသည်မှာ ဖခမည်းတော်က စိတ်လိုက်မာန်ပါ 'သေဒဏ်'ပေးမိသော ရာဇဝတ်တော်သားများကို သမီးတော်က ရွေးနုတ်လျှင် ချမ်းသာစေ (ဝါ) လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သည့်ဆုပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး၌ မည်သည့်မင်းသမီး၊ မိဘုရားများမှ မရဖူးသော ဆုမြတ်မင်္ဂလာပင်ဖြစ်သည်။ ဤဆုမြတ်ဖြင့် မသေသင့် မသေထိုက်သူများ မသေစေရအောင် တရားသဖြင့်ကိစ္စများတွင် ကယ်တင်တော်မူခဲ့ရာ ဆင်ဖြူမယ်မင်းသမီး (နောင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရား)၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီး (အိမ်ရှေ့မင်းမိဖုရား)၊ မြဝတီမင်းကြီးဦးစနှင့်တကွ အခြားခုနစ်ဦးတို့ကို ကယ်တင်တော်မူနိုင်ခဲ့သည်။

ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်းနောက် ထီးနန်းဆက်ခံတော်မူသော မောင်တော်ပုဂံမင်းလက်ထက်တော်၌ မယ်တော်မိဘုရား စံစားတော်မူရာ အဆောင်တော်မှာပင် စံစားတော်မူပြီး ဖခမည်းတော် သာယာဝတီမင်းရှိစဉ်က ရရှိခဲ့သော အခွင့်အာဏာ အသုံးကံကျေးများကို ဆက်လက်မြောက်စားချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ညီမတော်၏ အကြံပေးတော်မူချက်ကိုလည်း အလေးဂရုပြုတော်မူသည်။

ပုဂံမင်းနန်းကျပြီးနောက် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နန်းတက်တော်မူသောအခါ 'ဖအေတူ မအေကွဲ' အစ်မတော် စကြာဒေဝီမိဘုရားကို 'သီရိပဝရအတုလ တိလောကမဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ရတနာဒေဝီ' ဟူသော ဘွဲ့အပ်နှင်း၍ မိဘုရားခေါင်ကြီး မြှောက်တော်မူသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် ခမည်းတော်၊ မောင်တော်နှင့် ကြင်ရာတော် မင်းသုံးဆက်တိုင် အထွဋ်အထိပ်ထား မြှောက်စားတော်မူခြင်း ခံရသော စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီးဟူ၍ သမိုင်း၌ ထင်ရှားခဲ့သည်။

"နန်းတော်ထဲတွင် မီးမြင်လျှင် လုပ်ကြံလော့"ဟု စလေဆရာဦးပုည အခါပေးခဲ့သည့်အတိုင်း မြင်းကွန်းနှင့် မြင်းခုန်တိုင်မင်းသားနှစ်ပါးတို့ အိမ်ရှေ့စံ ကနောင်မင်းကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပြီးနောက် မင်းတုန်းမင်းကြီးအားလုပ်ကြံရန် လိုက်ရှာနေသည့်အချိန်၌ပင် စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီးက-

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

"မောင်တော်ဘုရား၊ အေးငြိမ်းစွာ စံနေတော်မူပါ။ မောင်ဘုရားဇာတာ၌ ဥပစ္ဆေဒကဂ်ဖြင့် ကံတော်ကုန်ရမည့်ကံ မပါပါဘုရား။ ပုန်ကန်ထကြွသည့် မင်းသားနှစ်ပါး၌လည်း မင်းဖြစ်ရမည့်ဇာတာ မပါပါဘုရား" ဟု အားအန္တရာယ်ကြီး ကျရောက်မည့်ဆဲဆဲ ကာလပင် မိမိ၏ ပညာဂုဏ်ကို ယုံကြည်၍ ရဲဝံ့စွာ လျှောက်တင်ခဲ့လေသည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီး၏ ပညာဂုဏ်နှင့် ဗေဒင်ဝါသနာထုံသည့် သတင်းသည် နိုင်ငံခြားသား သံတမန်လောက၌ ပျံ့နှံ့နေ၏။ ထို့ကြောင့် 'ခုံပါသော့ရတနာမှန်ပြောင်း' တော်ကို မိဘုရားကြီးနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်စေရန် ရည်သန်ဆက်သခဲ့သည်ဟု ကုန်းဘောင်ခေတ်ရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယတွဲ၌ ဖော်ပြထားသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ပုဏ္ဏားတော် ဘဂါနိဒိယ သယ်ဆောင်လာခဲ့သော သူရိယသိဒ္ဓန္တကျမ်းကြောင့် ဝေဒပညာရှင်လောကတွင် 'လထပ်ရက်ငယ် အရေးတော်ပုံ' ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ ထိုအရေးတော်ပုံ၌ စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီးသည် မိမိ၏ ကဏိတခေါ် အတွက် ပညာရပ်၌ ကျွမ်းကျင်ခဲ့သည်ကို သေချာစွာဖော်ပြ၍ ပညာရှိပီပီ မှန်ကန်သည့်ဘက်ကို ရဲဝံ့စွာ အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့သည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီးသည် မကာရန္တတွက် ရှိုးဋီကာကျမ်းကြီး၏ အမှားများကို ကန္တီအတွင်းဝန်အား ရေးစေတော်မူသည်။ ဤသည်ပင်လျှင် စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီး၏ ကဏိတခေါ် အတွက်ပညာရပ်၌ တစ်ဖက်ကမ်းခပ် တတ်မြောက်သည်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ စကြာဒေဝီသည်-

"ယင်ကောင် ဆင်ပြောင်ဖြစ်စေသော ကြင်နှောင်ချစ်မပြတ်၊ သည်ညောင်မြင့်စေလယ်မှာ၊ သွေမဖယ်ပုံတမ်း၊ နှိုင်းခက်လို့ရှိုင်းကွက်ရှောင်မယ့် ဖျိုင်းနက်တောင် မုန်းစိတ်မသိမ်း၊ မသွေကြ မေဃလယ်မှာ၊ နေလနှယ်တည်တမ်း၊ ရေမြေငယ်ညီလျှမ်း မိုငြမ်းစဉ်သက်လယ် သာရွှာညဥ္ဇာအိပါနှင့် သ... ရှိသင့်ပွဲလှတယ်၊ မြေမှောက်လို့ ရေပျောက်ကွယ်တောင် သွေဖော်မယ့် စံပျက်ကာဘု၊ ပန်ပန္နက်သစ္စာတော်၊ လမ်းကော်မချော်၊ ဉာဏ်ကွက်ဆန်း ပေါက်ပေါ်လျှင် မန်းကျောက်တော်စွန်းပါစေသား"

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

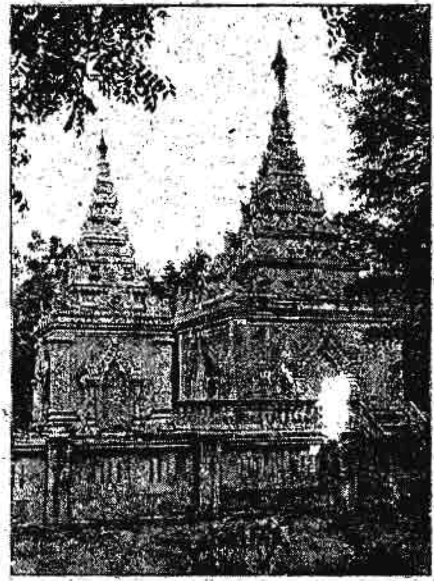

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏
အုတ်နန်းပြာသာဒ်

ဟူ၍ ဤသို့သော် တေးထပ်များကိုလည်း ရေးစပ်တော်မူခဲ့သဖြင့် စာပေလောက ကဗျာစာဆိုရှင်အဖြစ် မှတ်တမ်းဝင်ခဲ့ရသည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး၏ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံမှာလည်း တစ်မူထူးခြားလှပေသည်။ ထိုခေတ်က ဘုရင့်သားတော်၊ သမီးတော်များနှင့် မိဘုရားများသည် ဝတ်လဲတော်ကို နံ့သာထုံစေပြီးမှ ဝတ်ဆင်လေ့ရှိကြသည်။ မိဘုရားကြီးသည် ဝတ်လဲတော်ကို နံ့သာမထုံစေဘဲ ခဝါချ ဖျော့ဖျော့ကလေးကိုသာ ရိုးရိုးယဉ်ယဉ်ဝတ်ဆင်တော်မူသည်။ ဆံပင်ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုမှာလည်း ဘီးဆံပတ်သာ အမြဲထုံးလေ့ရှိသည်။ ရတနာပုံခေတ် မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်တော်မူသော အချိန်တွင် နန်းတွင်းသူလောက၌ အလွန်ခေတ်စားခဲ့သော 'လလယ်ယုန်' ဆံထုံးကိုပင် ပြောင်းလဲ၍ ထုံးတော်မမူဘဲ ဘီးဆံပတ်ဆံထုံးဖြင့်သာ နေတော်မူသည်။ မည်သည့်ရတနာကိုမျှ ထူးထူးခြားခြား ဝတ်ဆင်တော်မမူဘဲ နားတော်မှာပင် ရတနာနားတော်များအစား ခံနားတောင်းကိုသာ ဆင်ယင်တော်မူသည်။

www.burmeseclassic.com

စကြာဒေဝီမိဘုရားကြီးသည် ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းသော ကိုယ်လုံးတော်နှင့် ညီပြာညက်ညောသော အသားအရေရှိပြီး ကျောက်ပေါက်မာသက်သက်ရှိသည်။ သို့သော် နှာတော်နှင့် မျက်လုံးတော်မှာ အထူးလှပသည်ဟု ဆိုသည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာဗောဓိစေတီအနီး၌ ၁၂၃၆ ခုတွင် ရေးထိုးစိုက်ထူသည့် မဟာဗောဓိကျောက်စာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားလေသည်။

"သောကာအင်္ဂါ၊ ဗေဒင်မှာလည်း အာစရိယ မုဋ္ဌိလက်ရှိ ကျမ်းဂန်ချက်တိုင်း၊ မှန်၍ ဝေဒပါရဂူဖြစ်တော်မူသော သီရိပဝရအတုလ တိလောကမဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ရတနာဒေဝီ အမည်ရှိတော်မူသော မိဘုရားခေါင်ကြီး" ဟု ရှိပါသည်။သည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီးသည် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် ပြည်တည်ထောင်ဖက်လည်းဖြစ်သည်။ ဗေဒင်ကိန်းခန်း နားလည်သဖြင့် ပြည်ထိရေး၌ မင်းတုန်းမင်းကို အမြဲမပြတ် အကြံဉာဏ်ပေးခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မိဘုရားခေါင်ကြီးသည် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းကြီးထက် အသက်နှစ်နှစ်ကြီး၍ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကိုယ်တိုင်က ရိုသေသမှုဖြင့် 'အစ်မ' ခေါ်ရသူဖြစ်လေသည်။ သို့ကလို မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ ချစ်ခင်လေးစားယုံကြည်အားထားမှုဖြင့် မြှောက်စားခြင်းခံရသော မိဘုရားကြီးဖြစ်တော်မူသော်လည်း မိမိ၏မာန်မာနကို နှိမ်ချ၍ မိဖုရားငယ်များ၊ မောင်းမမိဿံများ၊ နန်းတွင်းသူများအပေါ်၌ မေတ္တာဖြင့် သိမ်းပိုက်တော်မူသည်။

စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၈ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၁၂) ရက် (ခရစ် ၁၈၇၆ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်) တနင်္ဂနွေနေ့ သက်တော် (၆၃) နှစ်အရွယ်တွင် နတ်ပြည်စံတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုအခါမှစ၍ စကြာဒေဝီမိဘုရားသာ လျှင် ဖြီးသင်ထုံးဖွဲ့ပေးခဲ့ရသော မင်းတုန်းမင်း၏ ဦးသျှောင်ဆံထုံးကို မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် နတ်ပြည်စံတော်မူသည်အထိ မည်သည့်မိဖုရားကိုမျှ ဖြီးသင်ထုံးဖွဲ့ခွင့် ပြုတော်မမူခဲ့ပေ။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် စကြာဒေဝီမိဘုရားခေါင်ကြီး၏ရာကို မည်သည့်မိဘုရားကိုမျှ ထပ်မံတင်မြှောက်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ နန်းမတော်မိဘုရား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ခေါင်ကြီး စံသော်မူရာ တောင်နန်းဆောင်တော်၌လည်း မိဘုရားရှိစဉ်သကဲ့သို့ပင် နန်းတွင်းသူအပျိုတော်တို့အား နေ့စဉ်ဝင်ထွက်ခစားကြစေသည်။ စကြာဒေဝီ မိဘုရားကြီး၏ ကြွင်းကျန်ရစ်သော အလောင်းတော်ကို မြေအတွင်းသွင်း၍ "စကြာဝတေးမင်း၊ မန္တတ်တို့၏ မိဘုရားခေါင်ကြီးကို သင်္ဂြိုဟ်သည့်နည်း" အခမ်းအနားကြီးကျယ်စွာဖြင့် ရွှေပြည့်ဥမင်ပျဉ်၌ အုတ်နန်းပြသာဒ်တော် ဆောက်တော်မူသည်။ ထိုအုတ်နန်းပြသာဒ်တော်၌ အပျိုတော်တို့အား အလှည့်ကျခစားစေသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကိုယ်တိုင်လည်း မိဘုရားခေါင်ကြီး အုတ်ဂူပြသာဒ်အနီး၌ သုံးလတိုင်တိုင် နေ့စဉ် ဗိုလ်ဝင်ခံတော်မူလေသည်။ ထို့နောက် မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ ရုပ်ပုံကို ရွှေ(သွန်းလုပ်စေ၍ နန်းမတော်ဆောင်တွင် ထားကာ အခါမပြတ် ကြည့်ရှုလေသည်။

မှီငြမ်းကိုးကား

၁။ စာရေးဦးရာကျော်၊ မြန်မာမဟာမင်္ဂလာမင်းခမ်းတော်၊ ရန်ကုန်၊ ပညာစာပေ၊ ပထမကြိမ်၊ စာ ၂၆၂-၂၆၃။

၂။ တိုက်စိုး၊ မင်းတုန်းမင်း၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်၊ ဒုကြိမ်၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်။

၃။ ခိုင်ဇာဝင်း၊ "စကြာဒေဝီမိဖုရား"၊ ဓာတ်ကဒေဝမဂ္ဂဇင်း။ (၁၉၇၅ မတ်)

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီး

ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းသမိုင်းတွင် အမိကဓာတ်ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားအား ရတနာပူရစတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးဖြစ်သော ဘကြီးတော်မင်း (စစ်ကိုင်းမင်းတရားကြီး) နှင့် မိဘုရားခေါင်ကြီး ရှင်မင်းနု (နန်းမတော်မယ်နု) တို့မှ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်၊ (ခရစ် ၁၈၂၁ ခု၊ နိုဝင်ဘာ ၂၂) ကြာသပ တေးနေ့တွင် မနောမယထီးဖြူတော်အောက်တွင် မီးရှူးသန့်စင်ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ငယ်မည်မှာ ရွှေနန်းရှင်မယ်ဖြစ်သည်။

ရွှေနန်းရှင်မယ်အား မွေးကင်းစတပင် ဖခမည်းတော်ဘကြီးတော်မင်းတရားကြီးသည် စစ်ကိုင်းမြို့နှင့် စဥ့်ကူးမြို့များကို လက်ဖွဲ့ခဲ့သည့်အပြင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံပတ္တမြားများကိုလည်း လက်ဖွဲ့ခဲ့သည်။ မြပုခက်လည်း တင်စေခဲ့သည်။

မန္တလေးမြို့ ရတနာပုံရွှေမြို့တော်ကြီးကို လက်မွန်အစ ပထမတည်ထောင်တော်မူသော ပဥ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနန်းတက်သောအခါ သီရိပဝရဂီလောကမဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ၊ ပဒုမရတနာဒေဝီ အလယ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နန်းမတော် မိဘုရားကြီးဖြစ်လာ၏။ ထို့နောက် ၁၂၃၉ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် (၆) ရက်နေ့တွင် ထားဝယ်မြို့မှဆက်သသည့် သီရိမဟာသုဘဒ္ဒရတနာဆင်ဖြူတော်မကို မင်းတုန်းမင်းက ပေးသနားတော်မူ၍ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးဟု တွင်လာခဲ့သည်။

အလယ်နန်းမတော်မိဘုရားကြီးတွင် သားသမီး (၇) ပါး ထွန်းကားခဲ့သော် ငယ်ကလွန်ခဲ့သဖြင့် မိုင်းနောင်မြို့စား စုဘုရားကြီး သုသီရိရတနာမင်္ဂလာဒေဝီ၊ ညီမတော် မြတောင်မြို့စားစုဘုရားလတ်၊ သီရိသုပဘာ ရတနာဒေဝီစုဘုရားကလေးစသော သမီးတော်သုံးပါး အဖတ်တင်ခဲ့လေသည်။

ဆင်ဖြူမရှင်သည် မင်းတုန်းမင်း၏ အလယ်နန်းမတော်မိဘုရားအဖြစ်ဖြင့် ၁၂၃၅ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇယရံသီ ပုထိုးတော်ကြီးဘုရားကို ပြင်ဆင်၍ ထီးတော်လှူခဲ့လေရာတွင် သံတော်ဆင့် ဦးမောင်ကြီး ရေးသားဆက်သွင်းသည့် "ထီးတော်တင်ဘွဲ့ လေးချိုး" တွင် 'ညာအခေါင်ဝယ်၊ မောင်ဝိနာမ၊ နန်းလှလှမှာ၊ ခရွှေညီလာ၊ ဖြူရိပ်ကာလို့၊ ရာနားရေးဆင့်၊ နော်ကြာလင့်ထက်၊ ရွှေချင်းတင်စံ၊ သွားခံစတဲ့၊ "သမ္ဘိန်နေမြင် ကေရာဇ်၏ ရွှေရင်နှစ်ကယ်၊ ချစ်ဆုံးမလဲလဲ၊ အဲ့တွယ်မကုန်၊ မြိတ်စည်းခံကို၊ ကြည်းစုံရေဘက်၊ ဖြန့်ချိတွက်လို့၊ ဖြန့်စဏ္ဍဝါ၊ ဆယ်ဒီသာကို ဂီဝါချက်ပြွန်၊ ရေစက်တော်ညွှန်ခဲ့တယ်၊ ကျောက်စွန်ငယ်ရှင်သည်၊ ပွဲတင်ကြည်နူး' စသည်ဖြင့် စပ်ဆိုထားသည်တွင် မိဖုရားစဉ်က ရွှေလင်ပန်းဖြင့် အချင်းဆေးခံခဲ့ရသည်အထိ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အဂ္ဂမဟေသီဒေဝီတောင်ညာစံ သီရိပဝရအတုလတိ လောကမဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိရတနာဝဒေဝီဘွဲ့ခံ စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီး ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၈ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် (၁၂-၁၁-၁၈၇၆)၊ တနင်္ဂနွေနေ့ သက်တော် (၆၃) နှစ်အရွယ်တွင် နတ်ပြည်စံတော်မူသောအခါ နန်းတော်ကြီးရာစ်ခုလုံးကို အလယ်နန်းမိဘုရားကြီး ဆင်ဖြူမရှင်၏ဩဇာသည် လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည်။

မိဘုရားကြီး၏ သမီးလတ်ဖြစ်သော မြတောင်မြို့စား မင်းသမီးစုဘုရားလတ်ကား သီပေါမြို့စားမင်းသားနှင့် ရည်ငံရင်းရှိကြသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ဆန္ဒမှာ မင်းတုန်းမင်း နတ်ပြည်စံလျှင် မိမိကြိုးဆွဲရာမည့်မင်းသာ

www.burmeseclassic.com

လျှင် နန်းတက်သည်ကို လိုလားသည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ မင်းတုန်းမင်း၏သားတော်ကြီးများဖြစ်ကြသော သုံးဆယ်မင်းသား၊ မကွေးရာမင်းသား၊ ညောင်ရမ်းမင်းသားတို့မှာ ထက်မြက်ကြသည်။ သီပေါမင်းသားထက် ကြံ့ရည်ဖန်ရည် သာကြ၍ ဆွဲရာပါမည်မဟုတ်။ အသက်ငယ်၍ သဘောထားနူးညံ့သော သီပေါမင်းသားကိုသာ နန်းတင်ရန် ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီး စသည်တို့က ရွေးချယ်ခဲ့ကြလေသည်။

၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၆) ရက်နေ့တွင် မင်းတုန်းမင်းနတ်ပြည်စံသောအခါ ၎င်း လဆန်း (၇) ရက်နေ့တွင် အသက် (၁၉)နှစ်၊ (၉) လ အရွယ်ရှိ သီပေါမင်းသား နန်းတက်လေသည်။ သီပေါမင်းသည် ဆင်ဖြူမရှင်၏ သမီးတော်သုံးပါးစလုံးကို လက်ဆက်ခဲ့လေသည်။ နောင်တွင် စုဘုရားကြီးမှာ ဥပေက္ခာပြုခြင်း ခံခဲ့ရလေသည်။

သီပေါမင်းနန်းတက်၍ (၅) လခန့်အကြာတွင် ၁၈၇၉ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၃) ရက်နေ့ နန်းတွင်းတော် ဥယျာဉ်တော်တွင် ချုပ်ထားသော မင်းတုန်းမင်း၏ သားတော်၊ သမီးတော်၊ မြေးတော်ပေါင်း (၄၀) ကျော်တို့ကို မြောက်ဒဝယ် ဗိုလ်ရနောင်မြို့စား (မောင်တုတ်)၊ ၎င်း၏ညီ ပင်းသာမြို့စား (မောင်မောင်ပြောင်း)၊ ရွှေလက်ဖဲဗိုလ်၊ မာရဘင်ဗိုလ် စသော လက်သုံး တော်ကြီးကိုင်တို့က ခေါင်းဆောင်သုတ်သင်သတ်ပစ်လိုက်ကြသော လုပ်ရပ်တွင် ဆင်ဖြူမရှင် (မိဘုရားကြီး စုဖုရားလတ်၏မယ်တော်) ၏ စီမံကိန်းဖြစ်သည်ဟု အချို့က စွပ်စွဲကြလေသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ သမိုင်းကထိကအဖြစ် ဆောင်ရွက်သွားဖူးသော ဒေဆိုင်း၏အဆိုအားဖြင့်ကား ထိုမင်းညီမင်းသားတို့ကို အစုလိုက်သတ်ပစ်သည့်လုပ်ရပ်တွင် ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားကြီးသည် နံပါတ်တစ်တရားခံပါဟု စွပ်စွဲရန် အထောက်အထားများ မပေါ်လွင်ပါဟု ဆိုထားသည်လည်း ရှိခဲ့လေသည်။

သီပေါမင်းနန်းတက်သောအခါ ယောက္ခမတော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကို အမြင့်မြို့စီရင်စု ချောင်းဦးဆယ်ရွာရှိ ဘိုးတော်ဘုရားက ဆင်းသက်ပိုင်ဆိုင်သည့် လယ်ယာတော်နှင့် စလင်းမြို့၊ တလုတ်မြို့များကို အသုံးကံကျွေးတော်မူ၏။ အမြင့်လေးမြို့ကို ထီးမိုးယဉ်ခံ၊ ဗန်းမော်မြို့၊ ဝန်းသိုမြို့များကိုလည်း အသုံးကံ ကျွေးပေးတော်မူ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲ၏ အဆုံးအဖြတ်ဖြင့် ပင် ၁၈၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၈) ရက်နေ့တွင် နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့လက်တွင်းသို့ သက်ဆင်း ကျရောက်သွားခဲ့ရသည်။ သီပေါဘုရင်နှင့် မိဘုရားတို့ကို နိုဝင်ဘာလ (၂၉) ရက်နေ့ညနေတွင် အခြံအရံများနှင့် နန်းမှထုတ်၍ 'သူရိယ' သင်္ဘောဖြင့် တင်ဆောင်ကာ ဧရာဝတီမြစ်လယ်တွင် ကျောက်ချထားလိုက်သည်။

သီပေါဘုရင်နှင့် မိဘုရားတို့သည် ရန်ကုန်သို့ ဒီဇင်ဘာ (၅) ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိကြသည်။ ဘုရင်နှင့်အတူ မိဖုရားကြီး စုဘုရားလတ်၊ မိဘုရားရမည်းသင်း စုဘုရားကလေး၊ သမီးတော်နှစ်ပါးဖြစ်သော အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကြီးနှင့် အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဖုရားလတ်၊ မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီးနှင့်သမီးတော် မိုင်းနောင်စုဘုရားကြီး၊ မဟာမျိုးမဟာနွယ် အပျိုတော် (၁၀)ယောက်၊ မိန်းမအစေအပါး(၅၀) နှင့် ၎င်းတို့၏ ယောကျ်ားငါးယောက်၊ ပေါင်း (၈၀)ခန့် ပါသွားကြသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်သောအခါ ၎င်း (၈၀) အနက် (၆၀) ခန့်သည် ဘုရင်နှင့်အတူ ပြည်ပသို့ မလိုက်ချင်ကြပေ။ ပြည်ပသို့ လိုက်ပါကြသူများမှာ မိဘုရားနှစ်ပါး၊ သမီးတော်နှစ်ပါး၊ အပျိုတော် (၁၃) ယောက်နှင့် ပန်းထိမ်ဝန်နှင့် ၎င်း၏သားပေါင်း (၂၀)ခန့်သာရှိသည်။ သီပေါဘုရင်နှင့်အဖွဲ့သည် 'သူရိယ'သင်္ဘောမှ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘော 'ကင်းနင်း' ပေါ်သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ဒီဇင်ဘာလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာကြရာ မဒရပ်သို့ ဒီဇင်ဘာလ (၁၅) ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိကြသည်။ ပါတော်မူစဉ်က သီပေါမင်းသည် သက်တော်(၂၆) နှစ်၊ (၁၀) လ၊ (၁၅) အရွယ်သာရှိသေး သည်။

မယ်တော် ဆင်ဖြူမရှင်နှင့် သမီးတော်ကြီး၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ မြို့သစ်အတွင်းဝန်နှင့် အထိန်းတော်အပျိုတော် (၁၂) ယောက်တို့ကို 'ကလိုက် (S.S.Cliv) မီးသင်္ဘောဖြင့် ထားဝယ်သို့ ပို့လိုက်လေသည်။ မဒရပ်ရောက် သီပေါမင်းက ယောက္ခမတော် ဆင်ဖြူမရှင်ထံ မဒရပ်သို့ ချောမောစွာရောက်သည်။ ကောင်းမွန်စွာကြိုဆိုနေရာချထားသည်။ စာရေးလိုက်မည်ဟု သံကြိုး စာပို့ခဲ့သည်။ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးကလည်း 'သံကြိုးရရှိ၊ ကျွန်ုပ်တို့ ကလိုက် သင်္ဘောပေါ်တွင်ရောက်ရှိ၊ ထားဝယ်' ဟု သီပေါမင်းထံ သံကြိုးပြန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မန္တလေး
နန်းတွင်းရှိ
ဆင်ဖြူမရှင်
သင်္ချိုင်းတော်

လိုက်သည်။ "တဖန် ကျန်းမာသည်။ သင့်ထံစာပြန်ပြီးပြီ" ဟု သမက်တော် သီပေါမင်းထံ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးက သံကြိုးထပ်ရိုက်ခဲ့သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရအနေနှင့် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးနှင့် သမီးတော်ကြီးတို့ကို မင်း၊ မိဖုရားနှစ်ပါးနှင့်အတူ ပြည်ပသို့ ထည့်လိုက်ရန်သာရှိပါသည်။ မထည့်လိုက်ဘဲ ယခုကဲ့သို့ ထားဝယ်သို့ပို့ခြင်းမှာ အကြောင်း ရှိပေသည်။ ပါတော်မူမီ အချိန်လောက်ကပင် နန်းတွင်းအရေးများကြောင့် သမီး၊ သမက်နှင့် ယောက္ခမတို့အကြား ပြေလည်မှုများမရှိခဲ့ပေ။ သမီးတော်ကြီး မိုင်းနောင်စုဖုရားကြီးမှာ ဆင်ဖြူမရှင်၏ အစီအမံကြောင့် သီပေါမင်း၏ တောင်နန်းစံမိဘုရားကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ငယ်ချစ်ဖြစ်သူ စုဘုရားလတ်က မဟေသီဘိသိက်ခံပွဲတွင် အတူယှဉ်တွဲ၍ ဝင်ရောက် ဘိသိက်ခံခဲ့သဖြင့် မြန်မာ့သမိုင်းတစ်လျှောက် တစ်ကြိမ်မျှမဖြစ်ပေါ်ဖူးသည့် တောင်နန်းစံ စင်ပြိုင် မဟေသီဘိသိက်ခံပွဲကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်း စုဘုရားလတ်၏ စနက်ကြောင့် သီပေါမင်းနှင့် မိဘုရားကြီးတို့သည် မဆက်သွယ်ခဲ့ရပေ။ မိုင်းနောင်စုဘုရားကြီးသည်လည်း နန်းမတော်ဆောင်မှ မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင် အဆောင်သို့ ပြောင်းနေခဲ့ရသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စုဘုရားကြီး အနေဖြင့် သီပေါမင်းနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ညီမတော် စုဘုရားလတ်နှင့် သော်လည်းကောင်း မျက်နှာချင်းဆိုင်ချင်မည်မဟုတ်ပေ။ ၎င်းအကြောင်းများ

www.burmeseclassic.com

ကို ဗြိတိသျှ အစိုးရအနေနှင့် သိထား၍သော်လည်းကောင်း၊ စုဘုရားကြီးနှင့် မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်တို့၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့်လည်းကောင်း ယခုကဲ့သို့ ထားဝယ်သို့ တသီးတခြားပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးအဖွဲ့ကို ထားဝယ်တွင် ယခု ထားဝယ် ကောလိပ် ပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦသည် ယခင်က မောင်ရိုး ကရင်အထက်တန်းကျောင်းကြီး၏ နေရာဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆောက်အဦ ကြီး မဆောက်ခင်က ဤနေရာတွင် မိဘုရားကြီး အိမ်တော်ရှိခဲ့သည်။ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် မျှော်စင်တော်ကန်ရှိခဲ့သည်။ မြောက်ဘက်တွင် ဇီဝစိုး ကျောင်းနှင့် စေတီတော်ရှိခဲ့သည်။ မိဘုရားကြီးအိမ်တော်ကို တသီးတခြား ဝင်းခြံဖြစ်သောကာ ထားဝယ်အရေးပိုင်က တာဝန်ယူရသည်။ ဝင်ထွက်သွား လာ ခစားသူများကိုလည်း မိဘုရားကြီးက အတိုင်းအဆမရှိ ဆုတော်လာဘ် တော်များ ချီးမြှင့်နေသဖြင့် ဗြိတိသျှအစိုးရအနေဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် အဝင် အထွက်များကို ကြပ်မတ်လိုက်ကြသည်။

ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးနှင့် သမီးတော်စုဘုရားကြီးတို့ကို ဗြိတိသျှအစိုးရ က နိုင်ငံရေးပင်စင်လစာများပေးရာတွင် ပထမတန်းများအဖြစ် သတ်မှတ်ပေး ကမ်းခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မင်းဆွေစိုးမျိုးများ၏ ပင်စင်လစာမှာ ပထမတန်း (၁၅၀) ကျပ်၊ ဒုတိယတန်းစား (၁၀၀) ကျပ်နှင့် တတိယတန်းစား (၅၀) ကျပ် အသီးသီးတို့ဖြစ်ကြသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားနှင့် စုဘုရားကြီးတို့မှာ ပထမတန်းများအဖြစ် (၁၅၀) ကျပ်သာ ရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၈၈၆ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၇) ရက်နေ့မှအစပြု၍ အထူးခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရား ကြီးကိုပင် ပင်စင်လစာ (၃၀၀) ကျပ်နှုန်းပေးခဲ့သည်။ ထားဝယ်မြို့ရှိ အစိုးရ က စီစဉ်ချထားပေးသည့် အိမ်တော်တွင် ထိုစဉ်က မိဘုရားကြီးနှင့် သမီးတော်တို့တွင် နောက်ပါအခြံအရံ(၁၃) ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ဆင်ဖြူ မရှင် မိဘုရားကြီး၏ ပင်စင်လစာကို ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် (၃၀၀) ကျပ်မှ (၃၆၅) ကျပ်သို့ တိုးမြှင့်ပေးသည်။ နောက်ဆုံး (၄၅၀)ကျပ် ရသည်။ စုဖုရားကြီးကို ၁၈၉၂ ခုနှစ်တွင် ပင်စင်လစာ (၁၅၀) ကျပ်မှ (၂၀၀) အထိ တိုးမြှင့်ပေးသည်။ ၁၈၉၃ ခုနှစ်မှစ၍ ကွယ်လွန်သည်အထိ (၂၆၉) ကျပ်နှုန်း ရသည်ဟု ဆိုသည်။

www.burmeseclassic.com

၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထဲတွင် မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်က ထားဝယ်မှနေ၍ ရန်ကုန်ရှိ ဝန်ရှင်တော်မဟာမင်းကြီး ဆာချားလ်ဘားနာဒ် (ဘားနာဒ်ပိဋကတ်တိုက်တည်ထောင်ခဲ့သူ) ထံသို့ စာတစ်စောင်ပေးပို့ကာ မန္တလေးတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းများကို ပြန်ပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ဘားနာဒ်က ပစ္စည်းများကို အတည်ပြု၍ မရနိုင်ကြောင်း၊ ထိုပစ္စည်းများသည် ပါတော်မူညက နန်းတော်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ယူငင်ကြသော မြန်မာအမျိုးသမီးတို့လက်သို့ ပါသွားသလော သို့တည်းမဟုတ် အစိုးရ၏ ပစ္စည်းသိမ်းကော်မတီ (Prize Committee) ထံတွင် ရှိသည်ဆိုသည်ကို မပြောဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် အကြောင်းပြန်သည်။

ဤတွင် ဆင်ဖြူမရှင်က အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်ထံ စာရေးကာ မန္တလေးတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းစာရင်းကိုလည်း ပူးတွဲပေးပို့သည်။ ဆင်ဖြူမရှင်၏စာမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပြီး ၁၈၈၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၀) ရက်စွဲထိုးထားသည်။

ရှင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးသည် ၁၈၈၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၀)ရက်စွဲဖြင့် အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်ထံ အောက်ပါအတိုင်း စာရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။

"၁၂၄၇ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၈) ရက်နေ့ (၁၈၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့) နံနက်တွင် မူင်ငံရေးအရာရှိချုပ်ဖြစ်သည့် ကာနယ်ဆလေဒင် (နောင်ဆာဘွဲ့ရ) နှင့်အဖွဲ့သည် နန်းတွင်းသို့ဝင်လာကာ ကျွန်ုပ်တို့အား တောင်ဥယျာဉ်နန်းသို့ ပြောင်းရွှေ့စံတော်မူရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ညွှန်ကြားချက်သည် ချက်ချင်းလက်ငင်းဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်၏အဖိုးတန်ရတနာများနှင့်ပတ်သက်၍ မည်ကဲ့သို့ သိမ်းဆည်းသမှု ပြုလုပ်ရမည်ကို မတွေးနိုင်တော့ပေ။ အနောက်ဂိတ်တွင် ကျွန်ုပ်နှင့် ကျွန်ုပ်ကလေးများ၏အရေးအတွက် ဆလေဒင်ကိုခေါ်ယူကာ ကျွန်ုပ်၏မြောက်မြားစွာသော အဖိုးထိုက်ရတနာများအနက်မှ အချို့ကိုသာ သယ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အချို့ငွေထည်၊ ရွှေထည်၊ စိန်ထည်များကိုလည်း ပြသကာ မီးခံသေတ္တာခြောက်လုံးပိုင် ထည့်သွင်းအပ်နှံခဲ့ပါသည်။ ဆလေဒင်က ဗြိတိသျှအစိုးရအနေနှင့် နန်းစဉ်ပစ္စည်းများကို ယူမည်မဟုတ်၊ ဘုရင်နှင့် နိုင်ငံကိုသာ အလိုရှိကြောင်း၊ သို့ကြောင့် ဤအဖိုးထိုက်ရတနာများမှာ ပျောက်ဆုံးမည်မဟုတ်ကြောင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပြောဆိုကာ နန်းစဉ်ရတနာများကို ထိန်းသိမ်းလိုက်ပါသည်။ ထိုစဉ်က မီးခံသေတ္တာသော့များမှာ ယခုအထိ ကျွန်ုပ်နှင့်အတူရှိပါသည်။ ကြွေထည်၊ ဖန်ထည်နှင့် အဝတ်အထည်များကို အခန်းများတွင် လုံခြုံစွာပိတ်ထားကာ သော့များကို ကျွန်ုပ်အား အပ်ခဲ့၍ အချိန်မရွေးထုတ်ယူနိုင်ကြောင်းလည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ရှေ့တွင်ပင် ကာနယ်စလေဒင်က ၄င်း၏ စာရေးကြီးနှင့် ကုလားလူမျိုးအခိုင်းအစေနှစ်ဦးအား ပစ္စည်းများထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ပေးပါသည်။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်တို့အား တောင်ဥယျာဉ်နန်းသို့ ပြောင်းရွှေ့စေကာ ညနေ (၃) နာရီတွင် သင်္ဘောဆောင်သို့ စတင်ပို့ဆောင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်က နေခဲ့ချင်ကြောင်း တောင်းဆိုရာ ဆလေဒင်က ကျွန်ုပ်သာမဟုတ်၊ ကျွန်ုပ်၏သမီး စုဘုရားကြီးပါ နေပြည်တော်တွင် နေခဲ့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်သောအခါ ကျွန်ုပ်၏ကလေးများက ရန်ကုန်အထိ အတူလိုက်ပါရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဆလေဒင်အား ရန်ကုန်သို့ရောက်သောအခါ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ပို့ပေးပါမည်လားဟုမေးရာ ဆလေဒင်က ပို့ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်သာမက ကာလကတ္တားအထိ လိုက်ပါလျှင်လည်း ဘုရင်ခံချုပ်က ကျေနပ်စွာဖြင့် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ပို့ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှလူမျိုးများသည် ကတိကိုမပျက်စေကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်အထိ လိုက်ပါခဲ့ရာ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များက ထားဝယ်သို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ပြီး တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားသည့် အချိန်အထိ နေထိုင်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ငြင်းဆန်ခြင်းမပြုဘဲ အရေးပိုင်နေရာချထားသည့်အိမ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကျွန်ုပ်၏ဆွေတော်မျိုးတော်အစေခံများအတွက် မလုံလောက်ပါသဖြင့် ပါလာသည့်ပစ္စည်းအချို့ကို ရောင်းချသုံးစွဲနေခဲ့ရကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်သည် ငြိုငြင်ခြင်းမရှိဘဲ ယခုကဲ့သို့ နေထိုင်လာခဲ့ရာ မန္တလေးတိုက်တွင် ဆလေဒင်လက်အပ်ခဲ့သည့် ကျွန်ုပ်၏ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်နှင့် ဆွေတော်မျိုးတော် အခြံအရံများ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရေးအတွက် ပြန်လည်ပေးအပ်စေလိုကြောင်း။

မြောက်တံခါးအနောက်ဘက် ပေါင်းကုန်းအတွင်းတိုက်တော်ရှိထားခဲ့သည့် ပစ္စည်းစာရင်း-

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၁။ စိန်နားကပ်တော် - ၁၀ ရံ
၂။ ပတ္တမြားနားကပ်တော် - ၁၇ ရံ
၃။ စိန်ဘယက် - ၇ ကုံး
၄။ စိန်ခရာသီလည်ဆွဲတော် - ၁ ကုံး
၅။ စိန်ကြိုးတပ်နာရီ - ၁ လုံး
၆။ ရွှေထွေးခံ - ၂ လုံး
၇။ ရွှေကြုတ် - ၁ လုံး
၈။ စိန်စီရွှေခြေချင်း - ၁ ရံ
၉။ နဂါးပုံရွှေခြေချင်း - ၁ ရံ
၁၀။ နဂါးပုံရွှေခြေချင်းအသေး - ၁ ရံ
၁၁။ ရွှေဖလားကြီးတစ်လုံး - ၁ လုံး
၁၂။ အယ်လ်ဘမ်စာအုပ် - ၁ အုပ်
၁၃။ ကျောက်ရောင်စုံများစီထားသည့် ဓာတ်ပုံဘောင် - ၂ ခု
၁၄။ စိန်စီထားသည့် ဝေလမင်းသားပုံပါသောကြုတ် -
၁၅။ စိန်ဘယက်ကြီး - ၁ ကုံး
၁၆။ စိန်ဒေါင်းရုပ်ပါရွှေဘီး - ၁ ချောင်း
၁၇။ ရွှေဒင်္ဂါးများပါသည့်အိတ် - ၁ အိတ်
၁၈။ ငွေသားများပါသည့်အိတ် - ၅ အိတ်
၁၉။ စိန်ကြိုးတပ်နာရီအလုံး - ၂၀
၂၀။ ရူဘီငွေ - ၃၀,၀၀၀
၂၁။ တစ်လုံးလျှင် ငွေချိန် ၁၅၀ ရှိသည့် ငွေဖလား - ၉ လုံး
၂၂။ တစ်လုံးလျှင် ငွေချိန် ၁၀၀ ရှိသည့် ငွေဖလား - ၉ လုံး
၂၃။ ငွေကလပ် - ၂ ခု
၂၄။ ငွေမီးဖို - ၁ လုံး
၂၅။ ငွေမီးညှပ် - ၂ ချောင်း
၂၆။ ငွေဟင်းအိုး - ၂ လုံး
၂၇။ ငွေထမင်းအိုး - ၁ လုံး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၂၈။ ငွေကရား	-	၁	လုံး

ကာနယ်ဆလေဒင်အား အပ်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းစာရင်း

၁။ ကျောက်မျက်ရတနာများစီခြယ်ထားသော ရွှေချိန်တစ်ပိဿာရှိ ခြသေ့ံခံရွှေကလပ်	-	၁	လုံး
၂။ ရွှေချိန်တစ်ပိဿာရှိ ခြသေ့ံခံရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၃။ ကျောက်မျက်ရတနာများ မြှုပ်နှံထားသော ရွှေချိန်တစ်ပိဿာရှိ ရွှေကွမ်းအစ်	-	၁	လုံး
၄။ ရွှေချိန်တစ်ပိဿာရှိ နဂါးရုပ်ခံရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၅။ ကျောက်မျက်ရတနာများ စီခြယ်ထားသော ရွှေထွေးခံ			
၆။ ရွှေချိန်တစ်ပိဿရှိရွှေကတော့	-	၂	လုံး
၇။ ရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၈။ ရွှေချိန်တစ်ပိဿာရှိ စိမ်းရောင်မှန်များ စီခြယ်ထားသော ရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၉။ ရွှေချိန် ၇၀ သားရှိ သောက်တော်ရေခွက် ရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၁၀။ ရွှေချိန် ၆၀ သားရှိ ရွှေဖလားကြီး	-	၁	လုံး
၁၁။ ရွှေချိန် ၁၀ သားရှိ ရွှေဖလားငယ်	-	၁	လုံး
၁၂။ ရွှေချိန် ၅၀ သားရှိ ရွှေမျက်နှာသစ်တော် ရွှေခွက်	-	၁	လုံး
၁၃။ ရွှေချိန် တစ်ပိဿာရှိ ဖောင်းတော်ကြုတ်	-	၁	ခု
၁၄။ ရွှေချိန် ၆၉ သားရှိ ရွှေလက်ဆေးဖလား	-	၁	လုံး
၁၅။ ရွှေချိန် ၅၀ သားရှိ ရွှေကြုတ်	-	၄	လုံး
၁၆။ ရွှေချိန် ၅၀ သားရှိ ရွှေကလပ်	-	၁	လုံး
၁၇။ ရွှေချိန် ၅၀ သားရှိ သုံးချောင်းထောက်ခံ ရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၁၈။ ရွှေချိန် ၆၀ သားရှိ မှန်စိမ်းစီ ရွှေကလပ်	-	၁	ခု
၁၉။ ရွှေချိန် ၄၀ သားရှိ ကွမ်းအစ်တော်တင် ရွှေကလပ်	-	၂	ခု

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၂၀။ ရွှေချိန် ၁၅ ကျပ်သားရှိ ရွှေထမင်းအိုး - ၁ လုံး
၂၁။ ရွှေချိန် ၇၀ သားရှိ ရွှေပန်းကန်လုံး - ၈ ခု
၂၂။ ရွှေချိန် ၄၅ ကျပ်သားရှိ ရွှေပန်းကန်ပြား - ၉ ခု
၂၃။ ရွှေချိန် ၁၅ ကျပ်သားရှိ ရွှေရေမှုတ် - ၃ ခု

အထက်ပါအတိုင်း စာရေးသားပို့၍ ပါဠီတော်မှူးချိန်က ကာနယ်ဆလေဒင်ထံသို့ အပ်နှံခဲ့သည့် ပစ္စည်းစာရင်းနှင့်တကွ တင်ပြကာ ပြန်ပေးရန် တိုင်ကြားတောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကာနယ်ဆလေဒင်ကို ဆိုင်ရာတို့က မေးမြန်းသည့်အခါတွင် ကာနယ်ဆလေဒင်က အောက်ပါအတိုင်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်။

"မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်က သူ့ခန်းဆောင်တွင်းသို့ခေါ်ကာ အခိုင်အမာသော့ခတ်ထားသည့် သေတ္တာကြီးသုံးလုံးကို ကျွန်ုပ်အားပြပြီးနောက် ထိုအထဲတွင် ငွေ ၃၀,၀၀၀ ရှိသည်ဟု ပြောသည်ကို မှတ်မိပါသည်။ ကျွန်ုပ်က သေတ္တာများမှ ပိုက်ဆံများမှာ စိတ်ချရကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သေတ္တာထဲမှ ပိုက်ဆံများနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်ကတာဝန်မပေးနိုင်ကြောင်း ပြောပါသည်။ ကျွန်ုပ်အား မည်သည့်သော့ကိုမျှ မအပ်ပါ။ ထိုအချိန်ကာလ ဆင်ဖြူမရှင်အခန်းဆောင်ထဲတွင် အမျိုးသမီးအခြွေအရံများသာမက သာမန်အမျိုးသမီးများလည်း ပြည့်နှက်နေပါသည်။ ယင်းတို့မှာ အထုပ်အပိုးတို့ကို ထုပ်ပိုးပြီး တခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းရန် ခေါ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သီပေါဘုရင်နန်းကျပြီးနောက် ချုပ်ထားပစ်ခဲ့သည့် ဆင်ဖြူမရှင်၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများမှာ နန်းတော်မှ အခြားသောပစ္စည်းများနှင့် ရောထွေးသွားပြီး ပစ္စည်းသိမ်းကော်မတီလက်ထဲသို့ ရောက်သွားနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ထိုပစ္စည်းများထဲမှ သူပိုင်ပစ္စည်းဟုရွေးထုတ်ပြနိုင်မည်ဆိုလျှင် သူ့ပိုင်ဆိုင်မှုကို ခွင့်ပြုအပ်ပါသည်"ဟု ထွက်ဆိုထားသည်။

အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်က ဆင်ဖြူမရှင်ပစ္စည်းများပျောက်ဆုံးသည့်အတွက် ဝမ်းနည်းကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကာ ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်မြန်မာနိုင်ငံဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး ဆာချားလ်ကရော့စဓိဝိတ်က ဆုံးဖြတ်သည့်အလျောက် လိုက်ပါလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သူနှစ်သက်ရာသို့ သွားနိုင်သည်ဟု

www.burmeseclassic.com

သလေဒင်က အာမခံပြီးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ရာ ထိုစာပါအချက်အလက်တို့ကို ဗြိတိသျှအစိုးရအမြင်၌ ဆင်ဖြူမရှင်သည် ၁၈၇၈ ခုနှစ်တုန်းက 'သီပေါဘုရင်တင်သူ' ဖြစ်ခဲ့ပြီး မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့ကို သတ်ဖြတ်မှုတွင်လည်း တာဝန်ရှိသူဖြစ်သည့်အပြင် ဆင်ဖြူမရှင်သည် အလောတကြီးဖြင့် လက်ရဲဇက်ရဲရှိသူဟုလည်း နားလည်ထားသည်။

ပစ္စည်းများကိုပြန်ရရေးနှင့်ပတ်သက်၍ သမိုင်းဆရာတစ်ဦးက 'ဥပဒေအရပြောရလျှင် ရှုံးနိမ့်သူတို့သည် အောင်နိုင်သူတို့၏ လက်ခုပ်ထဲမှ ရေပမာဖြစ်သဖြင့် သနားသဖြင့် ပေးကမ်းသောအရာမှအပ တခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိပေ' ဟု ဆိုသည်။

ထိုအတောအတွင်း ထားဝယ်တွင် အင်္ဂလိပ်အုပ်စိုးမှုကို ဆန့်ကျင်သော ပုန်ကန်မှုသည် ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ထိုပုန်ကန်မှုတွင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးက အားပေးအားမြှောက်မှုရှိရမည်ဟု အင်္ဂလိပ်ကယုံကြည်၍ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီး၊ သမီးတော်ကြီး စုဘုရားကြီးနှင့် မြတ်မြို့၌ အတွဲနေရသည့် (၂၁) နှစ်အရွယ် ကောလင်းမင်းသားတို့ကို အင်္ဂလိပ်က ရန်ကုန်သို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန်မှတစ်ဆင့် ပင်လယ်လမ်းမှ ခေါ်ဆောင်သွားရာ ကာလကတ္တားတွင်ပင် ၁၈၈၅ ခု၊ ဇွန်လ (၁၀) ရက်တွင် ဆင်ဖြူမရှင်တို့အဖွဲ့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ မိဘုရားကြီးက ကာလကတ္တားတွင်ပင်နေထိုင်လိုသော်လည်း ဘုရင်ခံချုပ်က ရတနာဂီရိရောက်လျှင် သီးသန့်စံအိမ်တစ်ဆောင်ဖြင့် ထားမည်ဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းပြန်သည်။ ပင်လယ်ခရီးမသွားလို၊ မောသည်ဟုဆိုသဖြင့် သူတို့ကို ကာလကတ္တားမြို့တွင် နှစ်လခန့် ဆိုင်းထားပြီးမှ မီးရထားဖြင့် ဘုံဘေမြို့သို့ခေါ်ဆောင်၍ ဘုံဘေမှ သင်္ဘောဖြင့် သီပေါမင်းရှိရာ ရတနာဂီရိသို့ပို့ပေးရာ ၁၈၈၅ ခု၊ ဩဂုတ်လ (၂၂) ရက်နေ့တွင် ရတနာဂီရိသို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေသည်။

ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားသည် တစ်နှစ်ခန့် ရတနာဂီရိတွင် နေထိုင်ပြီးနောက် ရန်ကုန်သို့ပြန်လာ၍ ဘုရင်ခံစံအိမ်တော်အနီး ဝင်ဆာလမ်း (ယခု ရှင်စောပုလမ်း) တွင် အိမ်တစ်လုံးဝယ်၍ နေထိုင်ခဲ့လေသည်။ (သမိုင်းကထိကဒေဆိုင်း၏စာအုပ်တွင် ဘုရင်ခံအိမ်တော်အနီးဘောင်ဒရီလမ်း) (ယခုမြမွှေစေဠီလမ်း) တွင် အိမ်ဝယ်နေသည်ဟု ရေးသားထားလေသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်နှင့်အတူနေ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၏ သမီးတော်ကြီးစုဘုရားကြီးသည် မယ်တော်ထံမှ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ကြွ၍ မင်းကွန်းတွင် သီလရှင်ဝတ်၍နေထိုင်ရာ မင်းကွန်းတွင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက် (၂) နှစ်အကြာ ၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားခဲ့လေသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးမှာကား ရန်ကုန်စံအိမ်တော်တွင် သက်တော် (၇၈) နှစ်အရွယ်၌ လူကြီးရောဂါဖြင့် ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် နတ်ရွာစံသောအခါ သီပေါမင်းက မယ်တော်ထားခဲ့သည့် ပစ္စည်းများကို တောင်းဆိုသည်။ သူ့တောင်းဆိုချက်ကို ဆိုင်ရာတို့ကလည်း အသိအမှတ်ပြုသည်။ သို့ရာတွင် ဆင်ဖြူမရှင်တွင် ကြွေးမြီများ အများအပြားကျန်ရစ်ခဲ့ပြီး ချာပနာစရိတ်များလည်း ကြီးလွန်းလှသည်။ ထို့ကြောင့် ကြွေးမြီများ နုတ်လိုက်သည့်အခါတွင် ဘာမှမကျန်တော့ပေ။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆင်ဖြူမရှင်၏ မသာတော်အတွက် စရိတ်ငွေ (၁၀၀၀) ထုတ်ပေးလေသည်။ အလောင်းတော်ကို ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ သင်္ဘောဖြင့် တင်ဆောင်သယ်ယူခဲ့သည်။

အလောင်းတော်ကို မန္တလေးမြို့သို့ ဆောင်ယူရာ ရန်ကုန်မြို့နေ မိတ်ဆွေအပေါင်းတို့က အလောင်းတော်ကို ကြည်ညိုလေးမြတ်စွာ ပူဇော်ချီးမြှောက်၍ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် ရပ်နားရန် လှပတင့်တယ်စွာ ကနားမဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်ပြီး အထူးထူးသော စားဖွယ်သောက်ဖွယ် ကျွေးအကာမ်းအလှမ်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တည်ခင်းကာ အလောင်းတော်ကို သင်္ဘောဖြင့် ခြံရံပို့ဆောင်ကြသည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် အထောက်ထောက်ရပ်နား၍ မန္တလေးမြို့သို့ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၂ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၁၂)ရက် (၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်၊ မေလ ၉ ရက်) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ မွန်းတည့်ချိန် ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် အသင့်ပြုလုပ်ထားသော တန်ဆောင်းတော်၌ ခေတ္တရပ်တန့်ထားကာ ကဆုန်လပြည့်ကျော် (၁) ရက် (မေလ ၁၃ ရက်) တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက် (၉) နာရီတွင် အလောင်းတော်ကို သန်လျင်းနှင့် တင်ဆောင်ပြီးလျှင် ရှေးမြန်မာကေရာဇ်မင်းအဆက်ဆက်တို့ လက်ထက်ချီးမြှောက်မြဲအစဉ် ထုံးစံနှင့်အညီ ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ စီစဉ်ကျင်းပလျက် တောင်ကျုံးထိပ်လမ်းသို့တိုင်းဆောင်ယူကာ တောင်မျက်နှာအလယ်တံခါးမှ နန်းမြို့တွင်းသို့ဝင်၍ နန်းမြို့

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဆင်ဖြူမရှင်နှင့် စုတုရားကြီး

တော်အတွင်းရှိ မန္တလေးမြို့တည် ပဥ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အုတ်နန်းပြာသာဒ်တော်အနီး အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်တွင် အစိုးရမင်းချီးမြှောက်သည့် အမိန့်အရ အသင့်လုပ်ဆောင်ထားသော အုတ်ပြာသာဒ်တော်အတွင်း သွင်း၍သဂြိုဟ်လိုက်လေသည်။

မှီးငြမ်းကိုးကား

၁။ မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)၊ ရတနာဂီရိနှိုဒါန်း။

၂။ မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)၊ ကုန်းဘောင်အလွန် (ပထမအုပ်)။

၃။ သန်းဝင်းလှိုင်၊ ဥဩအော်မြည် ကုန်းဘောင်တည်၊ မိုးကျော်စာပေတိုက်၊ ၂၀၀၉။

❐

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြောက်နန်းမိဖုရားမယ်သဲ

မင်းတုန်းမင်း၏ နန်းရမိဖုရားကြီးလေးပါးအနက် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော သီရိမဟာရတနာမင်္ဂလာဒေဝီဘွဲ့ခံ မြောက်နန်းမိဖုရားကြီးကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၇၅ (မှုကွဲ ၁၁၇၆) ပြာသိုလတွင် ဗဒုံးကျေးလက်ခေါ် ဘုတလင်နယ် ညောင်ကန်ရွာ၌ အဖ ဘကြီးတော်မင်းတရားလက်ထက် ကနောင်၊ မြန်အောင်မြို့ဝန် ဦးသာဖြူ (မှုကွဲ ဦးမင်းယုန်) နှင့် ဝန်ကတော် သခင်ကြီး (မှုကွဲ ဝန်ကတော် ဒေါ်မင်းလှ) တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်မည်မှာ ခင်သဲ (မှုကွဲ မသဲအုံ) ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းအစ်မတစ်ဦးမှာ နောက်တော်ပါ မြင်းဝန်ကတော် ကျောက်တစ်လုံးသခင်ဖြစ်သည်။ ၁၃ နှစ်သမီးအရွယ်တွင် နန်းမတော် မယ်နု၏အပါး၌ အပျိုတော်အဖြစ် စတင်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းသား ရွှေဘိုသို့ ထွက်တော်မူသောအခါ ကိုယ်လုပ်တော်အဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းနှင့် သားသမီးထွန်းကားခဲ့ခြင်းမရှိချေ။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၁ ခုနှစ်တွင် ညောင်ကန်ရွာ သီရိနန္ဒာကန်နှင့် ဓေယျနန္ဒာကန်များကို ပြင်ဆင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြီး ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးကြီးညိုအား မန္တလေးတောင်ခြေ မင်္ဂလာရာမတိုက်ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မိဖုရားခင်သဲသည် ညောင်ကန်ရွာ ရတနာ[illegible] ကျောင်းအတွင်း၌ ဘုံသုံးဆင့် ကျောင်းကြီးနှင့် ပိဋကတ်တော်များကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။ မန္တလေးတောင်ခြေ မင်္ဂလာရာမတိုက်ကျောင်းရှိ ၂၀ [illegible] လေးထပ်ကျောင်းကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၄ ခု၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် (၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၃ရက်) သောကြာနေ့တွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို မြနန်းစံကျော် နန်းတော်မြောက်ဘက်ရှိ ဘုရင့်ဆွေတော်မျိုးတော်များသင်္ချိုင်း၌ မြှုပ်နှံဂူသွင်းသဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ သို့သော် မင်းဆွေမင်းမျိုးမဟုတ်ဟုဆိုကာ စုဘုရားလတ်၏အမိန့်ဖြင့် သူ့ရုပ်ကလာပ်ကို တူးဖော်ပြီးနောက် အရပ်သင်္ချိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့မြှုပ်နှံခဲ့စေသည်ဟု V.C Scott O'Conner ရေးသားခဲ့သော Manday and other Cities of the Past in Burma စာအုပ်၌ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် (၁၈၁၉-၁၈၃၇) တွင် သာယာဝတီမင်းသား မဟာသီရိသီဟသူရဓမ္မရာဇာ ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် ဟသ်ာတမြို့သူ မမြကြူတ် (နောင် အနောက်နန်းမတော်မမြကလေး) ကို သိမ်းပိုက်တော်မူပြီးနောက် ခရစ် ၁၈၃၃ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မဖွားကြီးခေါ် မယ်ဖွားဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်မင်းနှင့် မယ်တော်ကလေး၌ သားသမီးလေးယောက် ဖွားမြင်ရာဝယ် သမီးတော် မဖွားကြီးတစ်ဦးသာလျှင် အသက်ရှင်၍ ကျန်ရစ်သောကြောင့် ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့က ချစ်စနိုးဖြင့် 'တင်တင်' ဟု ခေါ်ကြလေသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏မယ်တော်မှာ နန်းတွင်းသူမဟုတ်ချေ။ ဟသ်ာတမြို့ အစိုးရင် မင်းပုံချိုဘွဲ့ခံ မောင်ဦးနှင့် ရေကောင်းသူမယ်အိတို့၏ သမီးငယ်ဖြစ်သည်။ သာယာဝတီမင်းသားသည် ရဲမက်ဗိုလ်ပါအလုံးအရင်းနှင့် အောက်မြို့ ကျေးရွာသို့ ချီတက်၍ နေပြည်မြို့တွင် ရပ်တန့်စံနေမူခိုက် ယခင်က သဘင်းကြားနှင့်တော်မူပြီးသော ဟသ်ာတသူ မမြကြူတ်ကို ဟသ်ာတသူကြီး ဦးရွှေ

www.burmeseclassic.com

လူမှုတစ်ဆင့် ဆင့်ဆိုခေါ်ယူပြီး သိမ်းပိုက်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သာယာဝတီမင်းသားက ကောက်ယူပြီးနောက် 'မမြကလေး' ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကာ သာယာဝတီမင်းအပါအဝင် ရွှေလောင်းတိုက်ကို သနားတော်မြတ်ခံရသောကြောင့် 'ရွှေလောင်းတိုက်သခင်မ မမြကလေး' ဟု ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ သမီးတော် မဖွားကြီး (၄) နှစ်သမီးအရွယ်တွင် ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်းသားသည် နောင်တော် စစ်ကိုင်းမင်းကို ၁၈၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီ ၃၀ ရက်နေ့တွင် နန်းချကာ နန်းတက်တော်မူသောအခါ မယ်တော်ရွှေလောင်းသခင် မမြကလေးအား ဟသ်ာတမြို့ကို ထပ်မံစားစေ၍ သီရိမဟာသုရတနာစန္ဒာဒေဝီဘွဲ့ချည်၍ အနောက် နန်းပေးတော်မူလေသည်။ သမီးတော်မဖွားကြီးကိုလည်း 'သီရိသုမြတ်စွာရတနာဒေဝီ' ရွှေဘွဲ့ချည်တော်မူ၍ လှိုင်မြို့ကို စားစေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မဖွားကြီးကို 'လှိုင်မင်းသမီး' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်' ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်စမှတ်ပြုလာကြသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ကို ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၈ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ သမီးတော်များနှင့်အတူ မှန်နန်းတော်အမရာသနရာဇပလ္လင်တော်ရှေ့၌ နားထွင်း၊ သျှောင်ထုံး၊ တဘက်ဝတ်၊ ဒက်ဆင်မင်္ဂလာကို ဆင်ယင်ကျင်းပတော်မူစေသည်။

သို့သော် လှိုင်မင်းသမီးကလေးအသက် ၁၂ နှစ်မျှအရွယ် ၁၈၄၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ပြည်မင်းသားအရေးအခင်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ပြည်မင်းသား သီရိမဟာသီဟသူရဓမ္မရာဇာသည် သာယာဝတီမင်းနှင့် အလယ်နန်းမိဘုရားတို့မှ ၁၈၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သော သားတော်ဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ 'မောင်ဖေပု' ဖြစ်သည်။ ပြည်မင်းသားအရေးအခင်းအတွင်း မနာလိုသူတို့က အနောက်နန်းမမြကလေးကို ပြည်မင်းသားနှင့် နှလုံးစိတ်ဝမ်းမကွဲမခြား ကြံရာပါဖြစ်သည်ဟု ကုန်းချောကြလေသောစကားကို သာယာဝတီမင်းသည် ယုံကြည်တော်မူသဖြင့် ၁၈၄၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် အနောက်နန်းမမြကလေးနှင့် မယ်တော်မယ်အိနှင့် ဆွေတော်မျိုးတော်များအားလုံးကို ပြည်မင်းနှင့်အတူ ကွပ်မျက်ခဲ့လေသည်။ အနောက်နန်းမမြကလေးနှင့် မယ်တော်မယ်အိတို့ကို အမရပူရမြို့အနောက် သရက်တစ်ပင်ဘုရားချိုင်း၌ လုံးစံနှင့်အညီ စီရင်ကွပ်မျက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မယ်တော်ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရစဉ်က မျက်စိသူငယ်နှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သော မင်းသမီးကလေးကို နောင်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ မိဘုရားခေါင် ဖြစ်လာမည့် သာယာဝတီမင်း၏သမီးတော် စုဘုရားကြီးခေါ် စကြာဒေဝီ သမီးက သနားတော်မူသည့်အလျောက် ကောက်ယူမွေးစားထားလေသည်။

မယ်တော်အနောက်နန်း မမြကလေး ကံကုန်ပြီးနောက် တစ်နှစ် ၁၈ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ခမည်းတော် သာယာဝတီမင်း နတ်ပြည် နောက် သားတော်အိမ်ရှေ့စံ ပုဂံမင်းထီးနန်းဆက်ခံခဲ့သည်။ ပုဂံမင်းလက် (၁၈၄၆-၁၈၅၃) မှစ၍ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည့် ကဗျာ၊ လင်္ကာသီကုံးဖွဲ့ ကြောင့် ထင်ရှားစပြုလာပေသည်။ ချစ်ရည်ရွှမကာ လှပကြော့ရှင်းသောကြေ လည်း မြင်သူတိုင်း ချစ်ခင်ကာ ကျော်စောစပြုလာလေသည်။

၁၈၅၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မင်းတုန်းမင်းသ ပုဂံမင်းထံမှ ထီးနန်းလွှဲပြောင်းယူကာ နန်းစံခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားသ နန်းစံခဲ့ပြီးနောက် ငါးလအကြာ ၁၈၅၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွ ညီတော် ကနောင်မင်းသားကို အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာအဖြစ် အပ်နှင်း၍ ထိုနေ့မှာ ညီတော်အိမ်ရှေ့စံ ကနောင်မင်းနှင့် လှိုင်မြို့စား သီရိသုမြတ်စွာရတနာဒေ (လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်) နှင့် စုလျားရစ်ပတ် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးတော်မူသော ကြောင့် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် အသက် ၂၀ အရွယ်တွင် အိမ်ရှေ့မိဘုရာ ဖြစ်တော်မူလေသည်။

လှိုင်ထိပ်ထားသည် အိမ်ရှေ့မိဘုရားဖြစ်သော်လည်း မောင်တော် ရှေ့မင်းမှာ ကိုယ်လုပ်တော်မောင်းမမိသံ ၅၃ ယောက်ကျော်ထားရှိ ပျော်ပါ သလောက် လှိုင်ထိပ်အားကို ဂရုမစိုက် မလာမရောက် နေရှာရှိသည် သို့ကလို အိမ်ရှေ့မင်း လျစ်လျူရှုမှုသည် မျိုးစေ့ကို ရေလောင်းသည့် တူလေသည်။

ဤမျိုးစေ့ ဤရေဝတ္ထုကြောင့် စာပေလောကတွင် ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယ ဘောလယ်တို့ သီးပွင့်လာလေသည်။

လှိုင်ထိပ်ထားသည် အိမ်ရှေ့မင်းစိတ်မဝင်စားလောက်အောင် အရုပ် သူကားမဟုတ်ချေ။ ယဉ်ယဉ်ကလေးနှင့် ချောမောသူဖြစ်သည်။ မျက်နှာတော် ကလေးက ဝိုင်းဝိုင်း၊ အရပ်တော်ခပ်ပျပ်ပျပ်၊ ဆံပင်မှာ အရပ်နှင့်အမျှရှိသည

www.burmeseclassic.com

အသားဖြူဝင်းကြော့ရှင်းလှသည်။ သာယာဝတီမင်း၏သမီးတော်များထဲတွင် အလှဆုံးဟု ကျော်ကြားသူဖြစ်သည်။

ဤစကားကို မြန်မာအချင်းချင်းသာမဟုတ်၊ လူမျိုးခြားကလည်း ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ ခရစ် ၁၈၅၅ ခုတွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံမှ အရေးပိုင် ဖယ်ရာခေါင်းဆောင်သော သံအဖွဲ့သည် မြန်မာအစိုးရနှင့် စာချုပ်ရန် အမရပူရ မင်းနေပြည်တော်သို့ တက်လာလေသည်။ ရှေးဦးစွာ မင်းတုန်းမင်းတရားနှင့် တွေ့ရသည်။ ထို့နောက် ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ အိမ်ရှေ့ကနောင်မင်းနှင့် အိမ်ရှေ့ မိဘုရား လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်တို့ကို တွေ့ဆုံရပြန်သည်။ ထိုအခါ လှိုင်ထိပ်ခေါင် တင်သည် ကနောင်မင်းနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့သည်မှာ (၂) နှစ်ရှိပြီ။ အသက် (၂၂) အရွယ်သို့ ရောက်နေပြီ။ သံအဖွဲ့၏အမြင်ကား လှိုင်ထိပ်ခေါင် တင်မှာ အသက် (၂၀) ပင်မကျော်သေးဟူ၍ဖြစ်သည်။ လှလည်းလှ၊ ယဉ် လည်းယဉ်၊ ဉာဏ်ပညာလည်းရှိပုံရသည်ဟူ၍ မှတ်ချက်ချခဲ့ကြသည်။

ထိုခေတ်က မင်းသားများ မိန်းမများများယူခြင်းကိစ္စသည် မြန်မာ့နန်း တွင်းအစဉ်အလာပင်ဖြစ်လေသည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်မှာလည်း နန်းတွင်း၌ ကြီးပြင်းလာခဲ့သူဖြစ်၍ ထိုအစဉ်အလာနှင့် ယဉ်ပါးပြီးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေ မည်။ သို့သော် မိန်းမသားမို့ ချစ်တတ်သူပီပီ သူ့အဆောင်သို့ ချစ်လင်မကြာခဏ လာဖို့ကား တောင့်တမည်မှာ မုချဖြစ်ချေသည်။ ကနောင်မင်း၏ ချစ်တုံ့ပြန်မှု ကို အပြည့်အဝလိုချင်မည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်ချေသည်။ အလိုကား မပြည့်ခဲ့။

သို့ဖြင့် –

သည်မယ်တင်စားပါလို့
တအားငယ်သန်
ခုများမှာ တဉာဏ်နှင့်
မှုဟန်သော်ခြား
ပြုတော်မူအားသူမို့
မျက်ထားသုန်သုန်
မသိပြင်ပြင်
အလျှင်သူစိမ်းတယ်လေး
ပိန်းပိတ်လို့မှုန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စသည်ဖြင့် ရင်ထဲကဝေဒနာကို ဘောလယ်ထဲသို့ သွန်ချမိတော့သ ဤဘောလယ်နှင့် အလားတူ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရေးဖွဲ့ခဲ့သော အမျှော် ဘောလယ်နှင့် တေးထပ်အများပင်ရှိသည်။ ဖွဲ့ဆိုရာတွင်လည်း စကားလုံး ကန့်အသတ်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်က ဆီလျော်စည်းအဝင်၊ အတွက်ကပြေပြစ်သ ကြားရသူများအဖို့ နှလုံးဘဝင်ခိုက်စရာဖြစ်ရပေသည်။ သို့သော် လှိုင်ထိပ်ခေါ တင်မှာ အမြဲတစေ ပူဆွေးတသနေသည်ဟု ထင်၍မဖြစ်ပါ။ သူသည် က စာဆိုပါပေ။ စာဆိုမည်သည် ဘယ်အကြောင်းကိစ္စကို ပေါ်လွင်အော ထိမိအောင် ရေးစပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်သာဖြစ်လေသည်။ အတိအကျဆိုရသေ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ စာပေလက်ရာများတွင် အလွမ်းအဆွေးစာများရှိသ အလွမ်းအဆွေးသက်သက်မဟုတ်သောစာများလည်း ရှိသေးသည်။ 'ကုဿ သ' ဇာတ်ဝတ္ထုကို ဖတ်ကြည့်ပါက ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်အရာ၌က ထူးခြားလှသည်မဟုတ်။ ဇာတ်ဆောင်ဖြစ်သူ ကုဿရာဝံသမင်းသားက အဖ အမိကျွဲတော်သူ ပရဇာတီမင်းသမီးအပြင် အခြားမင်းသမီးများကို အပြည်ပြ လှည့်လည်၍ သိမ်းပိုက်သည့်အကြောင်းအရာသာဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ဇာ ကောင်များ၏ပြောဆိုခန်းကို လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ကိုင်တွယ်ပုံမှာ ဖော်ဖော ကာလေးဖြစ်သည်။

ရွှင်မြူးစရာလည်းဖြစ်သည်။ ဇာတ်အခန်းများ၌ မင်းသား၊ မင်းသ အထိန်းတော်များ၊ အပျိုတော်များ၏စရိုက်ကို ရေးဖွဲ့ထားပုံမှာ အသက်ဝင် နှစ်သက်စရာဖြစ်ရပေသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် "ကုဿရာဝံသ" နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကိုသ မက "ဝိဇယကာရီ" နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကိုလည်း နန်းတွင်းသူ နန်းတွ သားများ ဖတ်ရှုရန်အတွက် ရေးသားခဲ့သေးသည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ များမှာ ဂုဏ်ရသမြောက်လှသည်။ စီကုံးနှုန်းဖွဲ့ပုံမှာ [illegible] ကန့်ကလျှရှိသည် ထီးမှုနန်းပန်၊ ကြွန်းဆန်လှသော စကားလုံးများကို အဆန်းတကြယ်ရွေးချ သုံးနိုင်ခဲ့ပေသည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် စာဆိုတခွန်ကို မားမားကြီး ထူ၍ အောင်မြင်မှုအဝဝကို ရရှိခဲ့သည်မှာ ၎င်းရေးသားသော ဘောလ နှင့် ပြဇာတ်များကြောင့်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ ဘောလယ်မျ မှာ မောင်တော် ကနောင်မင်းအား ဖွဲ့ဆိုထားသောကဗျာများလည်းဖြစ်သည် ဘောလယ်ဟူသောအဖွဲ့သည် ရှေးကမပေါ်ခဲ့ဘူးသေး။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စတင်တီထွင်လိုက်သော သီချင်းဆန်းပင်ဖြစ်သည်။ ဘောလယ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စေ့ငုကြည့်ပါသော် 'သဘောလည်မှ' မှ 'သ' ကျေကာ 'ဘောလည်'၊ 'ဘောလည်' မှ 'ဘောလယ်' ဟူ၍ ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိသည်။ တစ်နည်းကြံဆသော 'ဘဝလည်' မှတ်သည်။ 'ဘဝ်လည်' 'ဘဝ်လည်' မှသည် 'ဘောလည်' 'ဘောလယ်' သို့ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာသည်ဟု လည်းယူနိုင်ပေသည်။ ဘောလည်သည် စည်းလွှတ်ဝါးလွှတ်သော်လည်းကောင်း၊ တူရိယာနှင့်တွဲဖက်၍သော်လည်းကောင်း သီဆိုနိုင်သော သီချင်းပင်ဖြစ်သည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် ရေးစပ်ခဲ့သော ကဗျာများမှာ-

(၁) စိန်ခြူးကြာညောင်	-	ချီဘောလယ်
(၂) နာဂဆဒ္ဒန်	-	ချီဘောလယ်
(၃) ပဏ္ဏာသေလာ	-	ချီဘောလယ်
(၄) ရှုလဲသာတွေ	-	ချီဘောလယ်
(၅) ထုံပန်းမာလာ	-	ချီဘောလယ်
(၆) ပုလဲမြိတ်စုံ	-	ချီဘောလယ်
(၇) ပတ္တမြားယှက်ရုံ	-	ချီဘောလယ်
(၈) ပြောင်လူးမာတင်	-	ချီဘောလယ်
(၉) ခေါ်တော်သံ	-	ချီဘောလယ်
(၁၀) သလွန်သဥ္စာ	-	ချီဘောလယ်
(၁၁) အို သူ့မှာနော်	-	ချီဘောလယ်
(၁၂) ရေယံမုံ	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၃) ညဦးဆန်းလွန်	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၄) မိန်ရက်ဖန်	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၅) ဒိုဏ္ဏိမာ	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၆) ညဦးသုံးယံခါ	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၇) ပြဒုငယ်ချေပရုံ	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၈) ပန်းသေဥ်လယ်	-	ချီပတ်ပျိုး
(၁၉) မြိုင်ခြေခိုင်ရွှေ	-	ချီပတ်ပျိုး
(၂၀) ခြသေ့ခံရွှေမုတ်တွင်း	-	ချီတေးထပ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

(၂၁) ပုလဲရည်ငွေ - ချီတေးထပ်
(၂၂) တောင်ပတ်လည် - ချီတေးထပ်
(၂၃) ကြွင်သစ္စာဆင်စဦး - ချီတေးထပ်
(၂၄) ညဥ့်ရုံတော်အခြေပျက်စေဖို့ - ချီတေးထပ်
(၂၅) ကိုယ်ဘာသာစိတ်ကူးဖို့ - ချီတေးထပ်
(၂၆) ကကြိုး ခချွေး - ချီတေးထပ်
(၂၇) အောင်မင်္ဂလာ - ချီယိုးဒယား
(၂၈) သူဖြူလျှင် အယူဖြောင့်နိုင်ငံ့ - ချီလေးချိုး
(၂၉) မြိုင်တသန့်မှာတဲ့ - ချီဒွေးချိုး
(၃၀) ခိုင်အနန်းငယ်နှင့် - ချီဒွေးချိုး
(၃၁) စုံတကြောမှာတဲ့ - ချီဒွေးချိုး
(၃၂) မြခဲရောင်နွယ် - ချီဒွေးချိုး
(၃၃) လာမချော့လာနှင့် - ချီဒွေးချိုး
(၃၄) မျှော့မရဲအောင်ချီ - ရာသီဖွဲ့
(၃၅) လွမ်းတဲ့ဖြစ် - ချီမှာတမ်း
(၃၆) သစ်လို့သာညွန်းတော့ - ချီမှာတမ်း
(၃၇) ဝိဇယကာရီ - နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး
(၃၈) ဣန္ဒာဝံသ - နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး

တို့လည်း စီကုံးဖွဲ့နွဲ့ရေးသားခဲ့လေသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းနှင့် သားတော်တစ်ပါး ဖွားမြင်ထွန်းကားခဲ့ရာ "ထန်းတပင်မင်းသား" ဟု တွင်လေသည်။

ထို့နောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈ ခု၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၇ ရက် (ခရစ် ၁၈၆၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂ ရက်) ကြာသပတေးနေ့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော မြင်ကွန်းမြင်းခုံတိုင်ပုန်ကန်မှုအရေးတွင် အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းသည် ဦးခေါင်းတော်ပြတ်ကျ နတ်ရွာစံခဲ့ရလေသည်။ အရေးအခင်းဖြစ်၍ (၂) ရက်အကြာတွင် ကနောင်မင်း၏ ရုပ်အလောင်းကို ခေါင်းသွင်း ထီးဖြူဝဲယာ (၄) စင်းဖြင့်ရံ၍ အပြင်စံနန်းတော်ခန်းမဆောင်တွင် ပြင်ဆင်ထားရှိလေသည်။ ထိုအခါ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် အပျိုတော်ခင်ဆိုင်ကြီးနှင့်အတူ မောင်တော်၏ ရုပ်အလောင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကိုလာကြည့်သည်။ ကြည့်ရာမှ နောက်သို့လှည့်၍ 'ဟဲ့ ဆိုင်ကြီး မှတ်လိုက်' ဟု အမိန့်ပေးလေသည်။ ထို့နောက်-

အပုပ်တော် ကိုယ်တော်ကျပြီမို့

ရုပ်အိမ်တော် ညိုကာကြွသော်လဲ

ငိုသော်မှ မိယ်မငို။

မကြံ့တတ်လေဘု

ဇရပ်မှာ ဧည့်သည်ဆုံးသာသ်သိ

ဖုန်းပြုသကို

ထီးဖြူတော် ရှစ်ချက်ကျင်းပါလို့

ကျောက်နီတင်ရွှေတည်း (သနံ့လျှင်း) ရယ်နဲ့

အမယ်မင်း သခင့်ကိုယ်

ရွှေဖိုနှင့် တင်ချင်သား

ကြောင်းမခိုင်

မပေါင်းပိုင်အခြေဆိုက်တာကြောင့်

နှစ်လောင်းပြိုင်သေကာလိုက်ချင်ပေ့

သောင်းတိုက်ညာဖွား။

ဟူ၍ ဖြည်းဖြည်းချင်းဆိုချလေတော့သည်။ မြင်ကွန်းမြင်းခုံတိုင်အရေး ပြီးငြိမ်းသည့်နောက် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် အိမ်ရှေ့မိဖုရားဟောင်း လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ကို အပိုသုံးရန်ငွေ (၅၀၀) ကျပ်၊ ထန်းတပင်မင်းသားကို ငွေတော် (၁၀၀) ကျပ် လစဉ်ပေးသနားတော်မူသည်။ သားအမိနှစ်ယောက် ကိုလည်း ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးသည် သားတော် ရွှေကူမင်းသား၏ ဝင်းအတွင်း အိမ်တော်တွင် ထားတော်မူလေသည်။

မုဆိုးမလေးလှိုင်ထိပ်ထားသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၇ ခု၊ ပြာသိုလဆန်း (၅) ရက် (ခရစ် ၁၈၇၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်) သောကြာနေ့ အသက် (၄၂) နှစ် အရွယ်တွင် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။ သားဖြစ်သူ ထန်းတပင်မင်းသား မှာမူ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ် (ခရစ် ၁၈၇၈) သီပေါမင်းလက်ထက်၌ မင်းညီမင်းသားများကို သုတ်သင်ရာတွင် အကျဉ်းထောင်၌ ကွပ်မျက်ခံရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အိမ်ရှေ့မိဖုရားပေါင်း လှိုင်ထိပ်ထားကို အိမ်ရှေ့မိဘုရားတို့ နတ်ရွာစံရာ၌ သင်္ဂြိုဟ်သည့်အတိုင်း လုပ်ဆောင်သင်္ဂြိုဟ်တော်မူလေသည်။

မှီငြမ်းကိုးကား

၁။ ဒေါ်မမကြီး၊ အမျိုးသမီးစာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ၎င်းတို့၏ ကဗျာများ၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ပုံနှိပ်တိုက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၁ ခုနှစ်၊

၂။ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း၊ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၊ ပဥ္စမအကြိမ်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်။ စာ-၂၆၀-၂၆၁။

၃။ ဒေါ်မိမိလေး၊ အမျိုးသမီးစာလောကနှင့် ဘဝကြေးမုံ၊ အမျိုးသားလူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပထမအကြိမ် ၂၀၀၃ ခုနှစ်။

၄။ မင်းလှဂုဏ်ရောင်၊ "ရွှေလောင်းသခင်နှင့် လှိုင်ထိပ်ထား"၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ ၅၊ မှတ် ၈ (၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ)။ စာ ၁၈၁-၁၈၆။

၅။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ အမျိုးသမီးအနုပညာရှင်များ၊ ဇွဲစာပေရိပ်မြုံ၊ ၁၉၆၇။

၆။ ဦးမြင့်ကြည်၊ မြန်မာ့တေးဂီတအနုစာပေသမိုင်း (ပုဂံခေတ်မှ ကုန်းဘောင်ခေတ်အဆုံး)၊ ပ-ကြိမ်၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထိပ်စုဘုရားကြီး

(ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီး၏ သမီးတော်ကြီး)

မြန်မာ့သမိုင်းတွင် သီပေါမင်း၊ စုဘုရားလတ်တို့နှင့်တွဲကာ ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သူတစ်ဦးကား စုဘုရားကြီးခေါ် ထိပ်စုဘုရားကြီးပင်တည်း။ ထိပ်စုဘုရားကြီးသည် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် အလယ်နန်းမတော် မိဘုရားကြီး (သီရိတိလောက မဟာရတနာဒေဝီဘွဲ့ခံ) ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားကြီး၏ သမီးတော်ကြီးဖြစ်သည်။

အလယ်နန်းမတော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးမှာ–

(၁) သီရိသုရတနာမင်္ဂလာဒေဝီဘွဲ့ခံ မိုင်းနောင်မြို့စား စုဘုရားကြီး

(၂) ညီမတော် (ငယ်ကလွန်)

(၃) မောင်တော် ရန်အောင်မြင်မြို့စား

(၄) သားတော်တစ်ပါး (သက်တော် (၆) နှစ်၌ ကံကုန်)

(၅) နှမတော် မြတောင်မင်းသမီး စုဘုရားလတ်

(၆) မောင်တော် ဗန္ဓုကျီတိုက်စားမင်းသား

(၇) နှမတော် ရမည်းသင်းမြို့စား စုဘုရားကလေး

ဤသို့အားဖြင့် သားတော်၊ သမီးတော် (၆) ပါး ဖွားမြင်တော်မူခဲ့ရာ သီရိသုတနာမင်္ဂလာဒေဝီဘွဲ့ခံ မိုင်းနောင်မြို့စား စုဘုရားကြီးသည် အကြီးဆုံး သမီးတော်ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

စုဘုရားကြီးသည် သီပေါမင်းနန်းတက်စဉ်က အဂ္ဂမဟေသီ တောင်နန်းမတော် မိဘုရားကြီးအဖြစ်ဖြင့် မဟေသီဘိသိက်ခံခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် ဝိပဿနာကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သော စာဆိုမိဘုရားကြီးလည်းဖြစ်သည်။ သို့သော် မြန်မာ့သမိုင်း၌ စုဖုရားကြီးအကြောင်းကား မမေးမှိန်သင့်ဘဲ မေးမှိန်နေရသည်။

သီပေါဘုရင်ကား အခြားဘုရင်များထက် ထူးကဲစွာ မိဖုရားနှစ်ပါးကို နန်းမတော်မိဘုရားများအဖြစ် တစ်ချိန်တည်းတစ်ပြိုင်တည်း မဟေသီဘိသိက်ခံစေကာ မိဘုရားမြှောက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ စုဘုရားကြီးကို တောင်နန်းမတော်အဖြစ် ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စုဘုရားလတ်ကို နန်းမတော်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်းထားကာ တစ်ပြိုင်တည်းတစ်ချိန်တည်း မဟေသီဘိသိက်သဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့သည်။

ယင်းစုဘုရားကြီးနှင့် စုဘုရားလတ် မိဘုရားနှစ်ပါးတို့၏ မဟေသီဘိသေကပွဲသဘင်အခမ်းအနားအကြောင်းကို ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်က သူ၏ မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း ဒုတိယတွဲ၌-

၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၇) ရက်နေ့တွင် သီပေါမင်းသားသည် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၁၃) ရက်နေ့၊ ညနေ (၄) ချက်တီးကျော် (၂) မောင်းတွင် မှန်နန်းတော် ဘမရာသနရာဇပလ္လင်တော်ထက် မိဘုရားနှစ်ပါးအရှေ့သို့မျက်နှာမူလျက် လက်ယာဘက်က ထိပ်စုဘုရားကြီး၊ လက်ဝဲဘက်က ထိပ်စုဘုရားလတ် စံနေပြီးလျှင် မိဖုရားနှစ်ပါး မဟေသီဘိသိက်ခံစေသည်။ မိဘုရားကြီးနှစ်ပါးထားပုံကို လည်း အခမ်းအနားတွင် ရတုများ ဖတ်ကြားလျှောက်ထားရသည်။ ဘိသိက်ခံ ဆဲအခါမှာ တောင်နန်းဆောင်တွင် ရှင်ဘုရင်စံတော်မူသည်။

မိဘုရားကြီးနှစ်ပါး တင်ထားသေချာသည့်အတွက် နန်းမတော်ဝန်နှစ်ယောက် ခန့်ရသည်။ အဝမြို့ကို ဦးဖိုးရောက်ကို အဝမြို့ဝန်အရာနှင့်လဲ၍ တောင်နန်းမတော်ဝန် ခန့်သည်။ မိုင်းခိုင်းမြို့စား ဦးရန်ကို နန်းမတော်ဝန်ခန့် သည်။ နန်းမတော်ဆိုသည်ကား ဘိသိက်ခံစဉ်အခါက လက်ယာဘက်က နေရသော ထိပ်စုဘုရားကြီးကို တောင်နန်းမတော် မခေါ်ဝံ့ကြ၍မက နန်းမတော် ခခြေအနေကွယ်ပျောက်၍ ဦးဖိုးရောက်မှာ အဝမြို့ဝန်အရာလည်း လက်လွှတ်၊ တောင်နန်းမတော်ဝန်အရာမှလည်း အရာကျရရှာတော့သည်။ အလှ ဆိုသည်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မှာ အရာနုတ်သည်မှာ အမိန့်တော်မပြန်ဘဲ ဆောင်ရွက်မြဲဝတ္တရား မဆောင်ရွက်ရ၊ လက်လွှတ်ရသည်ကို ဆိုလိုသည်။ ထိပ်စုဘုရားကြီးမှာလည်း နန်းမတော်ဆောင်မှ မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်ဆောင်သို့ ပြန်၍ စံနေတော်မူရသည်။ ဟူ၍ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်ဖော်ပြသည့်အတိုင်း စုဘုရားကြီးမှ အဂ္ဂမဟေသီတောင်နန်းမတော် မိဘုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းခံရသော်လည်း မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်ဖို့ မဆိုထားဘိ၊ သာမန်မိဘုရားဖြစ်ခွင့်မရခဲ့ပေ။ စုဘုရားလတ်သည်သာ သီပေါမင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

စုဖုရားကြီးကို မိဘုရားခေါင်ကြီးမဖြစ်အောင် ယုတ်စွအဆုံး နန်းမတော်အဆောင်၌ပင် စုဘုရားကြီးမနေနိုင်အောင် စုဘုရားလတ်သည် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး စုဘုရားလတ်သည် အောက်လမ်းဆရာများ၏အကူအညီကိုယူကာ ကြိုးစားခဲ့သည်ဟု သမိုင်းမှတ်တမ်းတချို့ကဆိုသည်။

သို့ဖြစ်ရာ နန်းမတော်အဆောင်တွင် ရှေ့ဆက်လက်နေထိုင်ပါက ဘေးအန္တရာယ် ပိုမိုများပြားလာမည်ဖြစ်သဖြင့် စုဘုရားကြီးသည် နန်းမတော်အဆောင်မှ မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးအဆောင်တော်သို့ ပြောင်းရွှေ့စံနေတော်မူခဲ့ရလေသည်။

၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်က သီပေါမင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီးမဖြစ်ခဲ့ရသော်လည်း စုဘုရားကြီးအဖို့ ၁၂၄၅ ခုနှစ်တွင် နောက်တစ်ကြိမ် မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်ရန် အခွင့်ကြုံလာပြန်သည်။ အခွင့်ကြုံလာပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားကြီး၊ စုဘုရားလတ်တို့ကို မင်းမိဘုရားများအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့ခြင်းမှာ ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးနှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့၏ အစီအမံဖြစ်သည်။ ယင်းအစီအမံမှာ အောင်မြင်လည်းအောင်မြင်သည်။ သို့သော် ရာဇာဘိသေကသဘင်၊ မဟေသီဘိသေကသဘင်များ ကျင်းပပြီးနောက်တွင် သမီးတော်နှစ်ပါးလုံး နန်းမတော်မိဘုရားများ မဖြစ်တော့ဘဲ စုဘုရားလတ် တစ်ဦးတည်းသာ နန်းမတော်မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်နေသဖြင့် မယ်တော်ရှင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီးမှာ ပထမဆုံးအကြိမ် စိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီးနှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့အပြီး မင်းမိဘုရားနှစ်ပါးအပေါ် စိတ်ပျက်စရာများနှင့် ဆက်ကာဆက်ကာ တွေ့ခဲ့ကြရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ယင်းအကြောင်းကို ဂန္ဓာလင်္ကာရ ဓာတ်ဌဒီပနီကျမ်းတွင်-

"မယ်တော်ဖြစ်သော မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အလယ်နန်းမတော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးသည် ဤသို့အကြံဖြစ်လေသည်။ ငါသည် သီပေါဘုရင်နှင့် သမီးဖြစ်သော တောင်ညာစံမိဘုရားကြီးကို ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော မင်း၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းငှာ မင်းကြီးများနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း၍ ကြံဖန် အားထုတ်သောကြောင့် မင်းမိဘုရားကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ကြသည်။ ယခု မင်းမိဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ကြလျှင် ငါ၏စကားလည်း နားမထောင်၊ ဆည်ပေါ် ငါးကျော်ဆိုသကဲ့သို့ သဘောရှိတိုင်းကိုသာ ပြောဆိုနေထိုင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ လုပ်ကိုင်နေထိုင် ခံစားကြလျှင် ငါအားထုတ်ရသော အကျိုးမရှိချေ။ ငါ၏စကားကိုနာယူ၍ နာ၏သြဇာရှိမှသာလျှင် ငါကြံစည်အားထုတ်သော အကျိုးရှိချေမည်ဟု သဘောထားပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်မင်းတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံအတွင်း၌ရှိသော ညောင်ရမ်းမင်းသားကို ဆောင်ယူ၍ သမီးအကြီးဖြစ်သော စုဘုရား ကြီးနှင့်လက်ထပ်ပြီးလျှင် ထီးနန်းတင်ရသော် ငါ၏သြဇာကို နာခံဖွယ်ရာအကြောင်းရှိ၏ဟု မင်းကြီးများနှင့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းသည့်အတိုင်း ညောင်ရမ်းမင်းသားကြီးသည် မကျန်းမမာ ရောဂါဓဝဒနာ ကပ်ရောက်ပြီးလျှင် စုတိကျ၍ ဘဝပြောင်းသွားလေ၏။ ညောင်ရမ်းမင်းသားကြီးမရှိလျှင် ညီတော်ဖြစ်သော ညောင်အုပ်မင်းသားကို ဆောင်ယူပြီးလျှင် သမီးအကြီးဖြစ်သော စုဘုရားကြီးကို တောင်ညာတင်၍ ညောင်အုပ်မင်းသားကို နန်းတင်ရလျှင် ကောင်း၏ဟု အကြံဖြစ်၍ မင်းကြီးများနှင့် တိုင်ပင်ပြန်လေသည်။ မင်းကြီးများကလည်း အရှင်သဘောကျလျှင် ကောင်းပါ၏ဟုတင်လျှောက်ကြသောအခါ ဆင်ဖြူရှင်မိဘုရားကြီးက ညောင်အုပ်မင်းသားထံ တင်လျှောက်ရန် စာနှင့်တကွ တမန် စေလွှတ်လိုက်၏" ဟူ၍ အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြထားသည်။ ဂန္ဓာလင်္ကာရ ဓာတ်ဌဒီပနီကျမ်းမှာ အာစာရာဘိဓေ သီရိပဝရ ရာဇဂုရုတံဆိပ်တော်ရ ဗန်းမော်မြို့ သိမ်တော်ဆရာတော် အရှင်အာစာရ ပြုစုသောကျမ်းဖြစ်သည်။ ယင်းဆရာတော် အရှင်အာစာရမှာ သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်၏ တူဖြစ်၍ မင်းတုန်း မင်းတရားကြီး ပဉ္စမသင်္ဂါယနာ ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်စဉ်က ကျောက်စာကြပ်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ရသော ဆရာတော်ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထိုအချိန်က ညောင်အုပ်မင်းသားမှာ ကာလကတ္တားမြို့၌ စံနေတော်မူသည်။ သို့သော် ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားကြီးပေးလိုက်သောစာသည် ညောင်အုပ်မင်းထံသို့ မရောက်ဘဲ စလေဒင်လက်ထဲသို့ ရောက်သွားသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်နှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့၏ နန်းတွင်းရေးလှည့်ကွက်ကို စလေဒင်သိရှိသွားခြင်းမှာ 'ဗမာအခက်သည် အင်္ဂလိပ်အချက်' ဖြစ်ဖို့ အကွက်ကောင်းထင်သွားခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် တတိယ အင်္ဂလိပ်–မြန်မာစစ်ပွဲတွင် အင်္ဂလိပ်တို့သည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ထောက် ဦးအုန်း၏သား မောင်ဘသန်းဆိုသူကို ညောင်အုပ်မင်းသားအသွင် ဝတ်ဆင်စေကာ အင်္ဂလိပ်တို့၏ သင်္ဘောပေါ်၌ တင်ဆောင်ခေါ်ငင်လာခဲ့သည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီးထံသို့လည်း 'ညောင်အုပ်ကိုယ်တော်ကြီး ချီတက်လာပြီဖြစ်ကြောင်း' အကြောင်းကြားထားသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မန္တလေးဆိပ်ကမ်းသို့ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ၌ ကင်းဝန်မင်းကြီးက သူ၏လူယုံတစ်ယောက်အား ကမ်းနားသို့ စေလွှတ်ကာ ''ညောင်အုပ်ကိုယ်တော်ကြီး တကယ်ပါ၊ မပါ'' အကြည့်ခိုင်းလိုက်သည်။ ယင်းလူယုံတော်ကား နောင်ဗြိတိသျှတို့လက်ထက်၌ ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်ဟု ထင်ရှားလာမည့် လွှတ်တော်စာရေး မောင်တင်ဖြစ်ကြောင်း စတုတ္ထသမီးတော် သူက သူ၏ 'အရေးတော်ပုံစာတမ်း'၌ ဖော်ပြထားသည်။

ထိုအချိန်က ညောင်ရမ်းမင်းသား သို့မဟုတ် ညောင်အုပ်မင်းသားသည် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များနှင့်အတူ မန္တလေးရွှေမြို့တော်သို့ ပါလာသည်ဟူသော သတင်းမှာ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက် နိုင်ငံရေးသတင်းအဖြစ်ဖြင့် နန်းတော်တွင်း၌ ပျံ့နှံ့နေဟန်တူသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့၏လက်သို့ သီပေါမင်းဘုရင် ပါတော်မူ၍ သင်္ဘောပေါ်သို့ ရောက်ရှိသည့်တိုင်အောင် ထိုသတင်းသည် အချို့နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားများအဖို့ ဇဝေဇဝါဖြစ်နေတုန်းပင်ရှိသေးသည်ဟု ယူဆရသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်–

သီပေါဘုရင်သည် ရေဆိပ်သင်္ဘောပေါ်တွင်ရှိနေစဉ် ဖလံတယင်းသမီးက အခြားသင်္ဘောတစ်စင်းဦးတွင်ရှိသူမှာ ညောင်ရမ်းမင်းသားဟု ပြောကြ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြောင်း၊ သီပေါဘုရင်ကို နန်းချပြီး ညောင်ရမ်းမင်းသားနှင့် ကိုပ်စုဘုရားကြီး ကို လက်ဆက်ပြီး နန်းတင်မည်ဟု ပြောကြပါကြောင်း လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ သီပေါဘုရင်သည် ကိုယ်တော်တိုင်ထ၍ သဘော်ခန်းတရတ်ကပ်ကို လှပ်၍ ကြည့်ရှုတော်မူပြီး 'နောင်တော်ညောင်ရမ်းမင်းသားမဟုတ်ပါဘူး၊ ငါ့နောင်တော် ငါသိပါတယ်၊ ဘယ်ကလူမှန်းမသိ' ဟူ၍ 'ပါတော်မူအရေး တော်ပုံ' ၌ ဖော်ပြထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဤတစ်ကြိမ်၌ စုဘုရားကြီးမှာ မိဘုရားခေါင်ကြီးမဖြစ်ရဘဲ ကံချော်ခဲ့ ရပြန်သည်။ စုဘုရားကြီးသည် မယ်တော်ဆင်ဖြူမရှင်ကံကုန်ပြီးနောက် ဝင် ဆာလမ်း (ယခု ရှင်စောပုလမ်း) စံအိမ်တော်မှ မင်းကွန်းသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သီလရှင်ဘဝဖြင့် ၁၉၁၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ကံကုန်ခဲ့လေ သည်။

မှီငြမ်းကိုးကား

၁။ မြင့်ဆွေ ''မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်ခွင့်မရရှာသော မိဖုရား ခေါင်ကြီး'' မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ ၃၀၊ မှတ် ၃ (၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ)။ ၁၉၊ ၃၃။

၂။ 'မြတောင်သာသနာနှစ် ၁၀၀'၊ မန္တလေးမြတောင်တိုက်၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။

❐

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စုဘုရားလတ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ဆုံးဘုရင်သီပေါမင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီး

သီပေါမင်း၏ မိဘုရားခေါင်ကြီးမှာ သုသီရိပဘာရတနာဒေဝီဘွဲ့ခံ စုဘုရားလတ်ဖြစ်သည်။ စုဘုရားလတ်ကို ပဋ္ဌမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နှင့် အလယ်နန်း ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရားတို့မှ ၁၈၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၃) ရက်နေ့ တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ စုဘုရားလတ် အစ်မတော်မှာ မိုင်းနောင် စုဘုရားကြီးဖြစ်ပြီး ညီမတော်မှာ ရမည်းသင်း စုဘုရားကလေး တို့ ဖြစ်သည်။ မိုင်းနောင်စုဘုရားကြီးကို ၁၈၅၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်၍ ၁၈၇၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၈)ရက်နေ့တွင် သီပေါမင်းသည် မိုင်း နောင်မြို့စား သုသီရိရတနာမင်္ဂလာ ဒေဝီဘွဲ့ခံ စုဘုရားကြီးနှင့် လက်ဆက်စဉ် ညီမတော်စုဘုရားလတ်က စုဘုရားကြီးအနီးတွင် ရဲဝံ့စွာဝင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဝဲမှယာ - စုဘုရားကြီး၊ စုဘုရားလတ်၊ သီပေါမင်းတို့အား
မင်္ဂလာဘိသိက်ပွဲ၌ တွေ့မြင်ရစဉ်

ထိုင်ကာ မိဘုရားခေါင်ကြီးအရာကို ယူခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် သီပေါမင်းသည် မိုင်းနောင် စုဘုရားကြီးနှင့် လက်ထပခဲ့သော်လည်း မြတောင်မင်းသမီးခေါ် စုဘုရားလတ်ကသာ တရားဝင် မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်လာသည်။ စုဘုရားလတ်သည် မိဘုရားခေါင်ကြီးဖြစ်စဉ်က အသက် ၁၉ နှစ်သာရှိသေးသည်။ မိုင်းနောင်စုဘုရားကြီးသည် သီပေါမင်းပါတော်မူပြီးနောက် မယ်တော် ရှင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီးနှင့်အတူ ထားဝယ်မြို့သို့ လိုက်ပါခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် မယ်တော် နတ်ရွာစံပြီး မကြာမီမှာပင် မင်းကွန်းရပ်၌ သီလရှင်ဝတ်သွားခဲ့သည်။ သီလရှင်ဘဝဖြင့် ၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ လ (၂၅) ရက်တွင် မင်းကွန်းရပ်၌ ကံကုန်ခဲ့သည်။

ရမည်းသင်းမြို့စား စုဘုရားကလေးကို ရတနာပုံရွှေမြို့တော်၌ ၁၈၆၃ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်းပါတော်မူခါနီး၌ ရမည်းသင်း စုဘုရားကလေးနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည်။ ရမည်းသင်းစုဘုရားကလေးမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရတနာဂီရိမြို့၌ ၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်၌ ကံကုန်ခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မိဖုရားခေါင်ကြီးစုဘုရားလတ်သည် သီပေါမင်းတရားနှင့် လက်ထပ် ထိမ်းမြားပြီးနောက် သားတော်တစ်ပါးနှင့် သမီးတော် (၄) ပါး ထွန်းကားခဲ့ သည်။

သားတော်ကလေးကို ၁၈၇၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး "ရွှေကိုယ်တော်လေး" ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် ထီးနန်းအရိုက်အရာကို ဆက်ခံခွင့်ရရှိနိုင်မည့် ယင်းသားတော်သည် ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့တွင် ကျောက်ရောဂါဖြင့် ကံကုန်သွားခဲ့သည်။ သမီးတော်လေးပါးမှာ-

(၁) ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကြီး-ယင်းကို ၁၈၈၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် မန္တလေးရတနာပုံရွှေမြို့တော်၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ပါတော်မူစဉ်က (၄) နှစ်အရွယ်မျှသာရှိပြီး ရတနာဂီရိအရပ် အိန္ဒိယနိုင်ငံသား ဂိုပယ်ဘာရိုးဆဝန့် (Gopal Bhaurao Sawart) နှင့် လက်ထပ်ကာ သမီး "တုတု" ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကြီးသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၃) ရက်နေ့တွင် ရတနာဂီရိ၌ ကံကုန်ခဲ့သည်။

(၂) ထိပ်စုဘုရားလတ်- ယင်းကို ၁၈၈၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၄) ရက်နေ့တွင် ရတနာပုံမြို့တော်၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ နေထိုင်စဉ်အတွင်း ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၁) ရက်နေ့တွင် ခင်မောင်လတ်ခေါ် လတ်သာခင်နှင့် စုံဖက်ခဲ့သည်။ သားသမီး မထွန်းကားခဲ့ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်လာရောက်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ကလင်ပုံမြို့တွင် ၁၉၅၆ ခု၊ ဧပြီလ (၄) ရက်နေ့တွင် ကံကုန်ခဲ့သည်။

(၃) ထိပ်စုမြတ်ဘုရား- ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၇) ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဒရပ်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး မဒရစ်မင်းသမီးဟု တွင်ခဲ့သည်။ ခမည်းတော် သီပေါမင်း ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၆) ရက်တွင် မယ်တော် စုဘုရားလတ်နှင့်အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရတနာဂီရိမြို့မှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနေထိုင်သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းသား၏ မြေး တို့ဗမာအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌ ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေးပယောဂကြောင့် ကွာရှင်းပြတ်စဲကာ စဝ်ပိုဦးမြဦးနှင့် ထပ်မံလက်ထပ်ခဲ့သည်။ ပထမအိမ်ထောင် ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီးနှင့်

www.burmeseclassic.com

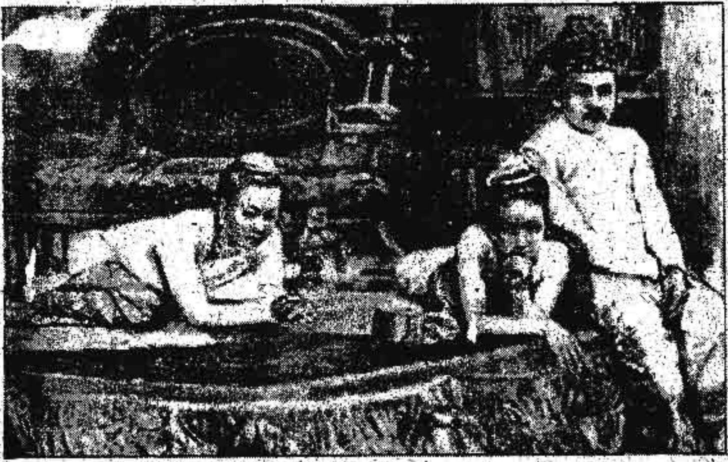

ဝဲမှယာ - စုဘုရားကလေး၊ စုဘုရားလတ်၊ သီပေါမင်း

သမီးထိပ်စုကြီးဘုရားကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိပ်စုမြတ်ဘုရားသည် မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်) ၌ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၁) တွင် ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ကံကုန်ခဲ့သည်။

(၄) ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေး၊ ၁၈၈၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၅) တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရတနာဂီရိ၌ ဖွားမြင်သည်။ မယ်တော်စုဘုရားလတ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံပြန်လည်လိုက်ပါခဲ့ပြီး ၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် မယ်တော်ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ပေးစားသော ပါဠိပါရဂူ ဘုန်းကြီးလူထွက် ကိုကိုနိုင်ဆိုသူနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ကိုကိုနိုင်သည် မကွေးမြို့နယ်၊ ရှားလှပင်ရွာ ဇာတိသားဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က သာမဏေဘဝမှ ရဟန်းဘောင်သို့ သုံးဆယ်မြို့နေ ရဟန်းအစ်မ ဒေါ်စောဥ၏ ပစ္စယနုဂ္ဂဟာဖြင့်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယသို့သွားရောက်၍ ပါဠိနှင့် သက္ကတ္တဘာသာရပ်များ ဆည်းပူးခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ပညာသင်ယူစဉ်မှာပင် အရှင်နှစ်ပါးနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ ကိုကိုနိုင်နှင့် သားတော်လေးပါး၊ သမီးတော်နှစ်ပါး ထွန်းကားခဲ့ရာ သားသမီးများမှာတော်ဘုရားကြီး၊ ထိပ်စုဘုရားကြီး (စုစုခင်)၊ တော်ဘုရား၊ တော်ဘုရားငယ်၊ တော်ဘုရားကလေး (အောင်ဇေ)၊ ထိပ်ဘုဘုရားတို့ ဖြစ်ကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကုန်းဘောင်မင်းဆက်၏ နောက်ဆုံးမင်းဖြစ်ခဲ့သော သီပေါမင်းသည် မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်ကို မေ့မကြည့်ဖို့ခဲ့ချေ။ ထားရာနေ စေရာသွား အနီးကပ်ပြောဆိုညွှန်ကြားသမျှ ခေါင်းညိတ်ခဲ့ရသည်။ သီပေါမင်းသည် သီဟာသနပလ္လင်တော်တွင် နောက်ဆုံးထိုင်ခဲ့ရသည့် မင်းဖြစ်သော်လည်း အရှည်အချင်းညံ့ဖျင်း၍ အတ္တကြီးမားသော မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ သားကောင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် စုဘုရားလတ် မိဘုရား နှိုးသမျှ၊ ဆိုးသမျှ အလိုလိုက် အကြိုက်ဆောင်ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သီပေါမင်းသည် အနီးရှိ စုဘုရားလတ်ကိုလည်း ကြောက်ရသည်။ အဝေးရှိ ယောက္ခမတော် ဆင်ဖြူမရှင် မိဘုရားကြီးကိုလည်း ရွံ့ခဲ့ရသည်။ ထိုမိဘုရားအိုကြီးနှင့် မိဘုရားပျို တို့သည် သီပေါမင်းကို မိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ချုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားလတ်တို့သည် မြို့ရိုးတံတိုင်းအတွင်း မည်သူ့ကိုမျှ ဗိုလ်မထားသော်လည်း ပြင်ပကမ္ဘာကြီးအကြောင်းကို တစ်လုံးတပါဒမျှ မသိခဲ့ချေ။ သီပေါမင်း ကိုသာ မျက်စိဒေါက်ထောက်ကြည့်နေသော စုဘုရားလတ်သည် မြို့ရိုးအပြင် ဘက်သို့ မျှော်ကြည့်ရန်လည်း အချိန်မပေးနိုင်ခဲ့ချေ။

ဆင်ဖြူမရှင်မိဘုရားသည် သီပေါမင်းကိုနန်းတင်နိုင်ရန် ပိပိရိရိစီစဉ်ခဲ့ပြီး ထီးနန်းကို အရေးဆိုနိုင်သူ မင်းညီမင်းသားများကို ၁၈၇၉ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၃) ရက်တွင် ရှင်းလင်းပစ်ခဲ့သည်။ နန်းတွင်းလုပ်ကြံမှုကြီးသည် ဆင်ဖြူမရှင်နှင့် အလိုတူခဲ့သော မှူးမတ်တို့၏လက်ချက်ဖြစ်ကြောင်း အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့က ရိပ်မိသော်လည်း ပြည်သူလူထုသည် နီးရာဓားကြောက်နေခဲ့ရသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်၏သမီးတော် စုဘုရားလတ်သည် သီပေါမင်းကို တစ်ဦးတည်း မူပိုင်ချစ်လိုသောကြောင့် 'ဒိုင်းခင်ခင်' ဆိုသည့် မိန်းကလေးကို ပရိယာယ်သုံး၍ ရှင်းလင်းပစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရှင်းလင်းရာတွင် တောင်သမာန် လယ်စား မောင်ဖေငယ်လည်း အဆစ်ပါသွားခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် သီပေါမင်း အား ဒိုင်းခင်ခင်နှင့် နီးစပ်အောင်သွယ်ပေးခဲ့သော မိမိနှင့် နို့စို့ဖက် ရနောင် မောင်မောင်တုတ်ကိုလည်း အချိန်ယူ၍ အကွက်ချရှင်းလင်းပစ်ခဲ့သည်။

စုဘုရားလတ်သည် နန်းတွင်းရေးပြဿနာများကို ကိုင်တွယ်ရာ၌ အလွန်သွေးအေးပြီး စစ်တုရင်ကစားသမားပမာ ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်လှသည်။ စုဘုရားလတ်သည် ပရိယာယ်များပြီး ကွက်ကျော်နင်းရာ၌တွင် မယ်တော် ဆင်ဖြူမရှင်ထက်ပင် သာလွန်ခဲ့သည်။ မယ်တော်ကို ကြိုတင်အသိမပေးဘဲ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်နှင့် သီပေါမင်းတရားကြီး

ညီမတော်ကို မိဘုရားမြှောက်ကာ မယ်တော်၏ အနာဂတ်စီမံကိန်းများကို ရိုက်ချိုးပစ်နိုင်ခဲ့သည်။

သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားလတ်တို့သည် မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ ထီးနန်းကို ဆက်ခံရသည်ဆိုသော်လည်း သူတို့အုပ်ချုပ်စိုးပိုင်သော နယ်မြေမှာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ကွက်ကွက်ကလေးသာဖြစ်ပါသည်။ သရက်မြို့တွင်ရှိနေသော အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များသည် မန္တလေးရွှေမြို့တော်သို့ အချိန်မရွေးချီတက်လာနိုင်ကြောင်း သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားလတ်တို့သည် ယောင်၍ပင် မတွေးဘဲ ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ထားရန်လည်း သတိမရခဲ့ချေ။

သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားလတ်တို့၏ နန်းသက်မှာ နောက်ဆုံးပါတော်မူသည့် ၁၈၈၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ (၂၉) ရက်အထိ ရေတွက်ကြည့်လျှင် ၇ နှစ်၊ ၁ လ၊ ၁၇ ရက်သာရှိပေသည်။ သီပေါမင်းအသက် (၂[illegible]) အရွယ်တွင်

www.burmeseclassic.com

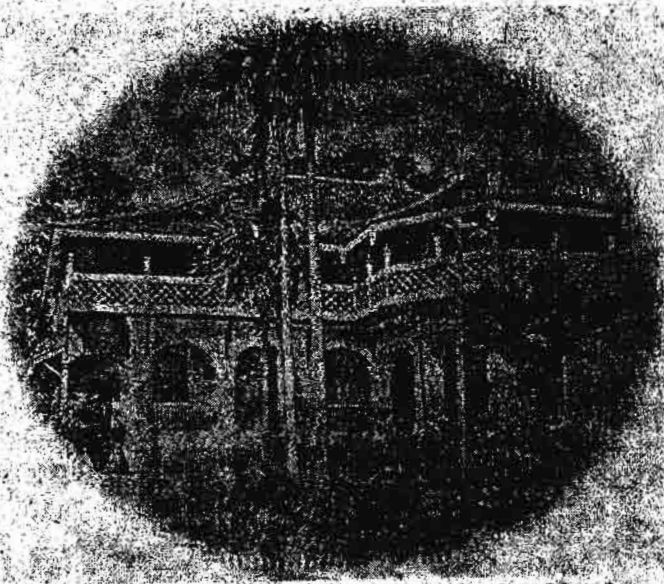

ဗဟန်းမြို့နယ် ကိုယ်မင်းကိုယ်ချင်းလမ်းရှိ စုဘုရားလတ် စံအိမ်တော် (နောင်) ကီးတော်ကျန်း စားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင် ဦးထင်လင်းနေအိမ်

မင်းဖြစ်လာပြီး အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် နန်းစည်းစိမ်ကို ကျော့ခိုင်းခဲ့ရပါသည်။

ထို့နောက် သီပေါမင်းသည် နန်းကျဘုရင်တစ်ပါးအဖြစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ၃၁ နှစ်ကြာ နေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၁၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၂) ရက် ညဉ့်သန်းခေါင်ယံ ၁၂ နာရီတွင် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။ နတ်ရွာစံစဉ်က သီပေါမင်းသည် သက်တော် ၅၈ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။

ထို့နောက် စုဖုရားလတ်သည် မောင်တော်သီပေါမင်းတရား၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၀) ရက်နေ့တွင် ဂူသွင်းသဂြိုဟ်၍ ဧပြီလ (၁၉) ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရေကြောင်းခရီးဖြင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မြို့တွင် ပထမ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ချာချီလမ်း (ယခု ကိုယ်မင်းကိုယ်ချင်းလမ်း) ခြံအမှတ် ၂၃ (ခ) ၌ နေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် အမှတ် ၂၄ စံအိမ်တော် (ကီးတော်ကျန်းစားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင် ဦးထင်လင်း၏ နေအိမ်) သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သီပေါမင်းတရားနှင့် မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်တို့အား
ရာဇဝိသေက သဘင်ပွဲ၌တွေ့မြင်ရစဉ်။

ထို့နောက် ကုန်းဘောင်မင်းဆက်၏ နောက်ဆုံးမင်း သီပေါမင်းတရား၏
မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်သည် ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၄)ရက်
မနက် (၅) နာရီတွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ မသာတော်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

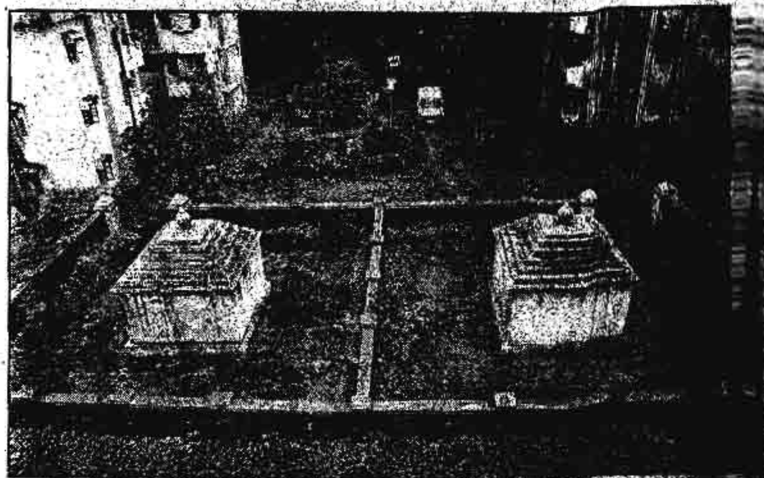

အိန္ဒိယနိုင်ငံရတနာဂီရိရှိ သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရားလတ်တို့
ပထမသမီးတော်တို့၏ ရုပ်ကလာပ်များကို
မြှုပ်နှံထားသော သချိုင်းအုတ်ဂူ

စရိတ်အဖြစ် ဗြိတိသျှအစိုးရက ငွေကျပ်နှစ်သောင်း၊ ညောင်ရွှေစော်ဘွား က ငွေ ၁၂၀၀ ကျပ်၊ သီပေါစော်ဘွားက ကျပ် ၁၀၀၀ အပါအဝင် စော်ဘွားများ၏ ထည့်ငွေစုစုပေါင်း ၂၃၂၇၅ ကျပ် ကုငွေ ရရှိခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကန်တော်မင်္ဂလာပန်းခြံ (ယခု ဦးဥတ္တမ ပန်းခြံ)ဥယျာဉ်အတွင်း၌ အုတ်နန်း ပြသာဒ်တည်၍ ဂူသွင်းသဂြိုဟ်ခဲ့လေသည်။

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စတုတ္ထသမီးတော် ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေး

ကုန်းဘောင်ခေတ်မင်းဆက်သမိုင်းတွင် စတုတ္ထသမီးတော်ဟု လူသိများခဲ့သော အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေးသည် သီပေါမင်းတရားနှင့် မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်တို့၏ သမီးတော်လေးပါးအနက် အထွေးဆုံးဖြစ်သည် သာမက အဆက်မြက်ဆုံးလည်းဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။

ထီးကျိုးစည်ပေါက် သူ့ကျွန်မခံဘဝရောက်တော့ ၁၈၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၉) ရက်နေ့တွင် ပါတော်မူစဉ်က စတုတ္ထသမီးတော်ကို မဖွားမြင်သေးပေ။ သီပေါမင်းတရား၊ မိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့် ရံရွေတော်များအား ရတနာဂီရိသို့ မပို့မီ မဒရပ်မြို့တွင် ခေတ္တနေစေခဲ့သည်။ မဒရပ်မြို့တွင်နေစဉ် စုဖုရားလတ်သည် တတိယသမီးတော် အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဘုရားအား ၁၈၈၆ ခု၊ မတ်လ (၇) ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။

မဒရပ်တွင် လေးလမျှနေပြီး ၁၈၈၆ ခု၊ ဧပြီလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် အက်စ်အက်စ်ကလိုက်ဖ်အမည်ရှိ သင်္ဘောဖြင့် မင်း၊ မိဘုရား သမီးတော်သုံး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပါးနှင့် ရှင်ဘုရင်တို့အား ဘုံဘေမြို့တောင်ဘက် မိုင် (၁၂၀) ခန့်ဝေးကွာသော ပင်လယ်ထဲရှိ ရတနာဂီရိကျွန်းသို့ ပို့လိုက်လေသည်။ ၁၈၈၆ ခု၊ ဧပြီလ (၁၆) ရက် နေ့လယ် (၁) နာရီတွင် ရတနာဂီရိသို့ ရောက်ရှိကြပြီး တစ်နှစ်အကြာ ၁၈၈၇ ခု၊ မတ်လ (၂၅) ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေးအမည်ခံ စတုတ္ထသမီးတော်ကို ရတနာဂီရိတွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။

ရတနာဂီရိတွင် ကြီးပြင်းလာသော စတုတ္ထသမီးတော်အား စံအိမ်တော်၌ပင် ဂျီ၊ အမ်၊ မက် ဒိုင်ယာမစ်အမည်ရှိ အမျိုးသမီးက အိမ်တွင်းမှုသိပ္ပံပညာကို သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီး ညီအစ်မနှစ်ဦးကလည်း စတုတ္ထသမီးတော်ကလေးနှင့်အတူ အဖော်အဖြစ် နေထိုင်ပေးခဲ့ကြသည်။

ယင်းတို့ထံမှ စတုတ္ထသမီးတော်သည် အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအဖတ်အပြောကိုကျေခဲ့လေသည်။ သမီးတော် (၄) ပါးအနက် အလိုက်အသိဆုံး၊ အကင်းပါးဆုံး၊ အလိမ္မာဆုံး၊ ဉာဏ်ရည်အထက်ဆုံးမို့ ခမည်းတော် သီပေါမင်းတရားနှင့် မယ်တော်တို့၏ သမီးချစ်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်များကိုလည်း လိုလေသေးမရှိအမြဲပြုစု၍ အစ်မတော်များအပေါ်၌လည်း ဝတ္တရားမလစ်ဟင်းခဲ့ချေ။ စံအိမ်တော်၏ ဝေယျာဝစ္စအားလုံးကို သူကပင် သော့ကိုင်အဖြစ်နှင့်ထိန်းသိမ်းကွပ်ကဲရသည်။ သီပေါမင်းတရားက အချစ်ပိုခဲ့ပြီး သမီးတော်လေး၏ မုန့်ဖိုးကို လစဉ် (၁၀၀) ကျပ်မှ (၂၀၀) ကျပ်အထိ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ ခမည်းတော်နတ်ရွာမစံမီက အမွေကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှိသမျှပစ္စည်းကို စတုတ္ထသမီးတော်ကလေးအား လွှဲပြောင်းပေးရန် မှာကြားခဲ့လေသည်။ သို့သော် ဘာပစ္စည်းမှ အမွေအဖြစ် မရခဲ့ချေ။

ခမည်းတော် သီပေါမင်းတရား နတ်ရွာစံပြီး သုံးနှစ်အကြာ ၁၉၁၉ ခု၊ ဧပြီလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်သို့ မယ်တော်၊ အစ်မတော်နှင့်အတူ ဖယ်ရီကွင်းသင်္ဘောဖြင့် ပြန်လာတော်မူသည်။ တော်ဝင်မိသားစု မြန်မာပြည်ကို ပြန်ခါနီးတွင် အိန္ဒိယအစိုးရကိုယ်စားပြု ကော်လိပ်တော်အရာရှိနှင့် စတုတ္ထမင်းသမီးတော် အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကလေးတို့ အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ စတုတ္ထသမီးတော်က မိမိတို့ယူဆောင်သွားခြင်းမပြုနိုင်သော

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

စံအိမ်တော် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချထုခွဲပြီး ရငွေများကို ယူသွားချင်သည်။ ဤသည်မှာလည်း စတုဗ္ဗာသမီးတော်သည် တော်ဝင်မိသားစုတစ်ခုလုံး၏ ကိစ္စအဝဝကို စီမံခန့်ခွဲရသူဖြစ်ပေရာ မိန်းမသားပီပီ စေ့စေ့စပ်စပ် စီမံဆောင်ရွက်မှုဖြစ်ပေသည်။ နယ်ချဲ့အစိုးရက စံအိမ်တော်ထဲရှိသည့် တော်ဝင်မိသားစု၏ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းမှန်သမျှသည် သီးသန့်ရန်ပုံငွေမှ ဝယ်ပေးထားသည့်ပစ္စည်းများဖြစ်သဖြင့် ရောင်းရငွေများသည် တော်ဝင်မိသားစု ကိုယ်ပိုင်ငွေမဟုတ်၊ သီးသန့်ရန်ပုံငွေထဲသို့ ပြန်ထည့်ပေးရမည်ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ သီပေါမင်း၏ သီးသန့်ရန်ပုံငွေဆိုသည်မှာ နယ်ချဲ့အစိုးရက သီပေါမင်းတရားကို ပေးရသည့် ပင်စင်ငွေထဲမှ သီးခြားဖယ်ထားသောငွေဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤငွေဖြင့်ဝယ်ထားသော စံအိမ်တော်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများသည် သီပေါမင်းတရား၏ တော်ဝင်မိသားစုပိုင်ပစ္စည်းများဖြစ်ဖြစ်သည်။ တသီးတခြား ဝယ်ယူဖြည့်ဆည်းပေးထားသော ပစ္စည်းများ မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် စံအိမ်တော်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများအားလုံးသည် သီးသန့်ရန်ပုံငွေဖြင့်သာ ဝယ်ယူထားသောပစ္စည်းများမဟုတ်ပါ။ တော်ဝင်မိသားစု၏ လက်ဝတ်ရတနာ ရွှေထည်၊ ငွေထည်၊ ကျောက်ထည် အသုံးအဆောင်များကို ရောင်းချရငွေနှင့် ဝယ်ထားသည့်ပစ္စည်းများလည်း ပါဝင်သည်။ ကုန်သည်ပွဲစားများ လက်ဆောင်ဆက်သထားသောပစ္စည်းများ၊ သမ်းတော်လေးပါးနားတွင်းမင်္ဂလာအခါက လက်ဖွဲ့ထားသောပစ္စည်းများ၊ မြန်မာပြည်မှ နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်သလိုက်သည့် နန်းတွင်းအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများလည်း ပါဝင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ စတုဗ္ဗာသမီးတော်သည် စံအိမ်တော်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးဆိုနေရခြင်းဖြစ်သည်။

တော်ဝင်မိသားစုသည် ၁၉၁၉ ခု၊ ဧပြီ ... ၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော တော်ဝင်မိသားစုသည် ဗဟန်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ချာချီလမ်း (ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်း) ခြံအမှတ် ၂၃-ဘီ၌ နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ်၌ ပိုမိုကျယ်ဝန်းသော အမှတ် (၂၄) စံတော်အိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထိုင်းစံတော်အိမ်မှာ ပန်းဆိုးတန်းပုံကျောင်းနောက်ဘက်ရှိ ယခုအခါ ကီးတော့ဟုန် စားသောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မော်လမြိုင်မြို့ ကျိုက်သလွန်စေတီတော်ခြေရင်းရှိ စတုတ္ထသမီးတော် အုတ်ဂူ

ဆိုင်ပိုင်ရှင် ဦးထက်လင်းနေအိမ်ဖြစ်သည်။ မိဘုရားခေါင်ကြီးနှင့် စတုတ္ထ သမီးတော်တို့သည် ယင်းစံအိမ်၌ ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၄) ရက်နေ့ မနက် (၅) နာရီ နတ်ရွာစံလွန်ချိန်ထိ နေထိုင်ခဲ့သည်။

စတုတ္ထသမီးတော်သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ မယ်တော်မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်နှင့်အတူ ပြန်လာပြီးနောက် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် မယ်တော်ကိုယ်တိုင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

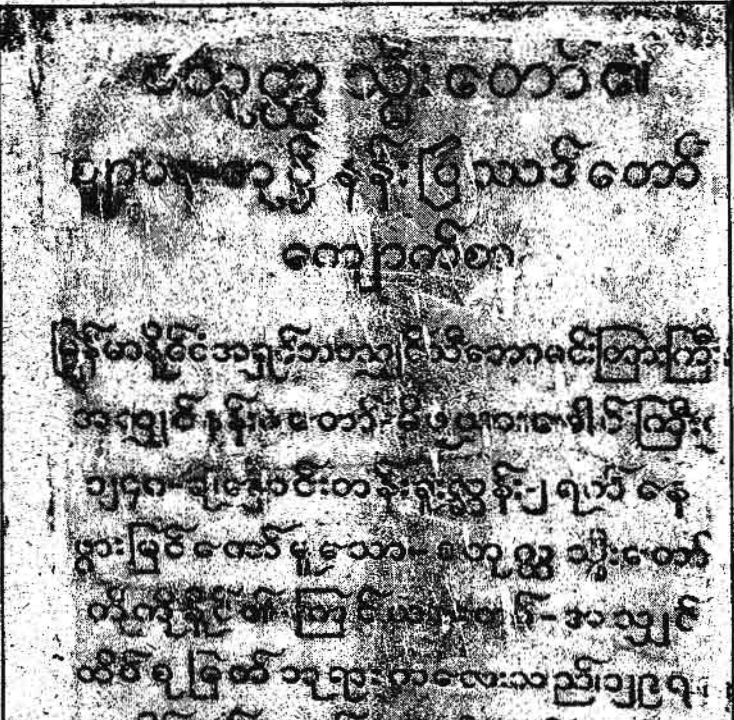

စေတုတ္တသမီးတော်၏ သ...စာ

ရွေးချယ်ပေးစားသော မြန်မာစာရေးသူကြီးမျိုးရိုး မြင်းခြံမြို့ဝန်သား ပါဠိပါရဂူ ဘုန်းကြီးလူထွက် ကိုကိုနိုင် (၁၈၉၈-၁၉၅၉) ဆိုသူနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

ကိုကိုနိုင်နှင့် သားသမီးခြောက်ပါး ထွန်းကားခဲ့ရာ သားတော်လေးပါး (တော်ဘုရားကြီး၊ တော်ဘုရား၊ တော်ဘုရားငယ်၊ တော်ဘုရားကလေး) သမီးတော်နှစ်ပါး (ထိပ်ဘုဖုရားကြီး၊ ထိပ်စုဘုရားထွေး) တို့ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စတုတ္ထသမီးတော်သည် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးတို့တွင် နှံ့စပ်ထက်မြက်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ စတုတ္ထသမီးတော်မိသားစုသည် မယ်တော် အရှင်နန်းမတော်ဖုရား နတ်ရွာစံပြီးနောက် မန္တလေးမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်နေတော်မူသည်။

မန္တလေး မဟာနွယ်စဉ်ရပ်တွင် နေထိုင်စဉ်အတွင်း ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် စတုတ္ထသမီးတော်သည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အပြောင်းမြောက်ဆုံး အမျိုးသားရေးတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။ မတ္တမြားငမောက်အပါအဝင် နိုင်ငံပိုင်နန်းစဉ်ရတနာများနှင့် ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရတနာပစ္စည်းများ၊ ရေနံတွင်းများ၊ မြေယာများကို တိကျသည့်စာရင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံမှ ပြန်တောင်းဆိုသည့် သမိုင်းဝင် 'စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံစာတမ်း' ကို ဘိလပ်အစိုးရ၊ အိန္ဒိယအစိုးရနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရထံ ၁၉၃၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၅) ရက်စွဲဖြင့် ပေးပို့ခြင်းဖြစ်၏။ အဆိုပါစာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရ တားဆီးထားသည့်ကြား နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းအပါအဝင် အခြားနိုင်ငံများသို့ပါ ဖြန့်ချိခဲ့သောကြောင့် စတုတ္ထသမီးတော်ကို 'သူပုန်မင်းသမီး' (Rebel Princess) ဟု သတ်မှတ်ကာ အစိုးရက ထောက်ပံ့နေသည့် ပင်စင် လခငွေများကိုပါ ရပ်ဆိုင်းထားလိုက်သည်။

ထို့ကြောင့် မန္တလေးတွင်နေစဉ်ကာလအတွင်း ရိက္ခာမလုံလောက်သဖြင့် စတုတ္ထသမီးတော်သည် စက္ကူပန်းများပင်လုပ်၍ ရောင်းချခဲ့ရှာလေသည်။ ထို့ထက်ဆိုးသည်မှာ အစိုးရပင်စင်လခငွေများ ရပ်ဆိုင်းထားသဖြင့် ရင်သွေးရင်နှစ်သားတော်၊ သမီးတော်ခြောက်ပါးအား စွန့်လွှတ်ရန် ကြော်ငြာခဲ့သည့် အဖြစ်သို့ပင် ရောက်ခဲ့သည်။ သို့ကလို သားတော်၊ သမီးတော်များကို မွေးစားလိုသူတို့အား ပေးကမ်းရန် ကြော်ငြာခြင်းကြောင့် မန္တလေးတွင် သူပုန်ထနိုင်သည်ဟုဆိုကာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက မော်လမြိုင်သို့ အကျယ်ချုပ်နှင့် ၁၉၃၂ ခု၊ မေလတွင် ပို့လိုက်လေသည်။

မော်လမြိုင်မြို့တွင် စတုတ္ထသမီးတော် မိသားစုအား ဒေါင်းမင်းရပ်ကွက်ရှိ ကုလားသူဌေးမစ္စတာချောင်ဒရီ (နောင် ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဦးမြနှံဝင်း) ပိုင် အိမ်တွင် ထားရှိသည်။

www.burmeseclassic.com

အရေးတော်ပုံစာတမ်းကို အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတစာပုံနှိပ်တိုက် ဈေးချိုတော်အက် မန္တလေးမြို့မှ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပထမဆုံး မြန်မာလိုထုတ်ဝေရာ၌ လျှောက်လွှာစာရွက်အရွယ်ဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်း (၇ လက်မ × ၅ လက်မ) အရွယ်စာရွက်နှင့် ဖြစ်လာသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသည်မှာလည်း ၎င်းအရွယ်အစားအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။

အရေးတော်ပုံပါစာတမ်းသည် -

(က) ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၃) ရက်စွဲပါစာ။

(ခ) ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၇) ရက်စွဲပါစာ။

(ဂ) ၁၉၃၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၅) ရက်စွဲပါစာ

စသည့်စာသုံးစောင် စုပေါင်းပြီး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။

အမှတ် (၁) နှင့် အမှတ် (၂) စာနှစ်စောင်နှင့်ပတ်သက်၍ စတုတ္ထသမီးတော်ကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဇော်ကားပြင်းထန်သည့် ကန့်ကွက်စာ ပေးပို့ခဲ့သည်။

စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံစာတမ်းမှာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်၊ 'အောက်တိုဘာ (၂၃) ရက်စွဲပါစာကို မော်လမြိုင်မြို့ရောက်သည့်အခါ "စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံ ပထမစာတမ်း" ဟူ၍ ရိုက်နှိပ်ထုတ်စေခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို မော်လမြိုင်မြို့ တိုက်နံပါတ် (၃)၊ ဘာလမ်အယ်လမ်း၊ ကေသရ စာပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၉၃၂ ခု၊ ဇွန်လ (၁၄) ရက်နေ့၌ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ တန်ဖိုးငွေမှာ တစ်ပဲဖြစ်သည်။

စတုတ္ထသမီးတော်သည် မော်လမြိုင်မြို့တွင်နေထိုင်ပြီး (၄) နှစ်အကြာ ၁၉၃၆ ခု၊ မတ်လ (၃) ရက်နေ့ ညနေ (၄) နာရီခွဲအချိန် မော်လမြိုင်နေအိမ်၌ပင် ကံကုန်တော်မူကြောင်း ၇-၃-၃၆ နေ့ထုတ် ဒီးဒုတ်သတင်းစာ အတွဲ(၁၂)၊ အမှတ် (၂) ၌ ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ကံကုန်ချိန်တွင် စတုတ္ထသမီးတော်သည် အသက် (၄၉) နှစ်သာရှိသေးသည်။ စတုတ္ထသမီးတော် ကံကုန်သည့်နှစ်ကို W.S.Desai ၏ Deposed King Thibaw of Burma စာအုပ် စာမျက်နှာ (၉၇) ၁၉၃၅ ခု နှစ်ဦးပိုင်းလောက်တွင် ကံကုန်တော်မူကြောင်း မှားယွင်းစွာ ဖော်ပြထားသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စတုတ္ထသမီးတော်၏ ဈာပနအတွက် အစိုးရက ဈာပနကော်မတီ ဖွဲ့ပေးသည်။ ထိုဈာပနကော်မတီမှာ သားတော်၊ သမီးတော်များ ရှင်ပြုနားထွင်း ရေးအတွက် ဖွဲ့ပေးခဲ့သည့် ကော်မတီပင်ဖြစ်သည်။ ထိုကော်မတီက မသာ တော်စရိတ်ကိစ္စအတွက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံ (၁၅၀၀၀) တောင်းဆိုရာ အိန္ဒိယ ဗဟိုအစိုးရထံ တင်ပြပါဦးမည်ဟုဆိုကာ စရန်ငွေ (၁၀၀) သာ ထုတ်ပေးခဲ့ လေသည်။

သို့ကလို မသာတော်စရိတ်ရရှိရေးအတွက် အစိုးရနှင့် ပြောဆိုနေသဖြင့် အခေါင်းတော်ကို ခေါင်းတော်သွင်းပြီး နေအိမ်တော်ပေါ်တွင် ညောင် စောင်းအပေါ်တင်၍ ပိတ်ဖြူမျက်နှာကျက် ဗိတာန်ကျက်၍ ထီးဖြူလေးလက်မိုး ကာ ပြင်ထားလိုက်သည်။ မန္တလေးနန်းတွင်းသို့ ပို့ဆောင်သင်္ဂြိုဟ်ချင်သော် လည်း ခွင့်မပြုသဖြင့် ငါးလအကြာ ၁၉၃၆ ခု၊ ဩဂုတ်လ (၂၃) ရက်နေ့မှ မော်လမြိုင်မြို့ နာဂဝီသတောင်ပေါ် ကျိုက်သလွံစေတီတော်ကြီးနှင့် မဟာ မြတ်မုနိဘုရားခြေတော်ရင်း၌ အုတ်နန်းပြာသာဒ်တော်သွင်း၍ သင်္ဂြိုဟ်တော်မူ ထားသည်။

စတုတ္ထသမီးတော်၏ ဈာပန အုတ်နန်းပြာသာဒ်တော်၌ ရေးထိုးထား သော ကျောက်စာမှာ-

မြန်မာနိုင်ငံအရှင် ဘဝရှင် သီပေါမင်းတရားကြီး၏ အသျှင် နန်းမ တော် မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ ၁၂၄၈ ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း (၂) ရက်နေ့ ဖွားမြင်သော စတုတ္ထသမီးတော်၊ ကိုကိုနိုင်၏ ကြင်ယာတော် အသျှင်ထိပ်စုမြတ် ဘုရားလေးသည် ၁၂၉၇ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း (၁၂) ရက်နေ့ သက်တော် (၄၉) နှစ်ဖွင့် မော်လမြိုင်၌ နတ်ရွာစံတော်မူ၍ ၁၂၉၈ ခု၊ တော်သလင်း လဆန်း (၈) ရက်နေ့ ဈာပနအုတ်ဂူ သွင်းထားတော်မူသည်။

စတုတ္ထသမီးတော်၏ ကြင်ယာတော် ကိုကိုနိုင်သည် ၁၉၅၉၊ စက်တင် ဘာလ (၂) ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မှီငြမ်းကိုးကား

၁။ မျိုးညွန့် (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်)၊ "ကံနည်းရှာသူကလေး စတုတ္ထ သမီးတော်"၊ အိုးဝေဂျာနယ် (၁၅-၁-၇၃)။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

၂။ မောင်ချစ်ရီ၊ "စတုတ္ထသမီးတော်ထံမှ ဗြိတိသျှအစိုးရ ရှိုင်ရယ် လေကော်မရှင့်သို့ တင်သွင်းသည့် စာတမ်းတစ်စောင်"၊ ရွှေဒေါင့်ဂျာနယ် (၁-၁၂-၇၀)။

၃။ မောင်သုမန၊ "အသျှင်သီပေါမင်းတရားကြီး၏ ဘမီးတော်လေးပါး" အိုးဝေဂျာနယ် (၁-၁-၇၀)။

၄။ မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)၊ "မော်လမြိုင်ရောက် စတုတ္ထသမီးတော်" ရှပ်ရှင်တေးကဗျာရသစုံမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ (၂၃)၊ အမှတ် (၅)၊ (၂၀၀၇၊ မေလ) စာ-၁၂၃-၁၂၇။

၅။ မောင်သန်းဆွေ(ထားဝယ်)၊ "စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော် ပုံစာတမ်း" ရှပ်ရှင်တေးကဗျာရသစုံမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ (၂၃)၊ အမှတ် (၂)၊ (၂၀၀၇၊ ဖေဖော်ဝါရီလ) စာ-၁၉၁၊ ၁၉၃။

❐

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ငန်းရွှန်မိဘုရား

မင်းတုန်းမင်းတရား၏ မိဘုရား ၁၀၀ ကျော်အနက် သုသီရိမဟာဒေဝီဘွဲ့ရ ငန်းရွှန်မြို့စားမိဘုရား၏ အမည်အရင်းမှာ ဒေါ်ဖွားဖြူဖြစ်သည်။ ငန်းရွှန်မိဘုရားသည် ပါဠိသက္ကတကျမ်းဂန်စာပေများ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်သည်။ သီပေါမင်းပါတော်မူပြီးနောက် ၁၈၈၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာတွင် သမီးတော် ထရံကာထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီးနှင့်အတူအိန္ဒိယနိုင်ငံ အလဟာဗတ် (Allahabad) သို့သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ကံကုန်ခဲ့သည်။ ငန်းရွှန်မိဘုရား ကံကုန်သောသတင်းကို ၁၉၃၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယသတင်းစာ၌ ဖော်ပြထားသည်။ အပြည့်အစုံမှာ-

မင်းတုန်းမင်း မိဘုရား ၁၀၀ကျော်အနက် သုသီရိမဟာဒေဝီဘွဲ့ရ ငန်းရွှန်မြို့စားမိဘုရားသည်၊ မန္တလေးမြို့ စိတ္တရမဟီရာအိမ်တော်တွင် သက်တော် ၈၉ နှစ် (၁၂၉၅ ခု တော်သလင်းလဆုတ် ၁၂ ရက်) (၁၉၃၃ စက်တင်ဘာ ၉ ရက်) နေ့ မွန်းလွဲ ၁ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင်ကွယ်လွန်ပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၉၅ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၆ ရက် (၂၄-၉-၁၉၃၃) တွင် နာရီပြန်တစ်ချက်၌ အိမ်တော်မှအရှေ့မြောက်ထောင့် စီပီလိုင်းကိုင်ပိုင်ဝင်းမြေတော်သို့ ဝူသွင်းသဂြိုဟ်ပါသည်။ ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သတင်းဆောင်းပါး အချက်အလက်များအရ ငန်းရွှန်မိဘုရားကြီးသည် သက်တော် ၈၉ နှစ်အရွယ်တွင် ကံကုန်ခဲ့ရာ ခရစ်နှစ် ၁၈၄၄ ခုနှစ်၌

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

ပျဉ်းမနားမင်းသား

ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သမီး ထရံကာထိပ်ခေါင်မှာ ပျဉ်းမနားမင်းသားနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည့် အလျောက်၊ ပျဉ်းမနားမင်းသားကို အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့သွားရောက်နေထိုင်စေသောအခါ မယ်တော်ငန်းရွှန်မိဘုရားကြီးသည်လည်း အတူလိုက်ပါသွားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အိန္ဒိယ၌ နှစ်အတန်ကြာခံ နေပြီးနောက် မန္တလေးသို့ ပြန်လည်သွားရောက် နေထိုင်စဉ်အတွင်း၊ ကံကုန်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်း မိဘုရားများအနက် နောက်ဆုံးနတ်ရွာစံလွန်သော မိဘုရားဖြစ်သည်။

ငန်းရွှန်မိဘုရား၏ သမီးတော် ထရံကာထိပ်ခေါင်တင်သည်၊ အသက်တော်ရှည်သူဖြစ်သည်။ အသက် ၉၀ အရွယ်တွင်းမှ ကံကုန်သွားသည်။ ထရံကာထိပ်ခေါင်တင်သည် ပျဉ်းမနားမင်းသားနှင့်စုံဖက်ကာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အလဟာဗာတ်မြို့သို့ သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ဖူးသည်။

၁၉၆၃ ခု ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့ထွဲပါ ကြေးမုံသတင်းစာတွင် ထရံကာထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီး၏ နာရေးသတင်းပါရှိလာ၏။ သတင်းအပြည့်အပြည့်စုံမှာ–

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မင်းတုန်းမင်းနှင့် ငန်းစိန်မိဖုရားတို့၏
ထရံကာမင်းသမီးနှင့် ပျဉ်းမနားမင်းသား

မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ သားတော်နှင့် သမီးတော်ရင်းနှစ်ပါး မန္တလေးမြို့တွင် နကုသေးရာမှ သက်တော် ၉ဝရှိ ထရံကာ ထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီးကြီးသည် (၁၉၆၃) ဇွန် လ ၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ည ၇ နာရီအချိန်တွင် မန္တလေးမြို့ စီပီလိုင်းစံအိမ်တော်၌ လူကြီးရောဂါဖြင့် နတ်ရွာစံလွန်တော်မူသွား၏။ ထရံကာ ထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီးကြီးမှာ သက်တော် ၉၃ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သော ပျဉ်းမနားမင်းသားကြီး၏ ကြင်ရာတော်ဖြစ်ပြီး ပျဉ်းမနားမင်းသားကြီးမှာ ကောင်းမွန်စွာ ကျန်းမာလျက်ပင် ရှိ၏။ ထရံကာ မင်းသမီးကြီး၏ ဈာပနကိစ္စအတွက်ကိုမူ အားလုံးသော ဆွေမျိုးတော်များ စုံလင်မှသာ နေ့ရက်အတိအကျသတ်မှတ်မည်ဟု သိရသည် ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ပျဉ်းမနားမင်းသားကို မင်းတုန်းမင်းနှင့် ကြေးမြင်မိဘုရားတို့က ၁၈၇၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်း

www.burmeseclassic.com

ပါတော်မူစဉ်က သာမဏေဝတ်နေရာမှ လူထွက်ပြီး အဘိုးရေနံချောင်းဝန်ကြီး ထံ သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘုန်းတော်ကြီး ကောလိဘာတ်၏ သံတော်ကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ယူခဲ့သည်။

၁၈၈၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်ပညာသင်ကြရာ ဒေရဒွန်း ဘုရင့်သစ်တောကောလိပ်မှ အောင်မြင်၍ သစ်တောဝန်ထောက်၊ ထို့နောက် ရဲဝန်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ထရိကာထိပ်ခေါင်တင်နှင့် လက်ထပ်ပြီး ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်လာရောက်နေထိုင်သည်။ ၁၉၆၃ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ကံကုန်သွားခဲ့သည်။

ပျဉ်းမနား မင်းသားနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၅၉ အောက်တိုဘာ (၁) ရက်စွဲပါ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၌ သတင်းတိုတစ်ပုဒ် ပါဝင်ခဲ့၏။ သတင်း အကျဉ်းမှာ--

မင်းတုန်းမင်း နတ်ပြည်စံ ၈၁ နှစ်မြောက်အဖြစ် ၁၉၅၉ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ (သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁ ရက်) နေ့က မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး၏သားတော် ပျဉ်းမနားမင်းသားကြီးနှင့် သမီးတော် ထရိကာထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီး (အသက် ၈၈ နှစ်နှင့် ၈၇ နှစ် အသီးသီးရှိ) တို့က နန်းမြို့ရိုးအတွင်း မင်းတုန်းမင်းအုတ်ဂူ၌ သံဃာတော်အပါး ၅၀ ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်လှူတော်မူခဲ့ကြသည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပျဉ်းမနားမင်းသားကြီးသည် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ သားတော် သမီးတော်များထဲတွင် နောက်ဆုံးကံကုန်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

□

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

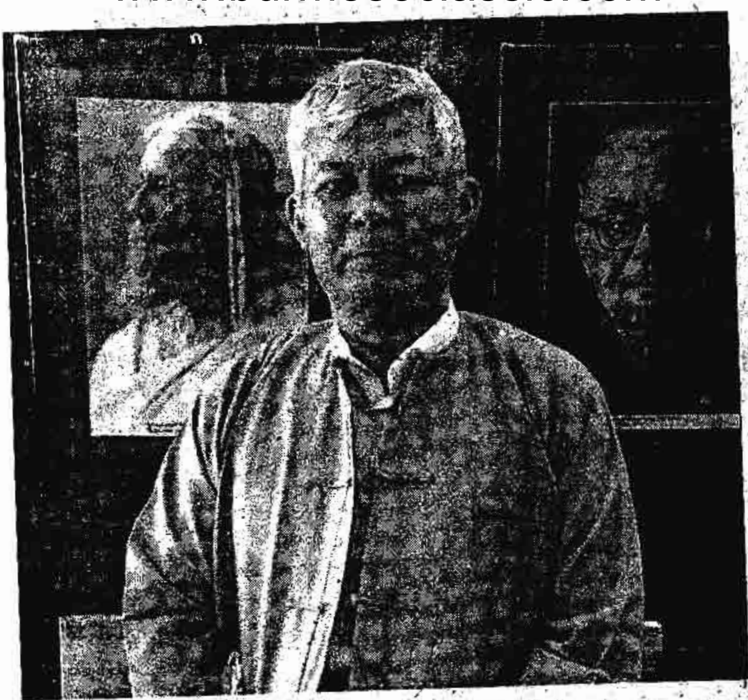

သန်းဝင်းလှိုင်

အမည်ရင်းဦးသန်းဝင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၌ အမိဒေါ်တင်အေး (ကွယ်လွန်)၊ အဖ ဦးစိန်ထွန်း (ဗေဒင်လက္ခဏာဆရာ) (ကွယ်လွန်) တို့မှ ဖွားမြင်သည့် တစ်ဦးတည်းသော သားဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က စာပေနှင့်ပန်းချီဝါသနာထုံ၍ ကျောင်းနံရံကပ်စာစောင်တို့တွင် ဆောင်းပါးများရေးသားကာ ပန်းချီသရုပ်ဖော်ပုံများ ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ကျောင်းပန်းချီပြိုင်ပွဲ၌ ဆုအကြိမ်ကြိမ်ရရှိခဲ့သည်။ ကျောင်းနေစဉ်ကပင် ကျောင်းစာကြည့်တိုက်မှူးအဖြစ် အကြိမ်ကြိမ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၀ တန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် တပ်မတော် (လေတပ်)သို့ ဝင်ရောက်၍ စစ်မှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊

www.burmeseclassic.com

နိုဝင်ဘာလထုတ် သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်းပါ "အနာဂတ်အာကာသလွန်းပျံယာဉ်" သိပ္ပံဆောင်းပါးဖြင့် စာပေနယ်သို့ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ တွင် တပ်မတော် (လေတပ်) မှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ထုတ်ဝေခဲ့သော ကျောက်မျက်ရတနာလက်စွဲ စာအုပ်သည် ပထမဆုံး လုံးချင်းစာအုပ်ဖြစ်ပြီး ဆက်လက်၍ နေမဝင်သေးသည့်ဘုရင်များ (ပ၊ ဒုတွဲ)၊ လူတိုင်းအတွက် သုတဗေဒင်၊ ရုပ်တုမှပြောသော မြန်မာ့သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ၊ ၂၀ ရာစု မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြောပြနေသောနေ့ရက်များ၊ အနှစ်ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်း အဘိဓာန် (ပ၊ ဒုတွဲ)၊ ၂၀ ရာစု အကျော်ကြားဆုံး အာရှခေါင်းဆောင်များ၊ အသုံးချ ရူပသင်္ချာဗေဒပညာ၊ အကျော်ဇေယျစာဆို တော်များ၊ မြန်မာ့သမိုင်းတွင် မေ့မပျောက်၍မရသော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဥညအော်မြည် ကုန်းဘောင်တည်၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ငြိမ်းချမ်းရေးဖခင်ကြီး မျိုးချစ်စာဆိုတော်ကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ နီပေါနန်းကျဘုရင်၊ ဒုတိယ မြောက် အဲယ်လီဇဘက်ဘုရင်မ၊ ဂျပန်ဧကရာဇ်ဘုရင်၊ နိုင်ငံ့ဥသျှောင် မင်း ဧကရာဇ်များ၊ နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှု တရားခံဂဠုန်ဦးစော၏ နောက်ဆုံးနေ့များ၊ သူတို့မြင်သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဒေါက်တာဘမော်၏ နိုင်ငံရေး ဆောင် ရွက်ချက်များ၊ ၁၉ ရာစု မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြောပြနေသော နေ့ရက်များ၊ အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ မြန်မာ့သမိုင်းတစ်ကွေ့မှ နိုင်ငံခြားသားများ၊ အာဇာနည်နေ့ကိုဖြင့် မမေ့သင့်ပါ။ လူငယ့်ဂုဏ်ရည် မြင့်တက်စေဖို့၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဘွဲ့ကဗျာနှင့် သီချင်းများ၊ တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ဘာကြောင့် အာဏာသိမ်းခဲ့သလဲ အာဏာရှင်ဗိုလ်နေဝင်း၏ ဇာတ် သိမ်းခန်း၊ လူငယ်နှင့် ခေါင်းဆောင်မှု၊ သခင်ဋီကာသစ်၊ သင့်ဈေးရောင်းတတ် သလား ဦးခင်ညွန့် (သို့) ရက်စက်မှု အပေါင်း သရုပ်ဆောင်ခဲ့သူ၊ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၏ဘဝ စသည်တို့ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သို့သော် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုဘဝနှင့်စာပေမှတ်တမ်း၊ တို့ဖခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဘာ မှားခဲ့သလဲ၊ ရှန်းထွက်ခဲ့ရသော ဗမာပြည်၊ အနက်ဖော်ရခက်သော နေ့စဉ်သုံး မြန်မာဝေါဟာရများ အဘိဓာန်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ဘဝနှင့် ဓာတ်ပုံ မှတ်တမ်း၊ မြန်မာ့သမိုင်းဝင်စာချုပ်စာတမ်းများ၊ လူငယ်နိတိ၊ နှစ် ၃၀၀

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်၊ သခင်သန်းထွန်း၏ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ပြန်အနာဂတ်ပုံရိပ်၊ ရှေးခေတ် မြန်မာစစ်ပညာ အဘိဓာန်၊ မြန်မာ့နန်းစဉ် ရာဇာနှင့် နန်းခလေ့ သုတေသနစာတမ်းများ၊ အာဏာရှင်ခေတ် ပါးကွက်သားများ၊ အာဏာရှင် ခေတ် မြန်မာစစ်ဗိုလ်ချုပ်များ၊ အာဏာရှင်နှင့် ပေါင်းစားနေသော ခရိုနီကြီး များ၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး စောမောင် (သို့) အာဏာ အသိမ်းခံလိုက်ရသော အာဏာရှင်တစ်ဦး၊ သူတို့ တိုက်ခဲ့ရသောစစ်နှင့် သူတို့ ရှာနေသော ငြိမ်းချမ်း ရေး ဗိုလ်အောင်ကျော်ဘဝနှင့် သူ လုပ်ဆောင်ချက် စသည့် စာအုပ်များသည် ယနေ့တိုင် မထုတ်ဝေရသေးပေ။

ယခင်က သုတစွယ်စုံ မဂ္ဂဇင်းတွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ၁၉၈၆ မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ (၁၀) နှစ်တိုင်တိုင်ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာ့ဈေးကွက်စီးပွားရေးဂျာနယ် နှင့် မြရိပ်ညို ဂျာနယ်တို့တွင် ပထမဆုံး တာဝန်ခံ ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ယင်းဂျာနယ် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။ သန်းဝင်းလှိုင် ကလောင်အမည်အပြင် သိပ္ပံချစ်သူ၊ ရွှေပြည့်အောင်၊ စိန်လှိုင်တင်၊ နေရဲစွမ်း၊ ပြည်ဟိန်းအောင်၊ သန်းရွှေနိုင် စသည့် ကလောင်ကွဲ များဖြင့် ပိတောက်ပွင့်သစ်၊ မြန်မာ့သစ်၊ နွယ်နီ၊ စံပယ်ဖြူ၊ ချယ်ရီ၊ မုခ၊ နှလုံးအိမ်၊ ပေဖူးလွှာ မဂ္ဂဇင်းများ၌ ရေးသားခဲ့သည်။ ယခုအခါ မိုးမခ၊ ခေတ်ပြိုင်၊ သစ္စာ၊ မိုးကြိုး၊ ချိုးလင်းပြာ၊ အလင်းအိမ် စသည့် အင်တာနက် စာမျက်နှာများ၌ သမိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများနှင့် စာပေဆိုင်ရာ ဆောင်းပါး များ ရေးသားလျက်ရှိသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ မေလတွင် နအဖစစ်အစိုးရက ရုပ်တုမှပြောသော မြန်မာ့သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ စာအုပ်ကိုအကြောင်းပြု၍ ပုဒ်မ ၁၇/၂၀ ဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်ချမှတ်ခဲ့ရာ အင်းစိန်၊ သာယာဝတီထောင်များ၌ ရက်ပေါင်း ၂၃၈၇ ရက် (၆ နှစ် နှင့် ၈ လ) တိတိကျခံပြီးနောက် ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီထောင်မှ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် သမိုင်းဆိုင်ရာစာပေများ ဆက်လက်ရေးသားခဲ့ရာ သမိုင်းဆိုင်ရာစာအုပ် စုစုပေါင်း (၁၅) အုပ် ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းခံရပြီး နအဖစစ်အစိုးရက ၄င်းအား ပြန်လည်ဖမ်းဆီးရန်

www.burmeseclassic.com

 www.burmeseclassic.com

စီစဉ်နေသည်ကို ကြိုတင်သိရှိခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေတ္တတိမ်းရှောင်လာခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ မဲဆောက်မြို့၌ SAW အထက်တန်းကျောင်း၌ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀ ကျောင်းသားများကို မြန်မာစာနှင့် သမိုင်းဘာသာ ပို့ချခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ဒီမိုကရေစီမိခင်ကြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေ၍ စာပေမြတ်နိုးသူများ အားလုံးကို မေတ္တာဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နိုင်ငံရေးအတွေးအမြင်များ၊ အကျော်ဇေယျမြန်မာ အမျိုးသမီးများ၊ မေ့ပျောက်၍မရသော အာဇာနည်နေ့၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ လက်ရွေးစင် မိန့်ခွန်းပေါင်းချုပ်၊ ဉူးဏ္ဏသရိယ (သို့မဟုတ်) အမှောင်ခွင်း၍ အလင်းဆောင်နေသူ စသည့်စာအုပ်များ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နေထိုင်လျက် သမိုင်းဆိုင်ရာစာပေများ ပြုစုလျက်ရှိသည်။

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ
Email : jamesparr007@gmail.com
ဖုန်း - ၀၉၂၅၃၁၀၄၀၇၁